

Studie

Het B2B betaalgedrag van de Belgische Ondernemingen

27 januari 2012

(driemaandelijkse publicatie)

Overname en gebruik van gegevens uit dit onderzoek wordt aangemoedigd mits uitdrukkelijke bronvermelding:
"Graydon Belgium nv - www.graydon.be".

Deze studie is louter ter informatie opgesteld.

De gegevens zijn ontwikkeld op basis van de rapportage van vele duizenden aging listings uit het Belgische bedrijfsleven. Toch beschouwt men ze best als het resultaat van -zij het een uitgebreide set- steekproeven. Uitgever, informatieverstrekker noch auteur kunnen aansprakelijk gesteld worden voor mogelijke onnauwkeurigheden. De uiteindelijke interpretatie van de gegevens is voor rekening van de lezer

Gelieve als bron "Graydon Belgium" te vermelden

Graydon Belgium nv
Uitbreidingstraat 84-b1
2600 Berchem
www.graydon.be

contact: Eric Van den Broele
tel: 03 280 88 55
mob: 0495 71 02 36

Graydon Betaalindex: BELGISCHE ONDERNEMINGEN BLIJVEN BARSLECHT BETALEN

8,2% meer wanbetalingen t.o.v. het vierde kwartaal 2010.
1 op 9 bedrijfsfacturen leidt tot wanbetaling

Overheid betaalt steeds beter

Commentaar op de nieuwe Europese richtlijn inzake betaalverkeer

Graydon Belgium nv verzamelt systematisch en dagelijks aging listings: vele duizenden bedrijven geven door op welke wijze (correct volgens de gemaakte afspraken of buiten termijn en in welke mate buiten termijn) ze door hun zakenpartners worden betaald. De Graydoncomputers linken die informatie terug aan de individuele onderneming, waardoor op accurate wijze het betalingsgedrag van elke actieve onderneming, vzw of overheidsinstantie wordt gemeten. Dergelijke vinger-aan-de-polsgegevens, die wij sedert 1984 systematisch verzamelen, vullen de elementen uit bijvoorbeeld de jaarrekening (per definitie minstens zeven maanden oud, nu zelfs in de meeste gevallen 12 maanden oud) uitstekend aan: de verwerking ervan toont de betalingsevolutie van elke onderneming en geeft direct inzicht op de korte termijn liquiditeitsevolutie en cashpositie ervan. Steeds meer bewijst de betaalindex zich als een uitstekende korte termijn graadmeter met betrekking tot de conjunctuurevoluties.

SAMENVATTING VAN DE STUDIE

Reeds met betrekking tot het eerste trimester van dit jaar rapporteerden we een beduidend verslechterende betalingsmoraal vanuit de Belgische ondernemingen (de wijze waarop bedrijven onderling hun betalingsafspraken wel of niet nakomen). Gedurende het tweede trimester noteerden we ter zake een absoluut dieptepunt. Weliswaar mochten we met betrekking tot het derde trimester een gevoelige verbetering noteren, toch bleven de Belgische ondernemingen ook aan mekaar op een ronduit bedroevende wijze betalen. Het vierde trimester toont ons ter zake een stagnatie.

Bij het afsluiten van het vierde kwartaal 2011 blijkt dat 63,69% van de facturen die de Belgische bedrijven elkaar toezenden tijdig worden betaald: ten opzichte van het eerste kwartaal 2011 (63,14%) en zeker ten opzichte van het tweede (61,41%) is dit weliswaar een gevoelige verbetering, ten opzichte van het derde (64,97%) gaan we er terug op achteruit.

Anderzijds bevestigt het Belgische bedrijfsleven ons blijvend hoge aantallen facturen die veel te laat (dit is: meer dan 90 dagen na vervaldatum) of niet meer worden betaald. Met betrekking tot het vierde trimester 2011 stellen we

vast dat **10,93%** van alle facturen binnen het Belgische bedrijfsleven met meer dan 90 dagen vertraging of zelfs niet meer wordt gehonoreerd.

Hoewel ook dit laatste cijfer ten opzichte van de eerste drie trimesters wijst op een verbeterde situatie betekent dit dat nog steeds één factuur per negen wordt wanbetaald. In vergelijking met het vierde trimester 2010 betekent dit een stijging met **+0,83 procentpunt** wat betekent dat er nu **8,2%** méér facturen dan toen véél te laat worden gehonoreerd.

De Graydon-Betaalindex stijgt nauwelijks en evolueert van **101,16** tijdens het vierde kwartaal 2010 over **99,41** tijdens het eerste trimester 2011 naar **96,02** punten op het einde van het tweede trimester **99,96** tijdens het derde trimester en **99,98** in het vierde trimester. Het betaalgedrag van de Belgische bedrijven verbetert dus nauwelijks, en blijft nog altijd slechter dan in 2002 (ijkpunt voor de index): vooral de volgehouden dalende trend hierin alarmeert.

EVOLUTIE GRAYDON B2B BETAALINDEX PER KWARTAAL:

Deze recente tendens geldt voor 's lands drie gewesten.

Tijdens het vierde kwartaal van 2011 betalen de bedrijven met zetel binnen het Vlaamse Gewest hun facturen in **65,41%** van de gevallen binnen de afgesproken vervalttermijn: een verslechtering ten opzichte van het vorige kwartaal met **-0,55 procentpunt**.

Het blijft onrustwekkend vast te stellen dat tijdens het vierde kwartaal 2011 nog steeds **10,41 procent** (tijdens het eerste kwartaal 2011 was dat nog 11,11%, tijdens het tweede 13,64% en tijdens het derde 11,41%) van de facturen meer dan **90 dagen na vervaldatum of zelfs niet meer worden betaald**. Ten opzichte van het derde kwartaal 2011 toch een verbetering met **-1 procentpunt** (wat betekent dat er ten opzichte van het derde kwartaal 2011 **-8,67%** minder wanbetalingen worden geregistreerd) maar ten opzichte van het vierde kwartaal 2010 een toename met **+0,78 procentpunt** (wat betekent dat we nu ten opzichte van het vierde kwartaal 2010 geconfronteerd worden met **+8,09%** meer wanbetalingen). De Graydon Betaalindex voor bedrijven gevestigd in het Vlaamse gewest evolueert zodoende van **101,82** punten in het vierde kwartaal 2010 over **99,75** punten tijdens het eerste kwartaal 2011 naar **97,49** punten het tweede trimester 2011, naar **100,92** punten gedurende het derde trimester en naar **101,32** in het vierde trimester.

De Graydon Betaalindex voor bedrijven met zetel in het Waalse Gewest stijgt eveneens en evolueert van **97,25** punten in het vierde kwartaal 2010 over **94,31** punten tijdens het eerste kwartaal 2011, **91,4** het tweede trimester 2011, naar **95,04** tijdens het derde trimester van dit jaar en naar **95,94** over het vierde trimester.

Het afgelopen kwartaal betaalden de in Wallonië gevestigde bedrijven hun facturen in 59,36% van de gevallen binnen de afgesproken termijnen. Ten opzichte van vorig kwartaal gaat het om een verslechtering met -1,46 procentpunt en om een verslechtering met zomaar eventjes -3,1 procentpunt ten opzichte van het vierde kwartaal 2010.

Het aantal facturen dat veel te laat (meer dan 90 dagen na vervaldatum) of niet meer wordt betaald, daalt ten opzichte van het vorige trimester maar ligt nog altijd op een ontstellende 13,63% van de gevallen. Concreet betekent dit dat meer dan 1 per 7 facturen kan benoemd worden als 'wanbetaling'. Vergelijken we het cijfer met de toestand tijdens het vierde kwartaal 2010 dan spreken we over een lichte toename (+1,52%)

De bedrijven met zetel in het Brusselse Gewest scoren het beste op de Graydon Betaalindex. Ook nu noteren we ten opzichte van het derde trimester een gunstige evolutie: van 104,44 punten in het vierde kwartaal 2010 over 103,78 punten tijdens het eerste kwartaal 2011 naar 98,88 punten in het tweede trimester naar 101,6 punten tijdens het derde trimester en nu naar 101,8 punten in het vierde trimester van dit jaar. De Brusselse bedrijven betalen 66,42% van de aan hen geadresseerde facturen binnen de afgesproken termijnen: ten opzichte van het derde kwartaal 2011 is dit, een beperkte verzwakking met -0,39 procentpunt. Ook ten opzichte van het vierde kwartaal 2010 worden nog steeds iets minder facturen correct betaald (negatief verschil met -0,18 procentpunt).

Daartegenover staat echter dat we ook in Brussel een blijvend belangrijk aantal wanbetalingen vaststellen: van 6,95% der facturen tijdens het vierde kwartaal 2010 over 8,33% van de facturen tijdens het eerste kwartaal 2011 en 12,51% tijdens het tweede trimester 2011 naar 11,08% gedurende het derde kwartaal van dit jaar. Tijdens het vierde kwartaal noteren we een lichte verbetering naar 10,09%. Ten opzichte van het vierde kwartaal 2010 noteren we een stijging van het aantal wanbetalingen met +2,86 procentpunt (wat staat voor een toename van het aantal wanbetalingen met +39,5%).

(zie de volledige studie: hoofdstuk "Tendensen op regionaal niveau").

Na een ontgoochelende want zeer beperkte verbetering van het betaalgedrag in het vierde kwartaal 2010 konden de twee eerste trimesters 2011 met opeenvolgende dalingen zelfs als een verrassing overkomen. Inderdaad leek de daling haaks te staan op de vele elementen die gedurende het eerste trimester van het afgelopen jaar 2011 duiden op een economische revival waarbij met de regelmaat van de klok een vernieuwde productie en betere verkoopcijfers werden gemeld. Gedurende het tweede trimester werd –ook internationaal– steeds vaker gewag gemaakt van stagnerende verkoopcijfers en tanende resultaten.

Reeds in het eerste trimester bleek nochtans uit onze vele gesprekken met financieel verantwoordelijken en creditmanagers dat de betalingsmoraal de toen nog opwaartse economische trend niet volgde. De verdere en spectaculaire neergang gedurende het tweede trimester toonde aan dat enerzijds vele bedrijven weinig vertrouwen in de toekomst hebben en daarom de knip op de beurs houden terwijl een andere, beperkte maar groeiende groep ondernemingen met acute cashproblemen wordt geconfronteerd. Hoewel de cijfers met betrekking tot het derde en vierde trimester beterschap tonen, blijven de resultaten ronduit zwak.

Dit kent verschillende oorzaken:

- Nog steeds zorgen de (post)crisiseffecten voor een tweedeling tussen de vele bedrijven die over voldoende reserves beschikken om snel en efficiënt te betalen en de nu snel aangroeiende groep ondernemingen die op droog zaad zitten. Reeds eerder meldden we dat de liquide reserves van heel wat KMO-ondernemingen in ons land een uitputtingsniveau bereikten. De vernieuwde crisiselementen die sedert enige maanden opduiken zullen de reserves van de bedrijven verder uitputten.
- De blijvende onzekerheid over de verdere evolutie van de Europese economie, de in het tweede trimester nog mogelijke (en ondertussen uitgebreid bevestigde) escalatie van de schulden crisis in het bijzonder, zorgt er voor dat heel wat bedrijven de knip op de beurs houden.
- Binnen onze KMO-wereld worden de productie- en verkoopvolumes van voor de crisis nog niet gehaald terwijl de kostenniveaus in vele gevallen niet in verhouding zijn aangepast. De recentste rapportages die ons bereiken tonen opnieuw een dramatische terugval van die productie- en verkoopvolumes.
- De inflatieopstoot die zich in het bijzonder begin dit jaar liet gevoelen op niveau van de grondstoffen kan niet of te weinig worden doorgerekend: inflatie blijkt in eerste instantie een importproduct. De voorraden die de afgelopen maanden terug werden opgebouwd renderen niet. Bovendien viert de consument, die begin dit jaar werd geconfronteerd met scherpe stijgingen van de prijzen van consumptiegoederen en energie, slechts zeer langzaam de teugels. Ook hier zal de op dit ogenblik hevig opflakkerende schulden crisis geen goed doen.

Het valt zonder meer op dat de verschillende overheden in dit land afgelopen trimester hun betaalgedrag fundamenteel in positieve zin corrigeerden.

Ondanks enkele markante vertragingen de vorige trimesters betalen nu zo goed als alle FOD's tijdens het vierde kwartaal 2011 het leeuwendeel van de facturen volgens de vooropgestelde afspraken. Ze blijven dus verdere inspanningen leveren om de aan die administraties gerichte facturen steeds beter te betalen. In vergelijking met de situatie in het derde trimester is er bij verschillende FOD's duidelijk sprake van verdere verbetering. De FOD defensie -tot voor kort systematisch de allerslechtste leerling van de klas- maar ook FOD Binnenlandse zaken verrast hierbij in bijzonder positieve zin, het afgelopen 4de trimester werden ter zake degelijke prestaties neergezet.

Globaal betalen de verschillende diensten van de federale overheid nu 78% van de facturen op tijd en 14% binnen de dertig dagen na afgesproken vervaldatum. Dit terwijl slechts 2% van de aan de verschillende federale overheidsdiensten gerichte facturen op meer dan 90 dagen na vervaldatum worden betaald.

Gelijkaardige vaststellingen nemen we waar op gemeentelijk en provinciaal niveau. (zie hiervoor het onderdeel 'tendensen binnen individuele sectoren')

VOORBESCHOUWING:**DE NIEUWE EUROPESE RICHTLIJN INZAKE BETAALVERKEER**

In principe moet **ten laatste op 16 maart 2013** de richtlijn 2011/7/EU van het Europees parlement en de raad in nationale wetgeving worden omgezet. De impact en het belang ervan kan nauwelijks onderschat. Reeds in onze vorige studies verwezen we hiernaar. Nu ook in ons land deze week de eerste wetgevende initiatieven zijn opgestart staan we hier verder bij stil.

Uitgangspunt van de richtlijn is dat de bestaande wetgeving ter zake (richtlijn 2000/35/EC die in ons land in 2002 in wet werd gegoten)* die de bedoeling had te late betalingen tegen te gaan niet de verhoopde resultaten genereerde. Volgens het Europees parlement beschikken **vooral kleinere ondernemingen** niet over de mogelijkheden om snellere en efficiëntere betalingen af te dwingen. De nieuwe richtlijn mikt dus op een grotere bescherming van de KMO.

Frankrijk en Spanje hebben die richtlijn niet afgewacht: de effecten van de verstrengde wetgeving ter zake zijn er duidelijk voelbaar en worden zelfs reeds deels geëxporteerd. De betaaltrend die wij op dit ogenblik in België vaststellen doet hopen dat de richtlijn ook in ons land versneld in wetgeving wordt omgezet.

B2B

De richtlijn behandelt **enkel het betaalgedrag in de B2B-sfeer** (dus: tussen bedrijven onderling) **en het betaalgedrag van de overheid** ten opzichte van de business. Er wordt geen stelling genomen met betrekking tot het particulier betaalverkeer.

De richtlijn vertrekt vanuit de filosofie verwoord in de **Small Business Act**. Hierbij gaat men ervan uit dat de KMO het werkelijke economische bindweefsel vormt en dat alles in het werk moet worden gesteld om diezelfde KMO's te stimuleren. De richtlijn wil dat de toegang van het midden- en klein bedrijf en de middelgrote onderneming tot financiering wordt vergemakkelijkt en dat er een **juridisch en commercieel klimaat ontstaat dat de tijdige betaling bij handelstransacties bevordert**.

Betalingsachterstand wordt uitdrukkelijk gedefinieerd als een vorm van **contractbreuk** die door het in rekening brengen van een lage of geen intrest op achterstallige betalingen en/of door traag verlopende invorderingsprocedures voor schuldenaren financieel aantrekkelijk is geworden. De richtlijn mikt erop een ingrijpende verandering te boosten in de richting van een **stijpe betalingscultuur**. Uitsluiting van het recht om intrest in rekening te brengen wordt hoe dan ook beschouwd als een kennelijk onbillijk contractueel beding.

MISBRUIK VAN CONTRACTVRIJHEID

De richtlijn wil **misbruik van contractvrijheid verbieden**. Zo wordt onder meer een onbillijk beding in een overeenkomst of/en praktijk met betrekking tot de betalingsdatum of met betrekking tot de intrest die in rekening wordt gebracht indien er betalingsachterstand is uitdrukkelijk beschouwd als misbruik. Ook zo indien het beding voornamelijk tot doel heeft de schuldenaar ten koste van de schuldeiser extra liquiditeit te verschaffen.

Bij betalingen tussen bedrijven geldt een standaard betalingstermijn van 30 dagen. Enkel indien beide partijen uitdrukkelijk anders overeenkomen mag die betalingstermijn verhoogd worden tot een **maximum van 60 dagen** na levering of na factuurdatum.

DE OVERHEID MOET HET VOORBEELD GEVEN

De richtlijn wijst op de bijzondere verantwoordelijkheid van de overheid. De inkomensstromen van de overheid worden doorgaans gekenmerkt door een grotere zekerheid, voorspelbaarheid en continuïteit dan die van ondernemingen. Bovendien kunnen veel overheidsinstanties tegen gunstigere voorwaarden financiering krijgen dan ondernemingen. Tegelijkertijd zijn overheidsinstanties minder afhankelijk van het onderhouden van stabiele commerciële relaties dan ondernemingen. Lange betalingstermijnen en betalingsachterstanden van overheidsinstanties voor geleverde diensten en goederen leiden tot onrechtvaardige kosten voor ondernemingen.

Voor overheidsinstanties geldt er een absolute deadline van 30 dagen: periode die, met uitzondering van de gezondheidszorg, onder geen beding mag worden overschreden. Ook moeten de lidstaten erop toezien dat de **maximumduur van aanvaardings- of verificatieprocedures bij handelstransacties in de regel niet meer dan 30 kalenderdagen bedraagt.** Uitzondering wordt hier gemaakt voor bijzonder complexe contracten, althans indien dat in de aanbestedingsdocumenten en in het contract uitdrukkelijk is overeengekomen en indien dit niet kennelijk onbillijk is ten overstaan van de leverancier-schuldeiser.

KOSTEN EN INTRESTEN

Indien een schuldenaar de vervaldag toch overschrijdt, dan heeft de schuldeiser **automatisch** het recht een intrest aanrekenen die **gelijk is aan de referentie-intrestvoet ECB + 8%**. Bovendien heeft de schuldeiser recht op een **administratiekost van (minimum) €40**. Dit kan zonder voorafgaande kennisgeving of aanmaning.

POSITIEF

De impact van de richtlijn mag, eens in wetgeving omgezet, geenszins worden onderschat. Fundamenteel moet het toepassen van de richtlijn leiden tot een betere liquiditeitspositie van de kleine en middelgrote onderneming. Gezien de klant-schuldenaar als gevolg van de richtlijn in vele gevallen wordt gevraagd sneller dan nu te betalen moet het leverend bedrijf de eigen productie- en verkoopcyclus minder voorfinancieren (wat een belangrijke kostenfactor betekent: voorfinanciering houdt in dat men extra vermogens of werkingsmiddelen moet aantrekken en dus vergoeden). Bovendien kunnen de beschikbare liquiditeiten gemakkelijker worden ingezet in het kader van nieuwe investeringen, innovatie, ...

Op termijn kan de nieuwe richtlijn dus zorgen voor een stevige economische stimulans, binnen de KMO-wereld in het bijzonder.

KANTTEKENINGEN

Het succes ervan is echter niet gegarandeerd. Inderdaad is de richtlijn zelf het resultaat van een compromis en heeft het, in vergelijking met de oorspronkelijke bedoeling van de initiatiefnemers, behoorlijk aan kracht ingeboet. Het staat echter de lidstaten vrij de richtlijn verder aan te vullen en strikter te interpreteren.

*In wezen laat de richtlijn de schuldeiser de vrijheid de intrest- en kostenvergoeding al dan niet op te eisen. **Vraag is dus in welke mate de KMO-schuldeiser de kracht en de macht zal hebben de kosten en intresten waar het bij vertraagde betaling recht op heeft ook werkelijk te innen.** Vaak zal men hierbij, uit angst de commerciële relatie te verbranden of de belangrijke klant voor het hoofd te stoten, niet durven innen.*

Hier kan aan verholpen worden en wel in twee richtingen.

Zo moeten instanties die officieel zijn erkend als bedrijfsvertegenwoordigende organisaties (Unizo, VOKA, NSZ) of organisaties die daarbij een legitiem belang hebben (beroepsfederaties, ...) in staat worden gesteld zich tot de rechtbank te wenden om misbruiken aan te klagen. Anders gesteld moeten de middelen vrijgemaakt worden opdat de belangenorganisaties zich namens hun leden kunnen keren tegen die bedrijven of overheidsinstanties die op een systematische wijze een loopje nemen met de hierboven beschreven intenties.

Ook kan overwogen worden binnen de boekhouding van elke onderneming te verplichten een automatisme in te bouwen waarbij bij achterstallige betaling de schuldenaar van bij vervaldag altijd en systematisch moet gewezen worden op de verschuldigde kosten en intresten.

Daarnaast willen we waarschuwen voor een pervers effect die de invoering van de richtlijn teweeg kan brengen.

*Inderdaad blijkt uit onze vele gesprekken met bedrijfsleiders dat de bedrijfswereld, **de KMO-wereld in het bijzonder zich helemaal niet bewust is van de op til staande wetgeving**, nochtans ten laatste binnen 15 maanden na nu te activeren. Dit kan leiden tot een verhoogde problematiek op het einde van de ketting.*

Zo bijvoorbeeld binnen de bouwnijverheid, een sector waar typisch lange betalingstermijnen worden afgedwongen. De grote toeleveranciers zullen vrij gemakkelijk en graag de nieuwe richtlijn toepassen en dus bij hun klanten-groothandelaars binnen de kortste keren de kortere betalingscondities afdwingen. Daartegenover staan de kleine aannemers en/of installateurs die vaak slecht zijn georganiseerd om bij de particuliere bouwheer de betalingen af te dwingen. Bovendien blijkt steeds meer dat particulieren geneigd zijn de eindfactuur bijzonder traag of zelfs niet te betalen. De groothandelaar komt hierdoor tussen hamer en aambeel: als bij een plots en onvoorbereid invoeren van de richtlijn hij zich verplicht ziet ook op zijn beurt de korte betalingstermijnen aan zijn klanten installateurs door te rekenen veroorzaakt hij hiermee een acuut liquiditeitsprobleem bij die klant. Een dergelijke beweging riskeert dus een nieuwe boom in faillissementenland teweeg te brengen.

De vraag moet dus worden gesteld of de wetgever niet best voorziet in een regeling waarbij de leverancier die maatwerk levert (de bouwwereld is hiervan opnieuw een

perfect voorbeeld) **per definitie een voorschot** dient te vragen die minstens de kosten van de te gebruiken materialen dekt.

Ook is dus zonder meer van belang om **nu al werk te maken van een stevige informatiecampagne** zodat ook de kleinere bedrijven die zich op het einde van de ketting bevinden zich **bewust worden van de noodzaak zich grondig voor te bereiden**. Nu al zal werk moeten worden gemaakt van een **nieuw financieringsplan**, van beter inningsprocedures, van het maken van duidelijker afspraken met de eindklant. Belangenorganisaties en beroepsfederaties kunnen hierin actief ondersteuning bieden.

(*)

Op 7 augustus 2002 werd de Belgische wet van kracht in navolging van de Europese richtlijn, die tot doel had betalingen vlotter te laten gebeuren.

Ter herinnering de belangrijkste elementen van die wet:

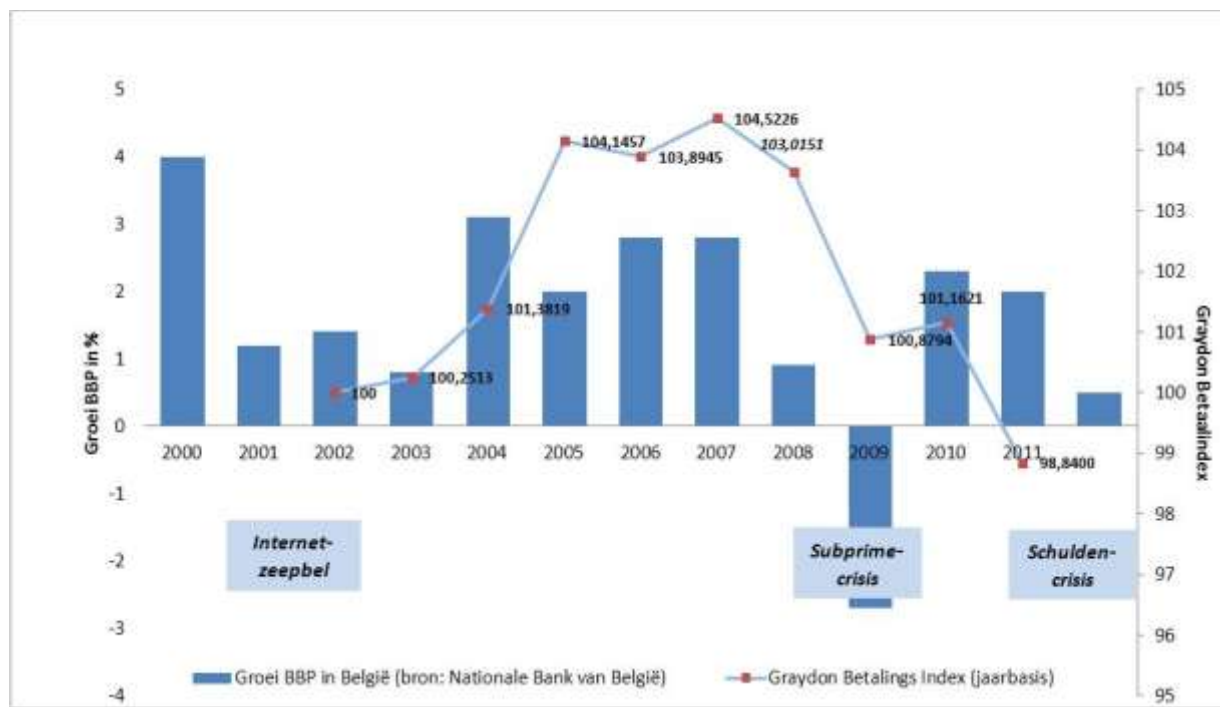
Indien tussen de zakenpartners niets is overeengekomen inzake betalingstermijnen dan geldt:

- o de standaardtermijn van betaling is 30 dagen na ontvangst van de factuur of na ontvangst van de goederen.
- o vanaf vervaldag is intrest verschuldigd zonder officiële ingebrekestelling.
- o alle relevante invorderingskosten moeten door de debiteur betaald worden, voor zover ze transparant zijn en in verhouding van de schuld.

BETAALINDEX: ACHTERGROND en ALGEMENE WAARNEMINGEN

Op basis van alle betalingen, ook diegene die niet of te laat worden uitgevoerd, berekenen we een globale **Graydon Bedrijven Betaalindex**. Hierbij worden 'goede betalingen' beloond, terwijl betalingen na afspraak zwaarder worden afgestraft naarmate ze langer na de vervaldatum worden betaald. De bekomen score wordt omgezet in een indexwaarde waarbij de resultaten van het jaar 2002 gelden als ijk (waarde 100). Hoe hoger de index, hoe beter het betaalgedrag.

EVOLUTIE GRAYDON BETAALINDEX OP JAARBASIS:

Betaalgedrag vertoont een cyclisch verloop. Vergelijkingspunten en evoluties moeten worden waargenomen op dezelfde tijdstippen. De evolutie van het betaalgedrag binnen het vierde kwartaal 2011 moet dus in principe best vergeleken worden met het betaalgedrag van vierde kwartalen de jaren voordien. Toch is, gezien de uitzonderlijke omstandigheden, ook de vergelijking met de meer recentere trimesters relevant.

Sedert 2003, als gevolg van de toen pas gestemde wetgeving ter bestrijding van de betalingsachterstand én gestuwd door de opwaartse conjunctuur, toonden onze systemen duidelijk aan dat het cliënteel van in België gevestigde ondernemingen de factuurvoorwaarden die werden afgesproken of opgelegd, steeds beter nakwam. Daar waar in 2003 nog net geen 40% van de facturen te laat of niet werden betaald, verminderde dit in 2005 tot 35%. Inderdaad werd in die periode in veel bedrijven het kredietmanagement versterkt. De wetgeving, die de duidelijke bedoeling had de liquiditeits- en cashpositie van de ondernemingen te versterken, gaf het noodzakelijke duwtje in de rug.

Midden 2006 stagneerde de curve van het betalingsgedrag tijdelijk. Dit werd deels beïnvloed door seizoensinvloeden, maar tevens versterkt door de betalingsvertragingen vanwege de overheid. Vanaf einde 2006 verbeterde het betaalgedrag op zeer systematische wijze. Deze trend zette zich door tot het derde kwartaal van 2007.

Echter, reeds toen werd het crisiseffect (de verminderde koopkracht van de consument) duidelijk: na de gebruikelijke betalingsvertraging in het derde kwartaal, werd het hoge niveau van de jaren voordien pas in het tweede kwartaal van 2008 geëvenaard.

Reeds in het derde kwartaal 2008 betaalden plots beduidend meer bedrijven hun facturen pas na de afgesproken vervaldag. De normale vakantiedip was veel dieper dan gebruikelijk, terwijl de even traditionele remonte van het vierde kwartaal de schade hoogstens beperkte. Het derde kwartaal 2008 kenmerkte zich door een scherpe daling van het betaalgedrag onder bedrijven. Hoewel elk derde kwartaal systematisch lager scoort – de invloed van de vakantieperiode is hier essentieel – toonde de Graydon Bedrijven Betaalindex, met een duik naar 101,73 punten, een duidelijk versterkt negatief verloop. Het vierde trimester 2008 werd de zeer nefaste vakantieperiode weliswaar scherp gecorrigeerd, echter geenszins werd het niveau van het vierde kwartaal 2007 of 2006 gehaald.

Al in het eerste trimester 2009 liep het betaalgedrag van de Belgische ondernemingen opnieuw averij op. **De drie daaropvolgende trimesters 2009 toonden systematisch een verder uitdiepen van deze situatie.** De trend bleef duidelijk neerwaarts gericht.

Op het einde van het derde kwartaal 2009 daalde de Graydon Betaalindex ten opzichte van het tweede trimester 2009 met -2,25 procentpunt tot 98,0627 punten. De gebruikelijke vakantiedip binnen het derde kwartaal 2009 was beduidend sterker dan normaal en diepte de betalingsproblematiek nog verder uit. **We noteerden toen waarden onder die van 2002**, de periode vóór de wetgeving op de betaalachterstand. Ten opzichte van het derde kwartaal 2008, dat toen al een zware dip liet noteren, was er zelfs een daling met -3,61 procentpunt.

Naarmate het vierde kwartaal 2009 vorderde, verbeterde ook de betaalkwaliteit. Vooral in december werd die ommekeer benadrukt. 67,73% van de facturen die bedrijven elkaar toesturen werd toen tijdig betaald (62,86% in het derde trimester 2009, 66,48% in het vierde kwartaal 2008 en 67,13% in het vierde kwartaal 2007). We moesten al naar het tweede kwartaal 2008 terug om betere cijfers te vinden.

Het eerste kwartaal van 2010 kenmerkte zich door een consolidatie van deze beweging. Toch bleven de cijfers onder de waarden die de vorige jaren werden genoteerd. 65,22% van de facturen die bedrijven elkaar toesturen werd tijdig betaald (tegen 65,65% het eerste trimester 2009, 67,82% het eerste trimester 2008 en 67,53% het eerste trimester 2007).

Het tweede kwartaal 2010 toonde opnieuw een gevoelige verslechtering van de betaalmoraal. Opnieuw dook de index onder de waarden die in 2002 werden genoteerd. **Slechts 61,72% van de facturen binnen de Belgische B2B wereld werd tijdig betaald: het slechtste cijfer van de afgelopen jaren.** Bovendien steeg het aandeel van het aantal facturen dat veel te laat of niet meer werd betaald in vergelijking met het trimester voordien met 2,16 procentpunt: **een stijging van het aantal wanbetaalde facturen met 26,9%.** Toen kon dus één op tien B2B facturen worden gecatalogeerd onder de noemer 'wanbetalingen'.

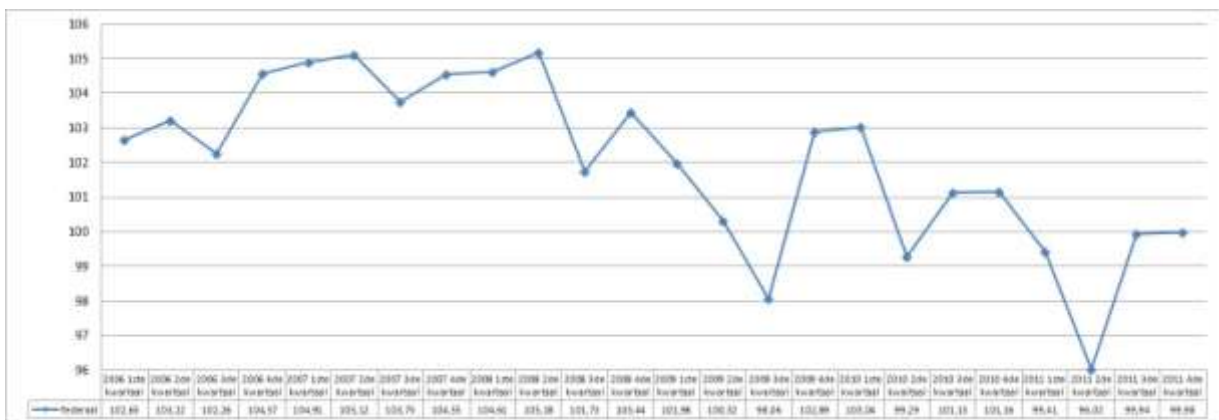
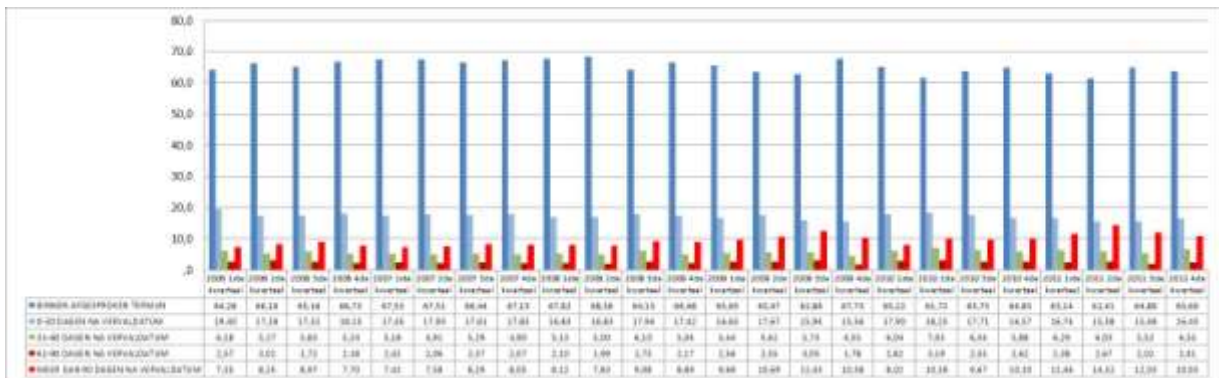
Ook in het **derde en vierde kwartaal 2010** bleef deze laatste vaststelling overeind. Het eerste kwartaal 2011 noteert opnieuw waarden die liggen onder die van 2002.

De nieuwe daling van de betalingsmoraal tijdens het **eerste kwartaal 2011** wekte op het eerste zicht verwondering: de trend leek haaks te staan op de economische revival en de door vele bedrijven gerapporteerde betere verkoopcijfers. Toch bleek toen bij wie op de markt van het creditmanagement thuis was dat de betere verkoopcijfers niet door de betere betalingen werden gevolgd.

Tijdens het **tweede trimester 2011** werd steeds vaker gewag gemaakt van stagnerende verkoopcijfers en bleken heel wat resultaten ondermaats. De vrees voor een mogelijk opflakkerende schulden crisis (ondertussen door de feiten bevestigd) werd versterkt. Bovendien werd de inflatie steeds sterker door de consument gevoeld.

Het **derde trimester 2011** toonde ten opzichte van het tweede weliswaar een correctie in positieve zin; toch bleef het globale betaalgedrag bijzonder zwak. Hierbij viel vooral het hoge aantal zeer zwak betaalde facturen op.

Tijdens het afgelopen **vierde kwartaal** noteerden wij een beperkte daling met betrekking tot het aantal uiterst zwak betaalde facturen, echter eveneens een daling van het aantal correct, dit wil zeggen voor vervaldag, betaalde facturen.

Elk bedrijf moet beschikken over geldmiddelen voor het dagelijkse beheer ervan. Een factuur die niet volgens de afspraken wordt gehonoreerd, zal per definitie liquiditeitsbeperkingen en zelfs -tekorten veroorzaken. Deze tekorten moeten dan noodzakelijkerwijs aangevuld worden met (dure) kredieten of een instroom van extra - op dit ogenblik nog steeds moeilijk te vinden - kapitalen: voor een bedrijf eveneens een kostenfactor. Een bedrijf met kleinere winstmarges zal vaststellen dat reeds bij een beperkte vertraging van de betalingen door haar cliënteel, de transacties verlieslatend worden.

Bovendien blijft binnen de KMO-wereld meestal de commerciële relatie primeren: vaak worden daarom geen nalatigheidintresten verhaald en ziet de leverancier zich dus niet vergoed voor de schade.

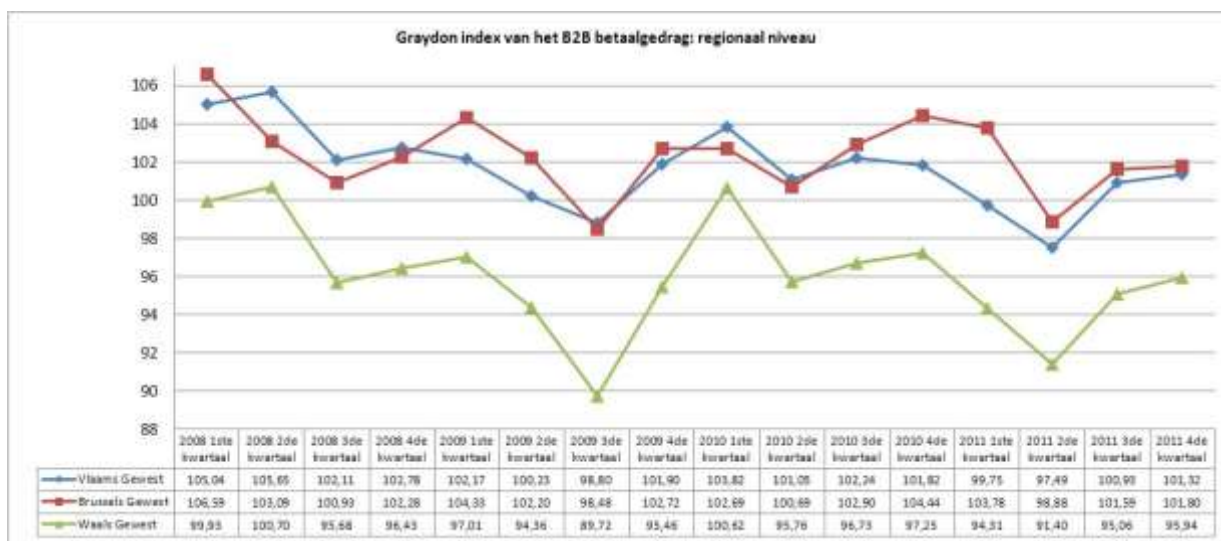
Eerdere Graydon-studies toonden aan dat ruim 25% van alle faillissementen wordt veroorzaakt door wanbetalingen.

Verder fnuikt de vertraagde betaling de investerings- en innovatiecapaciteit van de leverancier.

TENDENSEN OP REGIONAAL NIVEAU

Om de betaalevolutie per regio weer te geven delen wij de betalingservaringen van alle economisch actieve entiteiten-inclusief overheidsinstellingen- op in **tijdscategorieën voor of na vervaldatum**. In de **grafieken "Evolutie van het betaal gedrag binnen de regio"** worden de percentages weergegeven van facturen die binnen de tijdscategorie (bijvoorbeeld: tussen 31 en 60 dagen) worden betaald.

Deze worden naderhand omgezet in een **sectorscore** die evolueert tussen 0 en 10. De hoogste score (10) staat voor een perfecte betalingsmoraliteit binnen de regio, de 0-score voor een desastreuze betalingsmoraal. Net zoals bij de globale Graydon Betaalindex worden **betalingen door middel van weging meer afgestraft naarmate ze later worden betaald**. De evolutie van die score wordt weergegeven in de eerst onderstaande grafiek.

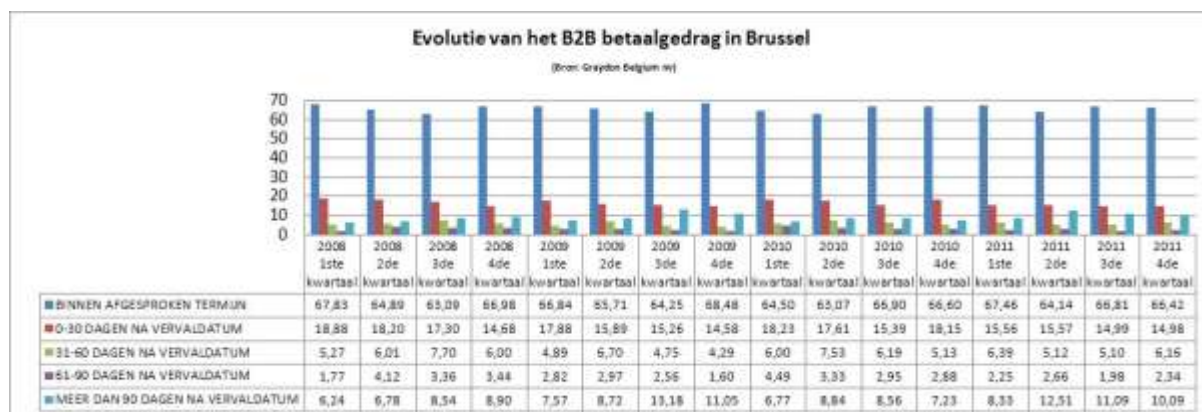
Traditioneel worden facturen die bedrijven mekaar onderling aanrekenen correcter betaald binnen het Vlaamse- en het Brusselse Gewest. Bedrijven binnen het Waalse gewest betalen hun facturen gebruikelijk iets meer na vervaldatum.

Het Belgische bedrijfsleven rapporteert ons, na een absoluut nefast tweede trimester, een gevoelige verbetering van het aantal wanbetalingen in de drie gewesten. Toch blijft het eindresultaat stagneren op een crisisniveau.

De bedrijven met zetel in het Brussels Gewest scoren het beste op de Graydon Betaalindex. Ook nu noteren we ten opzichte van het derde trimester een enigszins gunstige evolutie: van 104,44 punten in het vierde kwartaal 2010 over 103,78 punten tijdens het eerste kwartaal 2011 naar 98,88 punten in het tweede trimester naar 101,6 punten tijdens het derde trimester en naar 101,8 punten naar het vierde trimester van 2011. De Brusselse bedrijven betalen 66,42% van de aan hen geadresseerde facturen binnen de afgesproken termijnen: ten opzichte van het derde kwartaal 2011 is dit, een lichte achteruitgang met -0,39 procentpunt. Echter, ten opzichte van het vierde kwartaal 2010 worden nog steeds iets minder facturen correct betaald (negatief verschil met -0,18 procentpunt).

Deze, in vergelijking met andere gewesten, betere score is het directe gevolg van een grotere concentratie grote en internationaal gerichte ondernemingen binnen het gewest:

door hun aard voelen ze sneller de gevolgen van de internationale economische ontwikkelingen en reageren ze navenant.

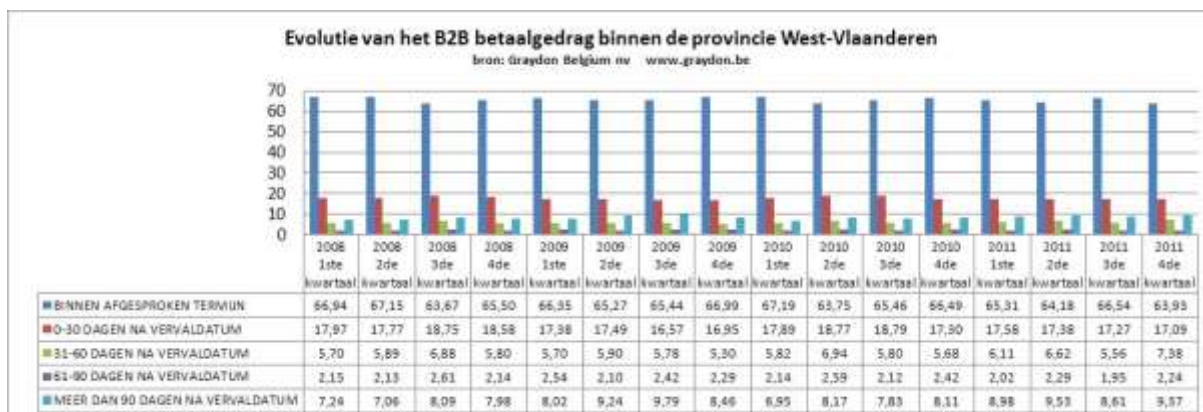
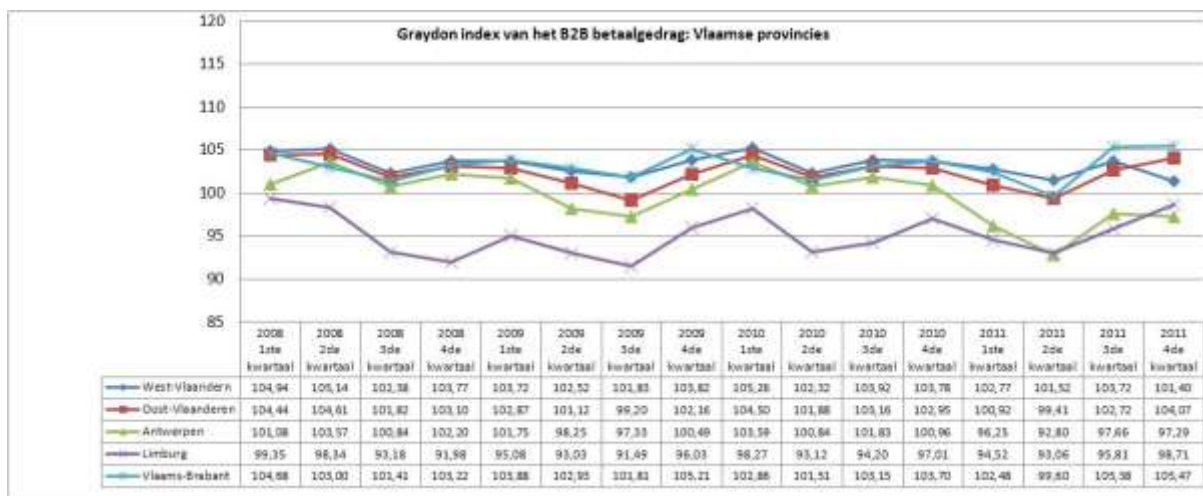
Daartegenover staat echter ook in Brussel een stijgende tendens van het aantal wanbetalingen van 6,95% der facturen tijdens het vierde kwartaal 2010 over 8,33% van de facturen tijdens het eerste kwartaal 2011 naar 12,51% tijdens het tweede trimester 2011 en nog steeds 11,08% tijdens het derde trimester van dit jaar. Het vierde trimester 2011 merken we een voorzichtige verbetering, echter met nog steeds 10,09% der wanbetaalde facturen. Ten opzichte van het vierde kwartaal 2010 noteren we een stijging van het aantal wanbetalingen met +2,52 procentpunt (wat staat voor een toename van het aantal wanbetalingen met +39,55%).

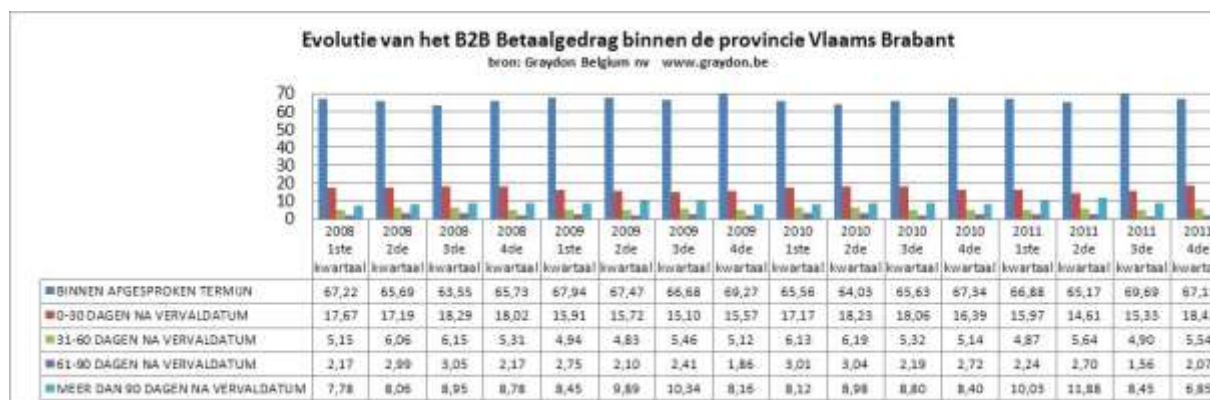
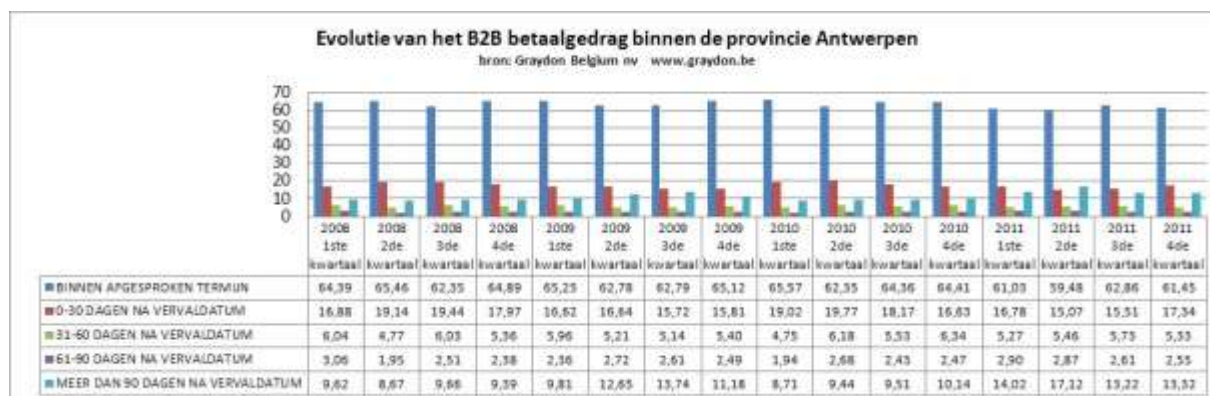
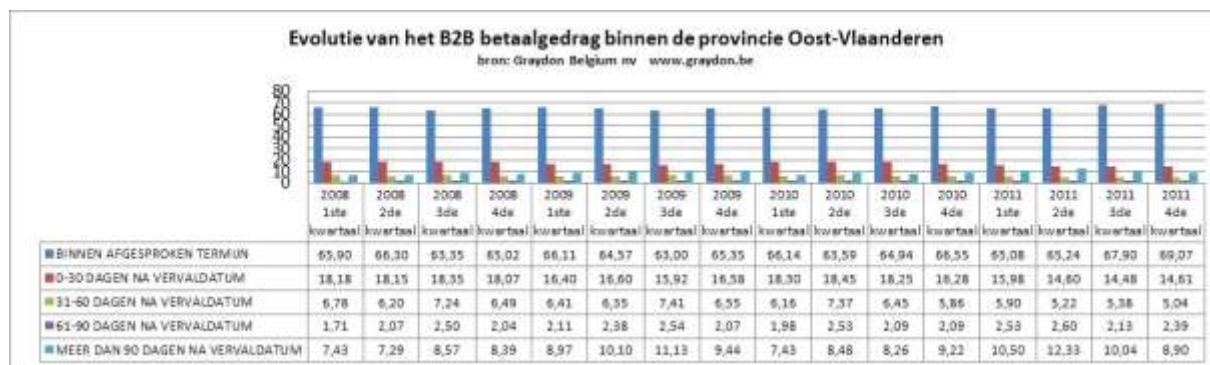
Tijdens het vierde kwartaal van 2011 betalen de **bedrijven met zetel binnen het Vlaamse Gewest** hun facturen in 65,41% van de gevallen binnen de afgesproken vervaltermijn: een verzwakking ten opzichte van het vorige kwartaal met -0,5 procentpunt.

Het blijft onrustwekkend vast te stellen dat tijdens het vierde kwartaal 2011 maar liefst 10,41 procent (tijdens het eerste kwartaal 2011 was dat nog 11,11%, tijdens het tweede 13,64% en tijdens het derde 11,41%) van de facturen meer dan 90 dagen na vervaldatum of zelfs niet meer worden betaald. Ten opzichte van het derde kwartaal 2011 weliswaar een verbetering -1 procentpunt (wat betekent dat er ten opzichte van het derde kwartaal 2011 -8,76% minder wanbetalingen worden geregistreerd) maar ten opzichte van het vierde kwartaal 2010 een toename met +0,78 procentpunt (wat betekent dat we nu ten opzichte van het vierde kwartaal 2010 geconfronteerd worden met +8,09% meer wanbetalingen). De Graydon Betaalindex voor bedrijven gevestigd in het Vlaamse gewest evolueert zodoende van 101,82 punten in het vierde kwartaal 2010 over 99,75 punten tijdens het eerste kwartaal 2011 naar 97,49 punten het tweede trimester 2011, over 100,92 punten gedurende het derde trimester naar 101,32 punten in het vierde trimester.

Een ontleding van het betaalgedrag van de ondernemingen per Vlaamse provincie toont slechts kleine verschillen. De bedrijven gevestigd binnen Vlaams-Brabant behoren tot de betere betalers. De betalingstypologie van die ondernemingen vertoont sterke gelijkenissen met die met vestiging in het Brusselse Gewest. Bedrijven binnen de regio Limburg kwamen in het verleden hun betalingsafspraken minder vlot na maar steken tijdens het vierde trimester 2011 voor het eerst die van de provincie Antwerpen, plots gedegradeerd tot Vlaamse provincie met de slechts betalende bedrijvenpopulatie, voorbij. De opvallendste daling noteerden we tijdens de eerste twee trimesters van dit jaar voor de bedrijven gevestigd binnen de Antwerpse provincie, dit trimester wordt deze daling, na een korte correctie, bevestigd.

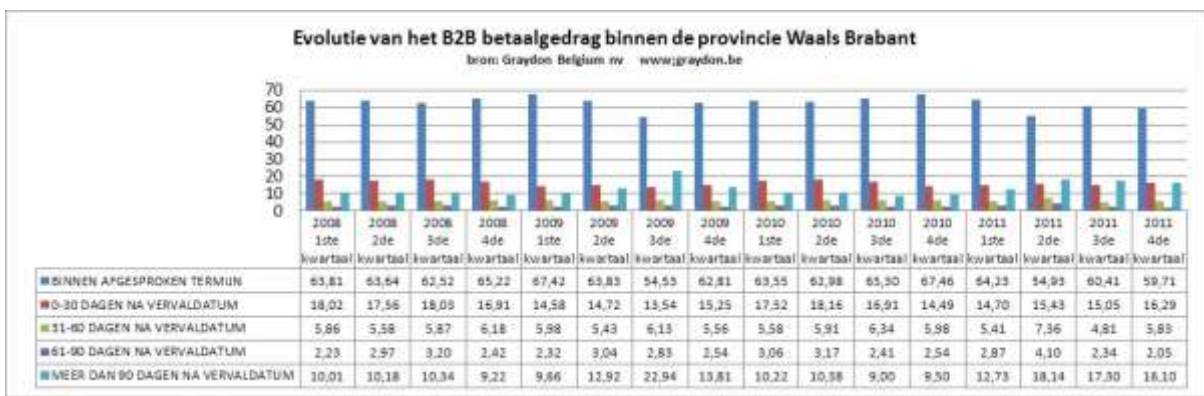
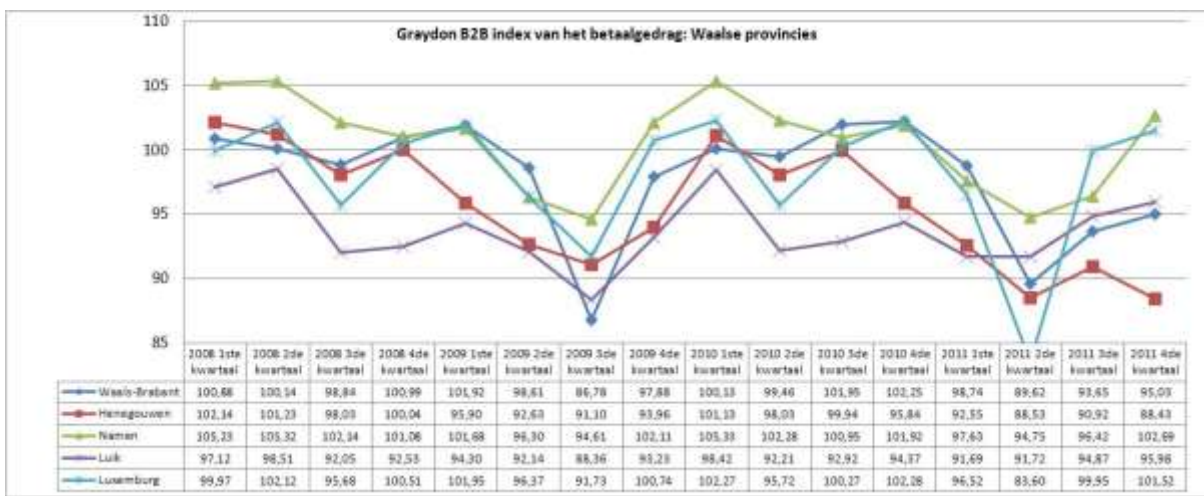
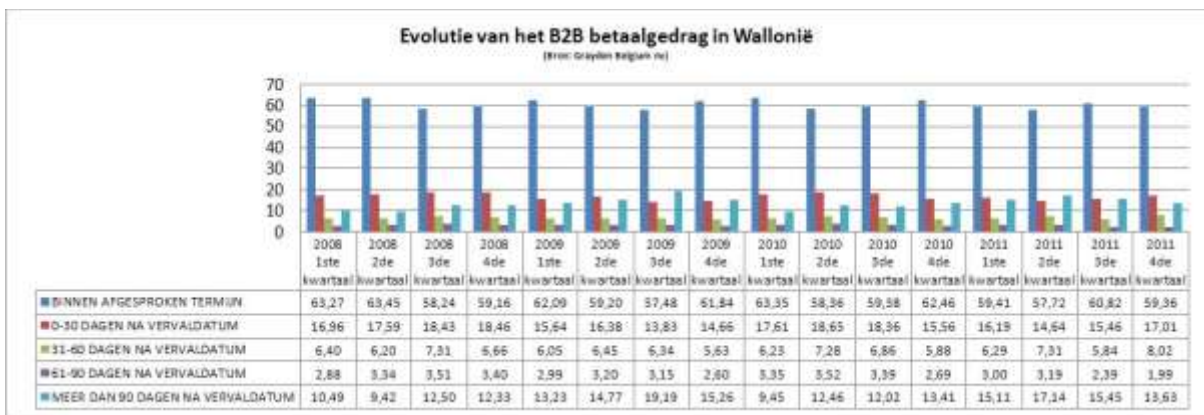

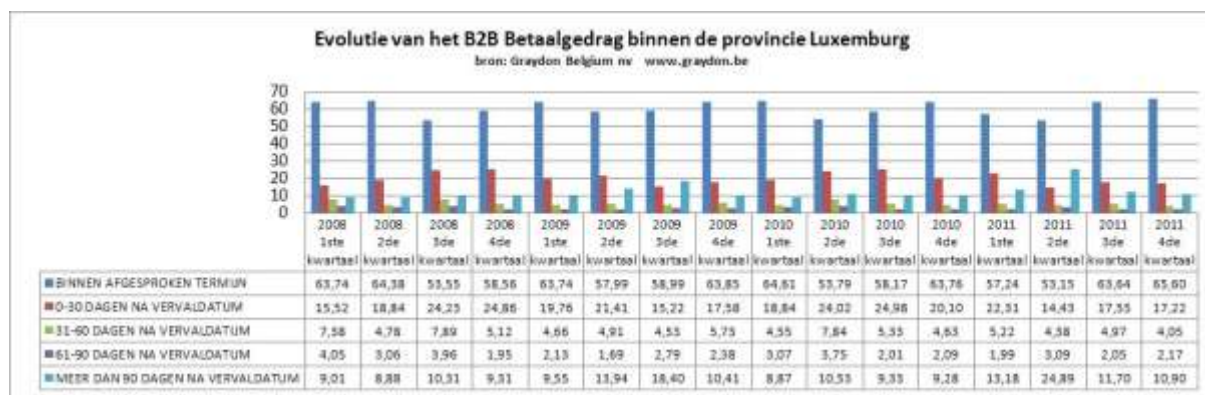
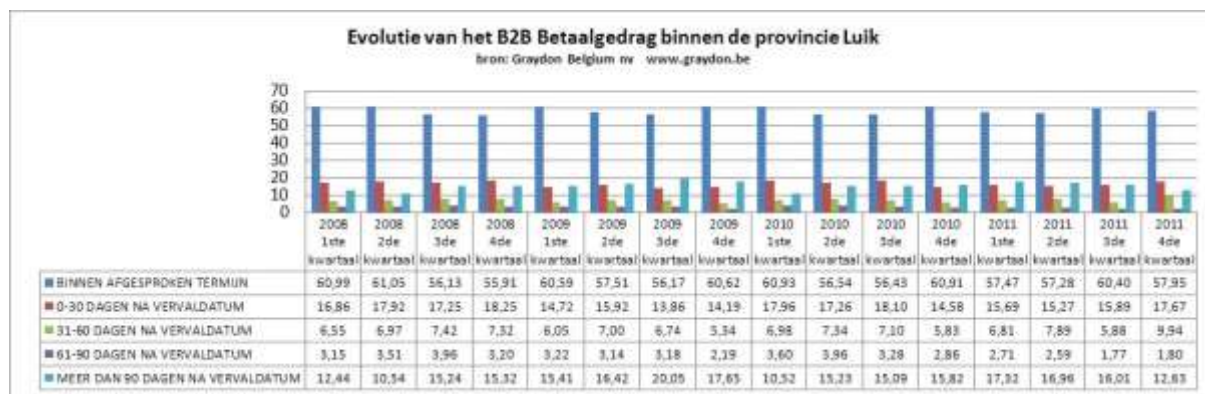
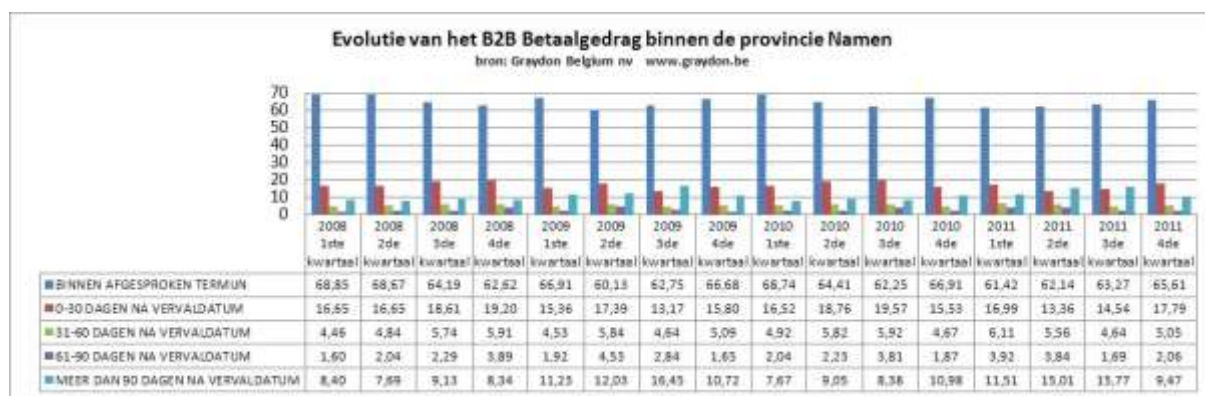
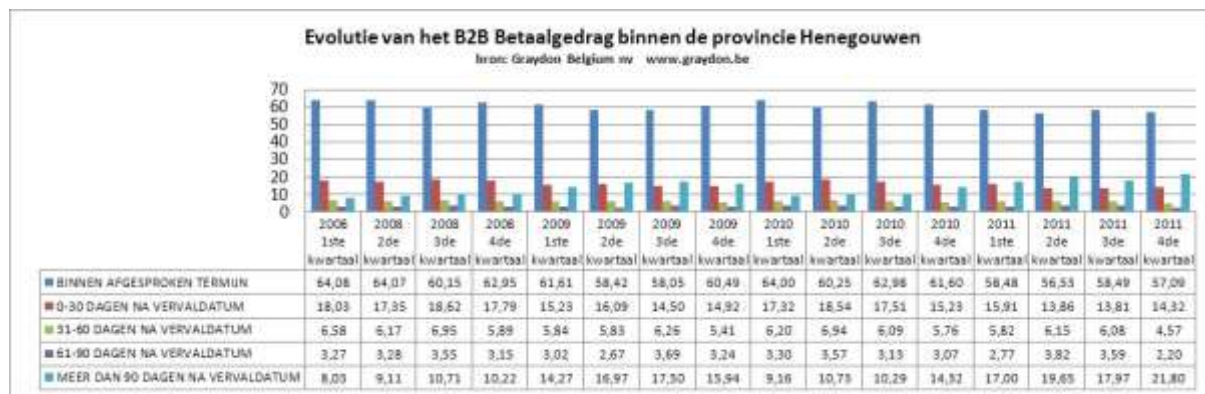
De Graydon Betaalindex voor **bedrijven met zetel in het Waalse Gewest** stijgt eveneens en evolueert van 97,25 punten in het vierde kwartaal 2010 over 94,31 punten

tijdens het eerste kwartaal 2011 en 91,4 het tweede trimester 2011, 95,04 tijdens het derde trimester, en nu naar 95,94 tijdens het vierde trimester 2011.

Het afgelopen kwartaal betaalden de in Wallonië gevestigde bedrijven hun facturen in 59,36% van de gevallen binnen de afgesproken termijnen. Ten opzichte van vorig kwartaal gaat het om een verslechtering met -1,46 procentpunt en om een verslechtering met -3,1 procentpunt ten opzichte van het vierde kwartaal 2010.

Het aantal facturen dat veel te laat (meer dan 90 dagen na vervaldatum) of niet meer wordt betaald, daalt ten opzichte van het vorige trimester maar ligt nog altijd op een ontstellende 13,63% van de gevallen. Concreet betekent dit dat meer dan 1 per 7 facturen kan benoemd worden als 'wanbetaling'. Vergelijken we het cijfer met de toestand tijdens het vierde kwartaal 2010 dan spreken we over een toename met liefst +1,64%.

TENDENSEN BINNEN DE INDIVIDUELE SECTOREN

*Om de betaalevolutie per sector weer te geven delen wij de betalingservaringen op in **tijdscategorieën voor of na vervaldatum**. In de **grafiek "betalingsgedrag binnen de sector"** worden de percentages weergegeven van facturen die binnen de tijdscategorie (bijvoorbeeld: tussen 31 en 60 dagen) worden betaald.*

*Deze worden naderhand omgezet in een **sectorscore** die evolueert tussen 0 en 10. De hoogste score (10) staat voor een perfecte betalingsmoraliteit binnen de sector, de 0-score voor een desastreuze betalingsmoraal. Net zoals bij de globale Graydon Betaalindex worden **betalingen door middel van weging meer afgestraft naarmate ze later worden betaald**. De evolutie van die score wordt weergegeven in de **grafiek "Score van de betalingsmoraliteit binnen de sector"***

Met betrekking tot de overheden pasten we dezelfde scorebenadering toe per bestudeerde deeleenheid.

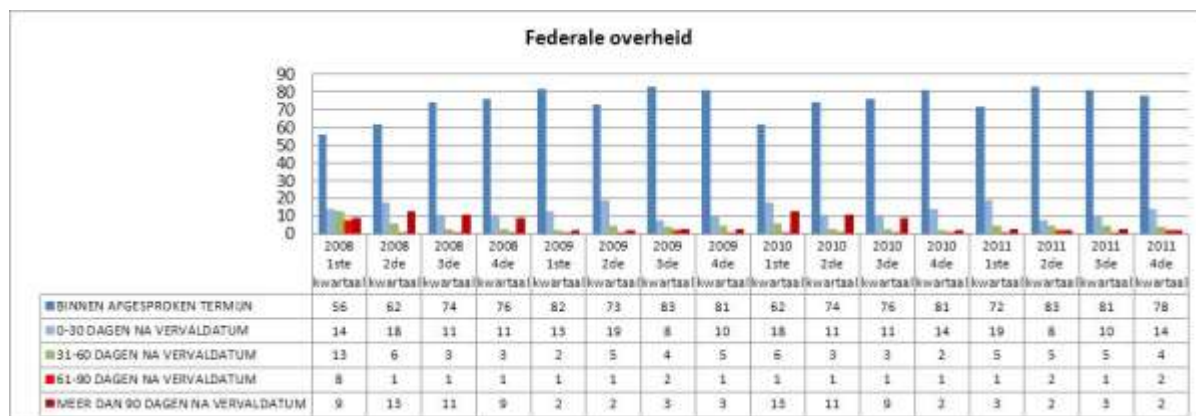
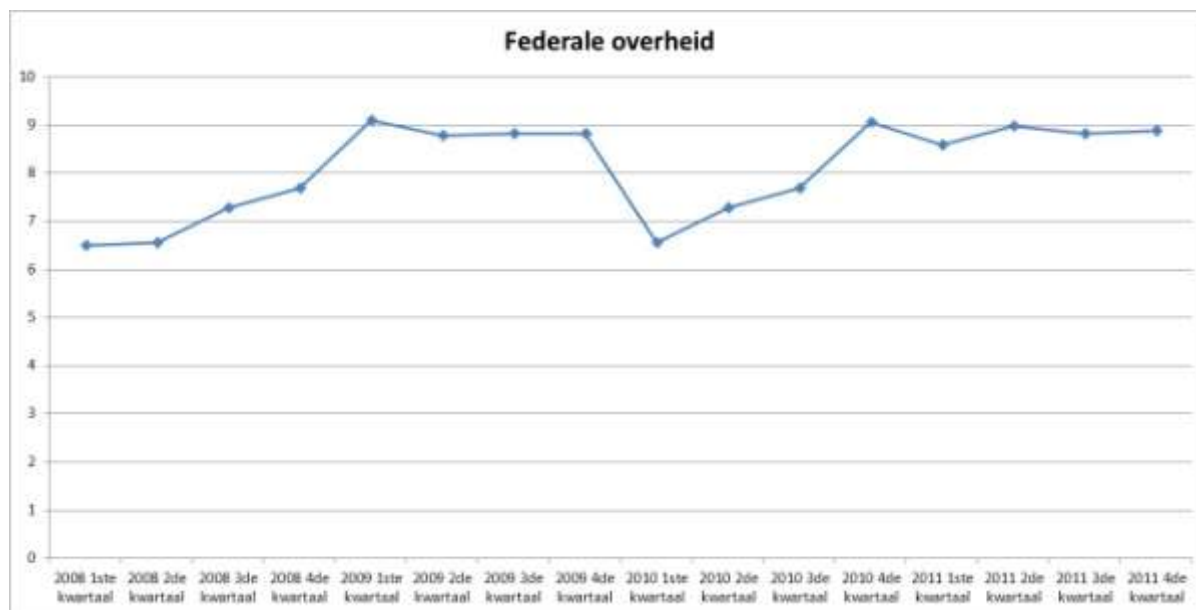
Bij analyse van de verandering van het betalingsgedrag binnen de verschillende sectoren, onderscheidt de lezer snel een aantal bijzonder duidelijke tendensen.

DE FEDERALE EN REGIONALE OPENBARE BESTUREN, de CENTRUMSTEDEN

In tegenstelling tot de situatie binnen het bedrijfsleven, en ondanks enkele markante vertragingen de vorige trimesters betalen nu zo goed als alle **FOD's** ook tijdens het **vierde kwartaal 2011** het leeuwendeel van de facturen volgens de vooropgestelde afspraken. Ze blijven dus verdere inspanningen leveren om de aan die administraties gerichte facturen steeds beter te betalen. In vergelijking met de situatie in het derde trimester is er bij verschillende FOD's duidelijk sprake van verdere verbetering. De FOD defensie, tot voor kort systematisch de aller slechtste leerling van de klas, maar ook FOD Binnenlandse zaken verrast hierbij in bijzonder positieve zin, Het afgelopen 4de trimester werden ter zake degelijke prestaties neergezet.

Globaal betalen de verschillende diensten van de federale overheid nu 78% van de facturen op tijd en 14% binnen de dertig dagen na afgesproken vervaldatum. Dit terwijl slechts 2% van de aan de verschillende federale overheidsdiensten gerichte facturen op meer dan 90 dagen na vervaldatum worden betaald.

De Graydon Betaalscore voor de federale overheid vertoont een fundamenteel stagnerende trend op een zeer aanvaardbaar niveau. Ze daalde van 9,06 in het vierde kwartaal 2010 naar een nog steeds goede 8,59 in het eerste trimester 2011. Het 2de kwartaal steeg die index voor de federale overheid terug naar 8,98 en tijdens het derde kwartaal noteerden we een lichte daling naar 8,81. Het vierde trimester 2011 noteren we met 8,88 opnieuw een uitstekende waarde.

Tijdens het eerste trimester van 2010 werden slechts 62% van de facturen overgemaakt aan de federale overheid (Nacecode 81111) tijdig betaald terwijl 13% van de facturen veel te laat werd gehonoreerd. **Het tweede kwartaal verbeterde de betalingsmoraal van de federale overheden opnieuw aanzienlijk.** 74% van de aan de Staat gerichte facturen werden tijdig betaald, echter, nog steeds werden 11% van de facturen overdreven laat betaald. **Het derde trimester toonde een verdere verbetering.** 76% van de door de Belgische ondernemingen aan de federale overheid bezorgde facturen wordt binnen de afgesproken termijnen betaald, terwijl 9% ervan overdreven te laat betaald worden.

Bij het afsluiten van het **vierde kwartaal 2010** stelden we vast dat de topscores die het eerste kwartaal 2009 werden behaald, werden geëvenaard. Het aansluiten van een aantal ministeries (**Buitenlandse zaken, Mobiliteit en Financiën**) op het FEDCOM systeem zorgde tijdens het eerste kwartaal 2011 voor enkele vertragingen. Dit probleem bleek op basis van de waarnemingen tijdens het tweede en derde trimester opgelost, behalve voor wat betreft de FOD Financiën.

Het huidige vierde trimester vallen de bijzonder sterk verbeterde waarden op van zowel de FOD Defensie als die van de FOD Binnenlandse zaken.

Het **vierde trimester** ontdekken we met betrekking tot de **FOD Defensie** een verrassende beweging. Inderdaad rapporteren de 202 bedrijven die ons hun betaalwaarnemingen met betrekking tot deze administratie bezorgen dat nu maar liefst 83% van de facturen tijdig, dat wil zeggen binnen de contractueel afgesproken termijnen, worden betaald. 9% wordt binnen de dertig dagen na vervaldatum betaald, 3% tussen 31 en 60 dagen na vervalddag. Toch worden nog 5% van de aan de FOD Defensie gerichte facturen op meer dan 90 dagen na vervalddag betaald. De Graydon betaalscore springt hierdoor spectaculair van 1,25 tijdens het derde trimester naar een goede 8,63.

Traditioneel profileerde de **FOD Defensie** zich als de zwakke leerling van de klas. Op basis van de aan ons gerapporteerde waarnemingen vanuit het bedrijfsleven betaalde deze FOD zelfs nog tijdens het afgelopen 3de trimester slechts 35% van de aan haar gerichte facturen binnen de afgesproken termijnen. 11% werd tussen 1 en 30 dagen na vervalddag betaald, 8% tussen 31 en 60 dagen na vervalddag, 10% tussen 61 en 90 dagen na vervalddag. Maar liefst 36% (in het tweede trimester nog 30%) van de aan de FOD defensie gerichte facturen werd meer dan 90 dagen na vervalddag betaald.

Op de **FOD Binnenlandse zaken**, die gedurende het 4de kwartaal 2010 ter zake nog topprestaties liet noteren, kende gedurende de eerste twee opeenvolgende trimesters van 2011 een spectaculaire daling van het waargenomen betaalgedrag. De waarnemingen met betrekking tot het tweede trimester 2011 toonden zo aan dat slechts 51% van de aan de FOD gerichte facturen tijdig werden betaald, 16% tussen 1 en 30 dagen na vervalddag, 5% tussen 31 en 60 dagen, 10% tussen 61 en 90 dagen en maar liefst 18% meer dan 90 dagen na vervalddag. De Graydon betaalscore zakte hiermee naar een povere 4,88: voor de FOD Binnenlandse zaken de slechtste prestatie van de afgelopen jaren. Tijdens het derde trimester 2011 stelden we een eerder matige verbetering vast: 59% wordt tijdig betaald, 15% binnen de maand na vervalddag, 9% tussen 31 en 60 dagen na vervalddag, en 17% op meer dan 90 dagen na vervalddag. Het vierde trimester 2011 lijkt veel rechtgetrokken: 69% van de aan de FOD Binnenlandse zaken gerichte facturen werden voor vervaldatum betaald, 17% binnen de dertig dagen na vervalddag. Echter, 8% wordt betaald tussen de 31 en de 60 dagen na vervalddag, 4% tussen de 61 en 90 dagen na vervalddag en 2% op meer dan 90 dagen na vervalddag. De Graydon betaalscore stijgt hiermee naar een goede 8,43. Toch bengelt de FOD Binnenlandse zaken hiermee aan de staart van het FOD-peleton.

De Graydon betaalscore voor **FOD Informatie- en Communicatietechnologie** toont zich tijdens het vierde trimester 2011 een uitstekend betaler: op basis van de gegevens ons aangereikt vanuit het Belgische bedrijfsleven werden alle aan de FOD gerichte facturen correct betaald. Het afgelopen 3de trimester werd 93% van de facturen binnen de afgesproken vervaltermijnen betaald. Anderzijds: 7% facturen werd toen op meer dan 90 dagen gehonoreerd.

Dezelfde vaststelling geldt voor de **Federale overheidsdienst Sociale zaken** waarvan ons eveneens wordt gerapporteerd dat tijdens het vierde trimester 2011 zo goed als alle facturen correct werden betaald. In het derde trimester waren de waarnemingen ook al uitstekend: toen werden 93% van de facturen wordt tijdig betaald terwijl de andere 7% van de vanuit het Belgische bedrijfsleven aan de FOD gerichte facturen kort, d.w.z. binnen de maand, na vervalddag werden betaald. Hiermee is deze FOD koploper inzake goed betaalgedrag.

De beide FOD's Informatie- en Communicatietechnologie en Sociale zaken delen dus het leiderschap inzake goed betaalgedrag.

Op basis van de waarnemingen die ons door het Belgische bedrijfsleven worden doorgestuurd stellen we vast dat de **Diensten van de Eerste Minister**, na een serieuze dip gedurende het tweede trimester, terug aansluit bij de categorie van best betalende FOD's. Het Belgische bedrijfsleven rapporteerde ons met betrekking tot het derde trimester 2011 dat 88% van de aan die administratie gerichte facturen correct volgens de afgesproken termijnen werden betaald, 12% iets te laat (minder dan één maand na vervaldatum. Hiermee haalde de dienst een betaalscore van 9,7. Tijdens het vierde trimester scoren diezelfde diensten nog beter: met 96% tijdig betaalde facturen terwijl de resterende 4% binnen de dertig dagen na vervaldag worden betaald noteren we hier een uitstekende Graydon-betaalscore van 9,9.

De, nochtans opnieuw gestegen, Graydon betaalscore van 9,75 zet de **FOD Financiën** op een vierde plaats. Het Belgische bedrijfsleven rapporteert ons dat de FOD afgelopen kwartaal 92% van de aan haar gerichte facturen tijdig en dus voor de afgesproken vervaldatum betaalt. 6% van de facturen wordt binnen de dertig dagen na vervaldatum gestort, 2% tussen de maand en de twee maanden na vervaldatum.

Die FOD wordt, met betrekking tot de kwaliteit van het betaalgedrag, onmiddellijk gevolgd **FOD Werkgelegenheid, arbeid en tewerkstelling** (9,6 voor het vierde trimester komende van 8,34 in het derde trimester) en de **FOD Justitie** (9,49 voor het vierde trimester komende van 9,51 tijdens het derde trimester)

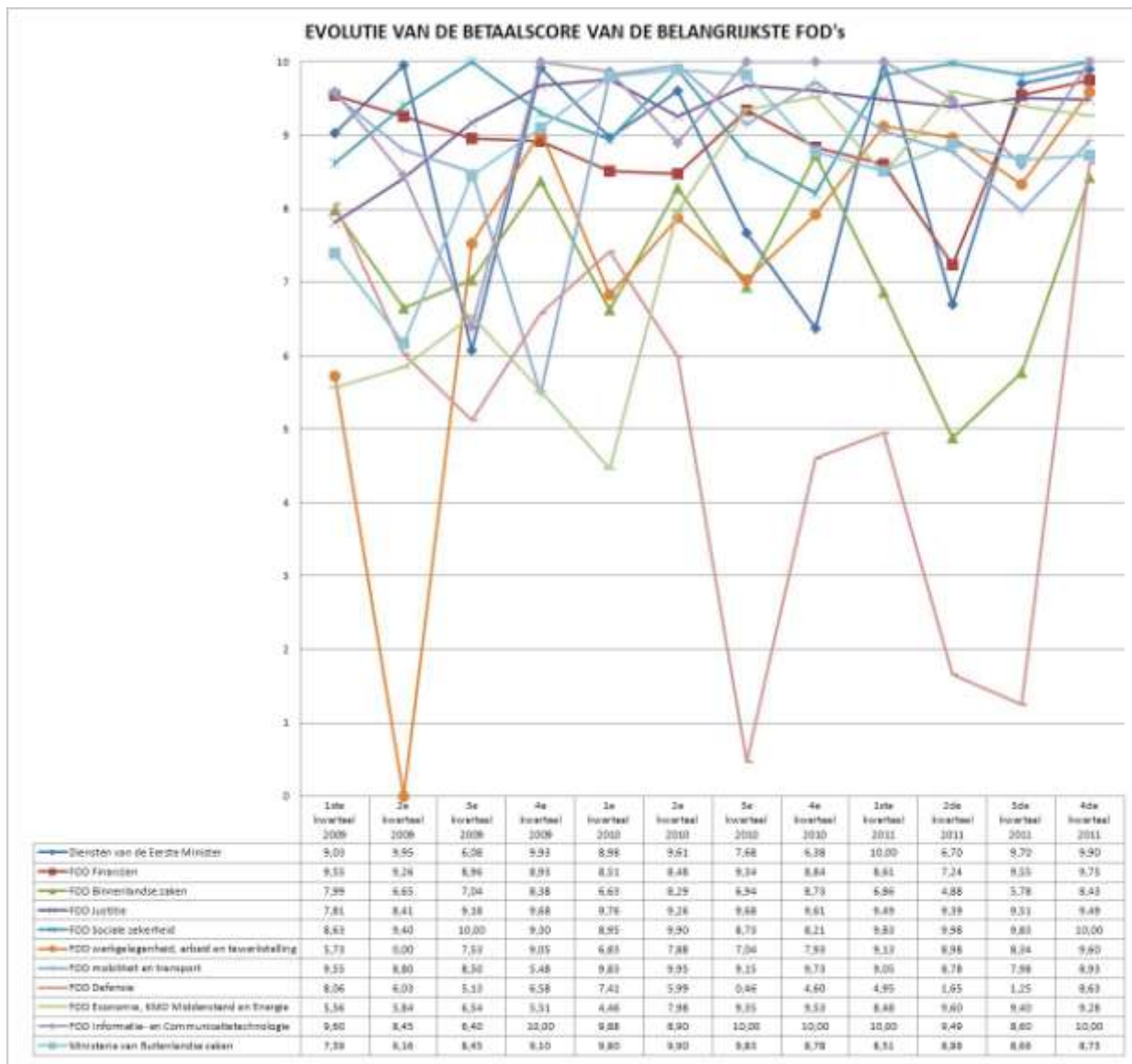
Binnen de **FOD Justitie** worden 91% van de aan de FOD gerichte facturen correct betaald.

5 % ervan wordt binnen de dertig dagen na vervaldatum gehonoreerd, 2% wordt tussen 31 en 60 dagen na vervaldatum vergoed, 1% tussen 61 en 90 dagen. Het laatste procent wordt op meer dan 90 dagen na vervaldatum uitbetaald.

De zevende, nog steeds uitstekende, positie wordt ingenomen door de **FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie**. Die betaalde het afgelopen trimester 75% (in vergelijking met het derde trimester toch 2% minder facturen die tijdig werden betaald, de trend is inderdaad sedert twee trimesters eerder dalend) van de aan de FOD gerichte facturen binnen de afgesproken termijn. 21% van de facturen werd tussen 1 en 30 dagen na vervaldag betaald, 4% tussen 31 en 60 dagen. We berekenen hier een Graydon betaalscore van 9,28 (komende van 9,4 in het derde trimester).

Die FOD wordt, met betrekking tot de kwaliteit van het betaalgedrag, onmiddellijk gevolgd **FOD Mobiliteit en transport** (8,93 voor het vierde trimester komende van 7,98 in het derde trimester) en de **FOD Defensie** (zie hoger in deze tekst).

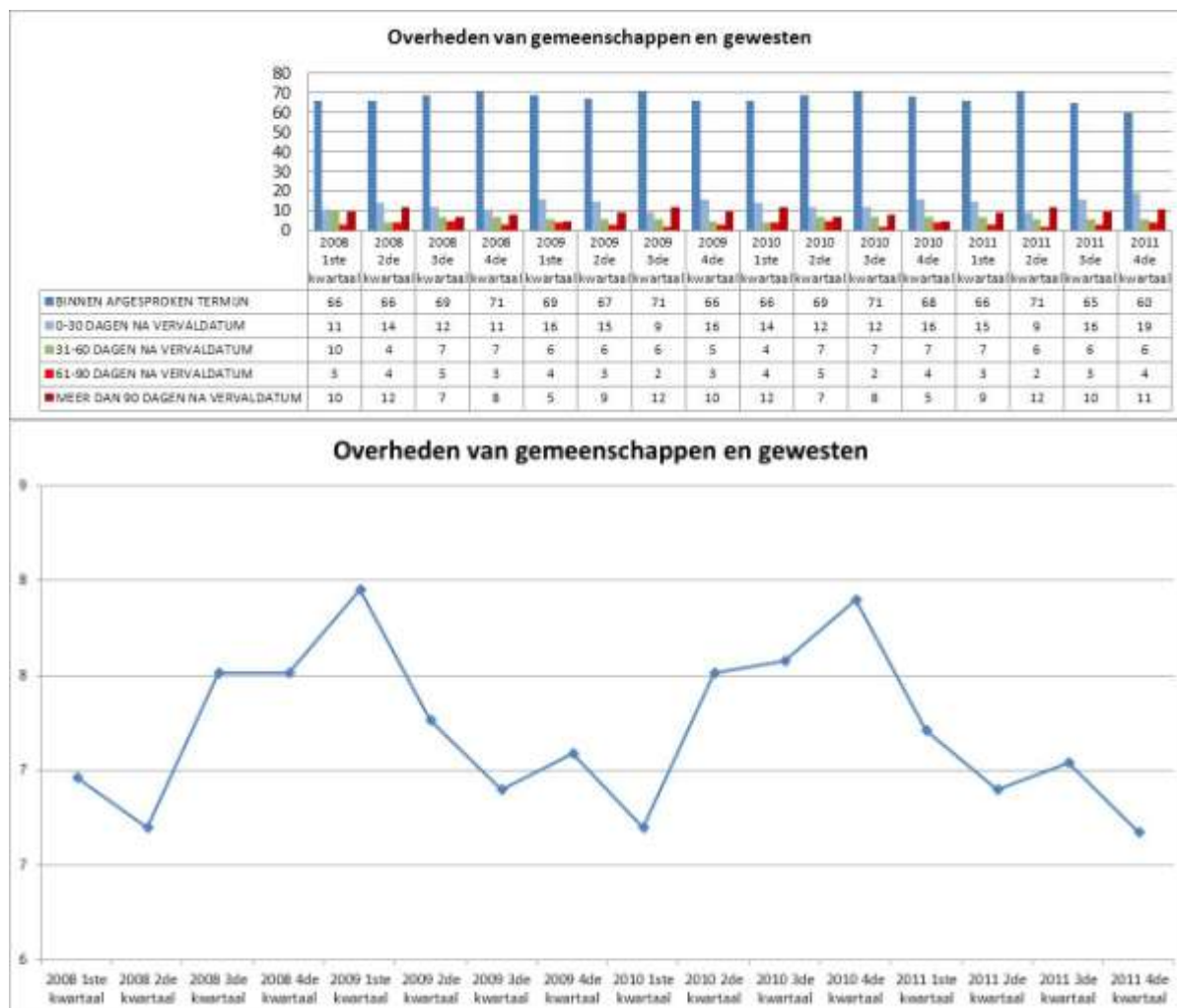
De **FOD Buitenlandse zaken** haalt een Graydon betaalscore van 8,73 (komende van 8,66 in het derde trimester). 77% van de aan die FOD gerichte facturen wordt binnen termijn betaald, 19% binnen de maand na vervaldatum. Anderzijds: afgelopen trimester noteerden we dat 4% van de aan de FOD gerichte facturen met meer dan 90 dagen na vervaldatum werden betaald.

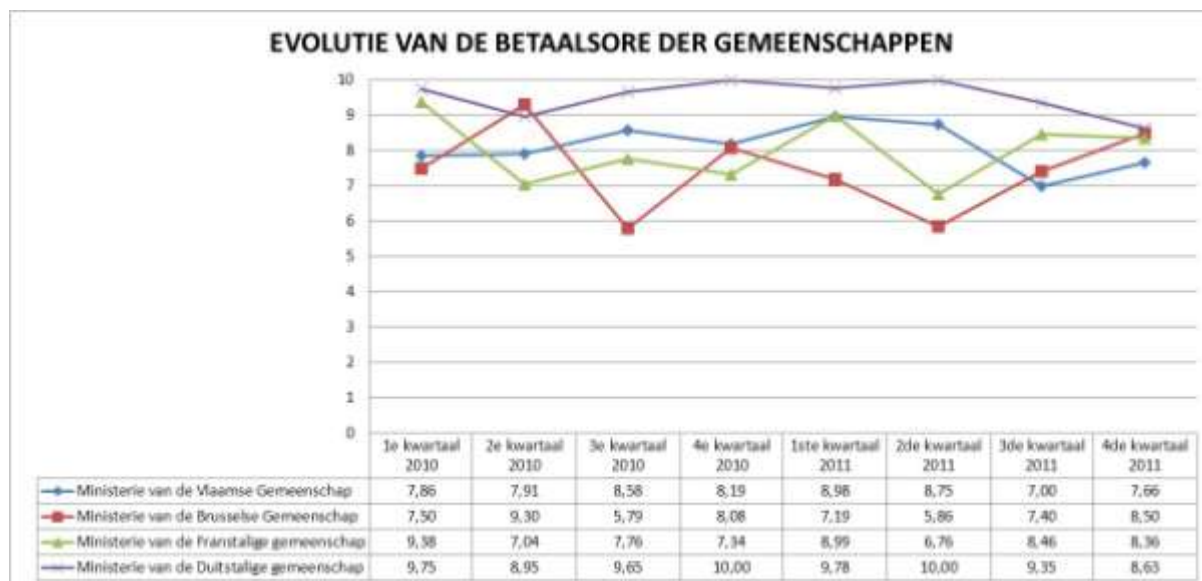
In tegenstelling tot de waarnemingen met betrekking tot de federale overheidsdiensten daalt de betaalkwaliteit van de regionale en/of gewestelijke overheden.

De verschillende gemeenschappen en gewesten betaalden in het vierde trimester 2011 slechts 60% (tijdens het tweede trimester nog 71%, tijdens het derde trimester was dat 65%) van hun facturen binnen de contractueel afgesproken termijnen en 11% meer dan 90 dagen na vervaldatum.

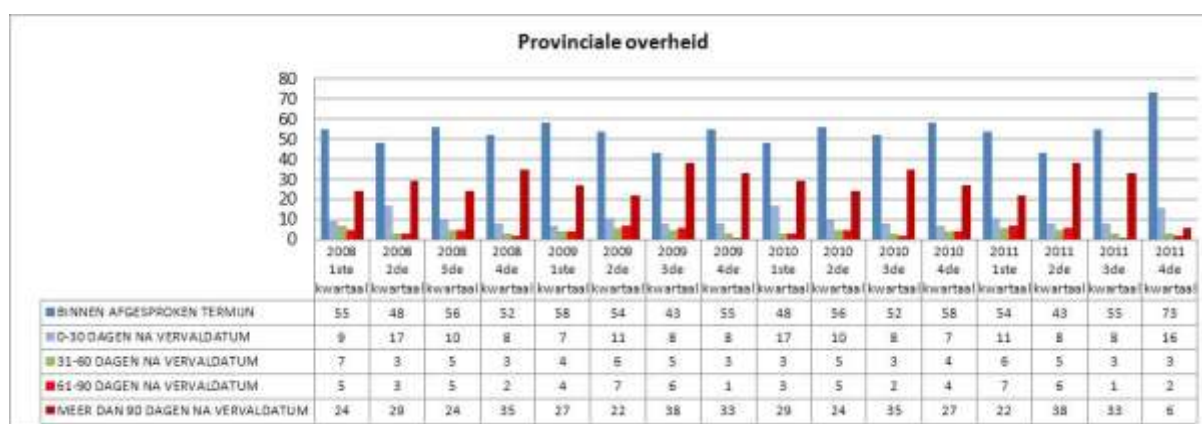
Eigenaardig genoeg situeert het probleem zich hier vooral bij de Duitstalige gemeenschap: ondanks het feit dat ze nog steeds de kop van het gemeenschapspeleton leiden noteren we er het afgelopen trimester sterk gedaalde waarden.

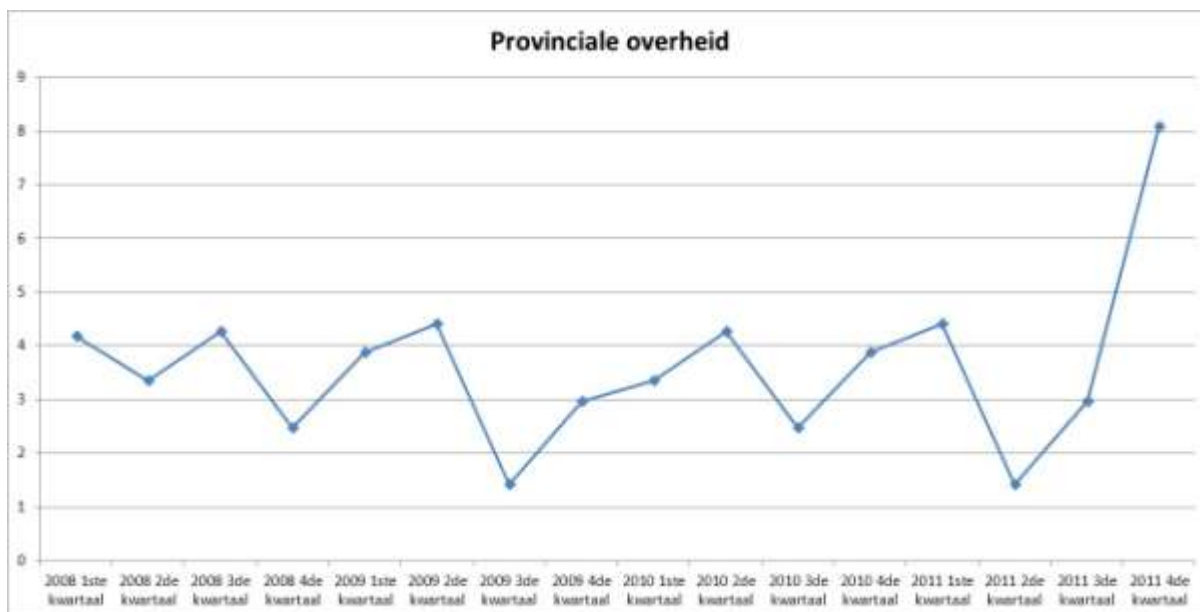

Op basis van de ons door het bedrijfsleven verstrekte gegevens, betaalt het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap op dit ogenblik 73% van haar facturen volgens de afgesproken termijnen, 16% binnen de 30 dagen na vervaldatum, 1% tussen de 31 en 60 dagen na vervaldatum, 1% tussen 61 en 90 dagen na vervaldatum en 9% meer dan 90 dagen na vervaldatum. De Graydon Betaalindex stijgt er en evolueert van 8,19 in het vierde kwartaal 2010 over 8,98 in het eerste kwartaal 2011 en 8,75 in het tweede kwartaal naar 7 in het derde kwartaal en nu naar 7,66 tijdens het vierde kwartaal.

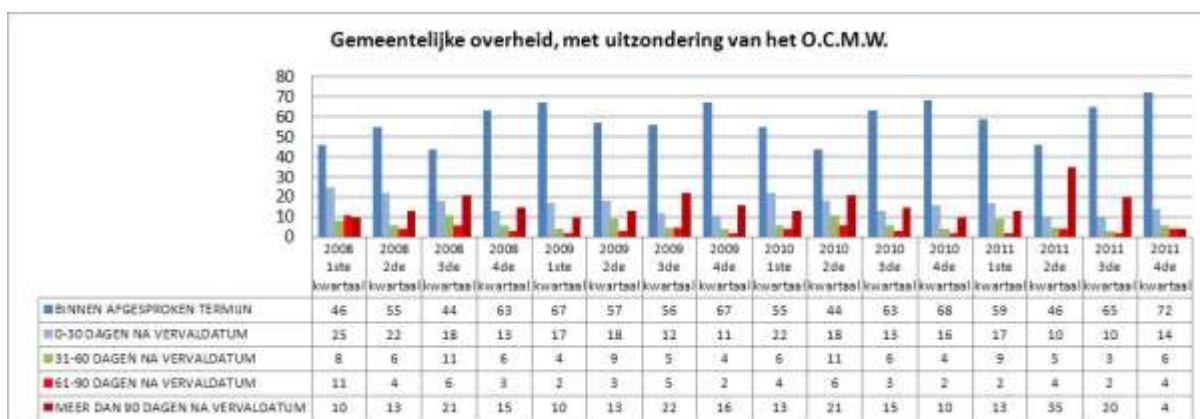

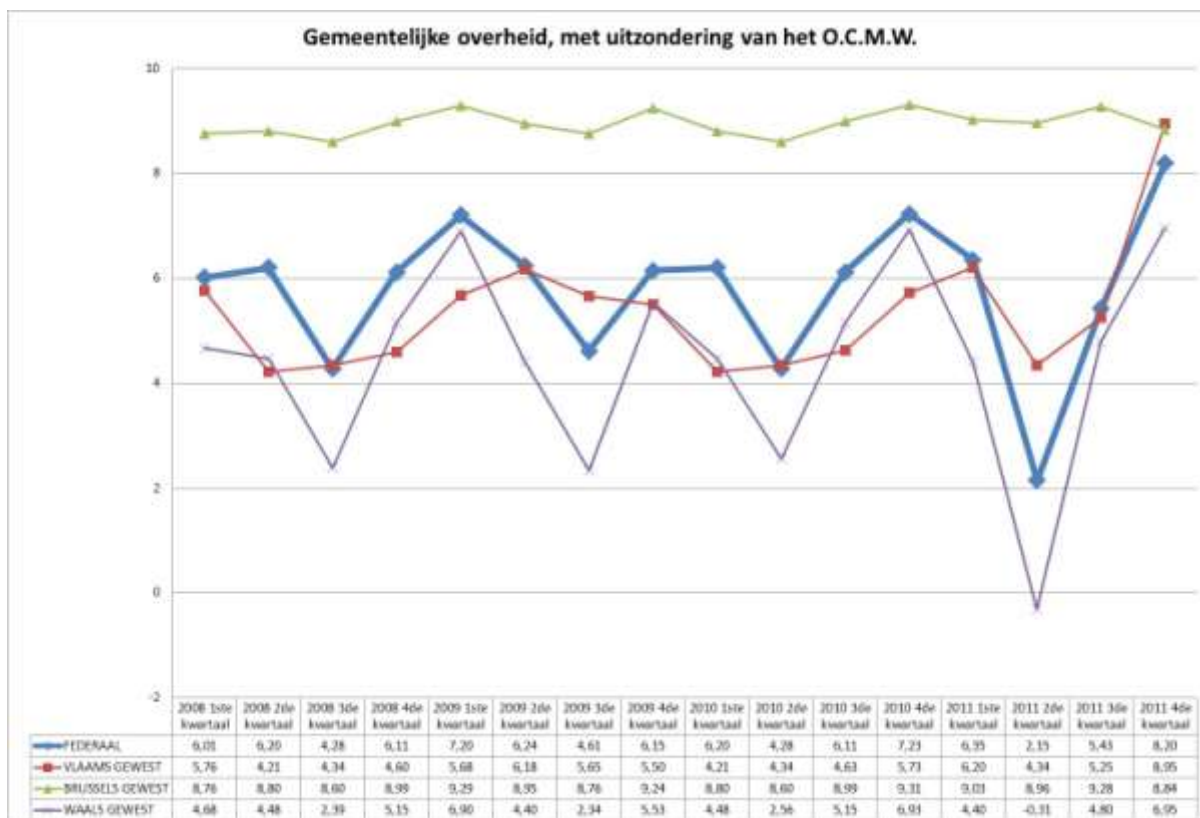
De **provinciale overheden** behoorden tot de allerslechtste betalers. Het afgelopen trimester echter evolueerde het betaalgedrag er bijzonder positief. Inderdaad betaalden de verschillende provincies 73% van de aan hen gerichte facturen binen de afgesproken termijnen terwijl 'slechts' 6% op meer dan 90 dagen na vervaldatum werden betaald. Dit is, zelfs in vergelijking met het derde trimester, met slechts 55% van de aan hen gerichte facturen die tijdig werden gehonoreerd en maar liefst 33% die meer dan 90 dagen na vervaldatum wordt betaald, een bijna wonderbaarlijke ommekeer.

Eenzelfde beweging nemen we waar op niveau van de **gemeentelijke overheden**. Globaal betaalden ze het afgelopen trimester 72% van de door het bedrijfsleven aan hen gefactureerde bedragen binnen de afgesproken termijnen en slechts 4% op meer dan 90 dagen na vervaldatum.

Met betrekking tot de **Vlaamse centrumsteden** kunnen wij enkel maar vaststellen dat, op een beperkt aantal uitzonderingen na, het betaalgedrag van die steden met betrekking tot hun bedrijven-leveranciers systematisch verbetert of op hoog niveau stagneert. In de meeste steden waarvan het Belgische bedrijfsleven ons in het verleden ernstige tekortkomingen rapporteerde, blijkt de betalingsmoraal gevoelig te verbeteren. Dit kan het gevolg zijn van een werkelijk verbeterde betalingsmoraal of van het wegnemen van misverstanden over de betalingscondities tussen klant en leveranciers. De cijfers met betrekking tot het vierde trimester 2011 tonen voor alle centrumsteden een meer uniforme en vooral meer aanvaardbare tot uitstekende betalingsactiviteit. Toch zijn er enkele steden wiens Graydon betaalscore stevig zakt.

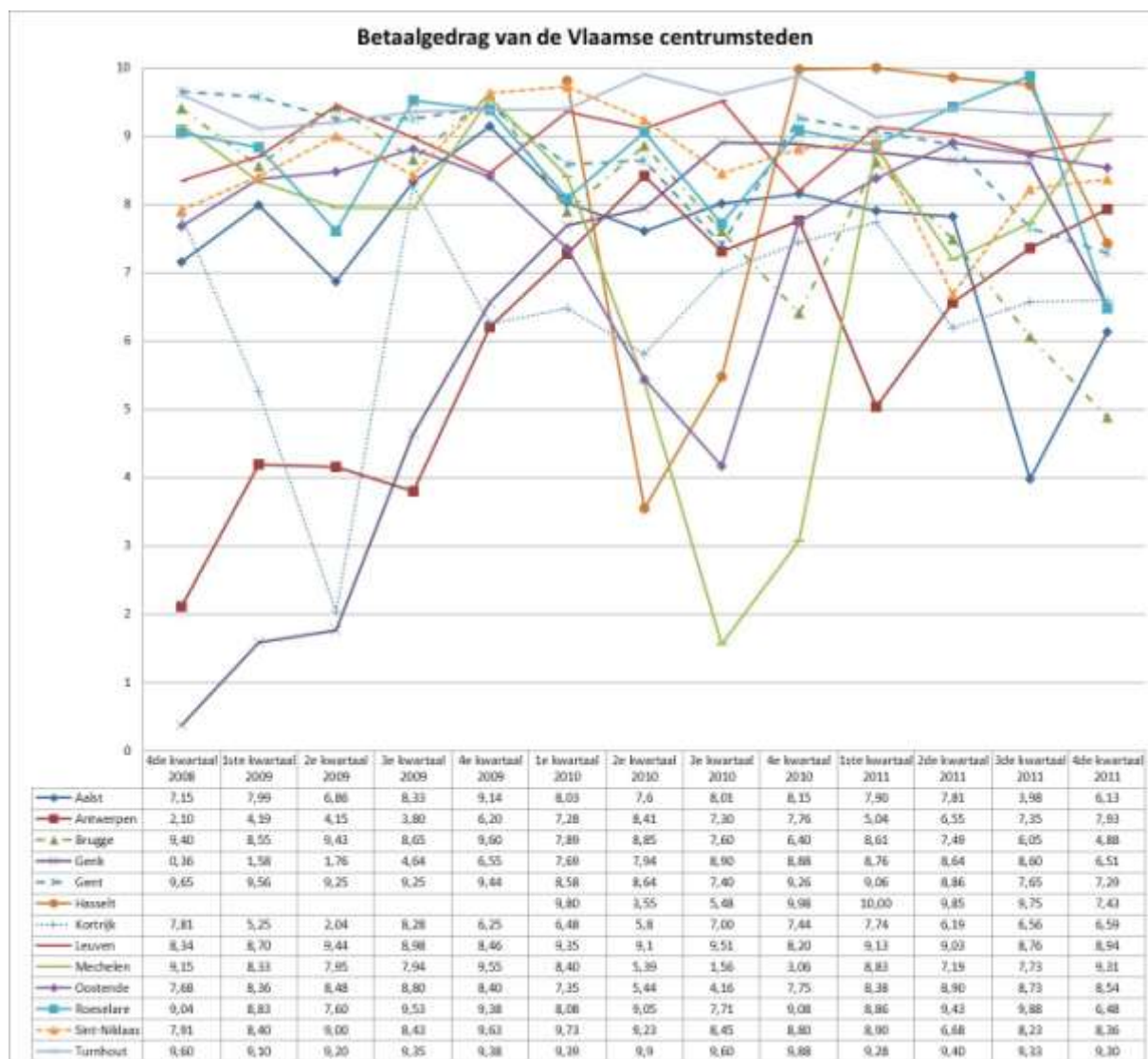
De **stad Brugge** bijvoorbeeld zet de dalende tendens die we sinds het tweede trimester dit jaar waarnemen verder en bekomt nu een betaalscore van 4,88. Inderdaad rapporteert het bedrijfsleven ons dat de stad afgelopen vierde trimester slechts 47% van de door het bedrijfsleven aan haar gerichte facturen tijdig honoreert, terwijl 19% van die facturen op meer dan 90 dagen na vervaldatum wordt betaald.

De stad **Aalst** verbetert haar Graydon betaalscore naar 6,13 maar blijft hiermee de op een na zwakste centrumstad. Onze steekproeven tonen aan dat 48% van de facturen die het Belgische bedrijfsleven aan de stad richt tijdig wordt betaald, 24% binnen de dertig dagen na vervaldatum maar ook 11% op meer dan 90 dagen na vervaldatum.

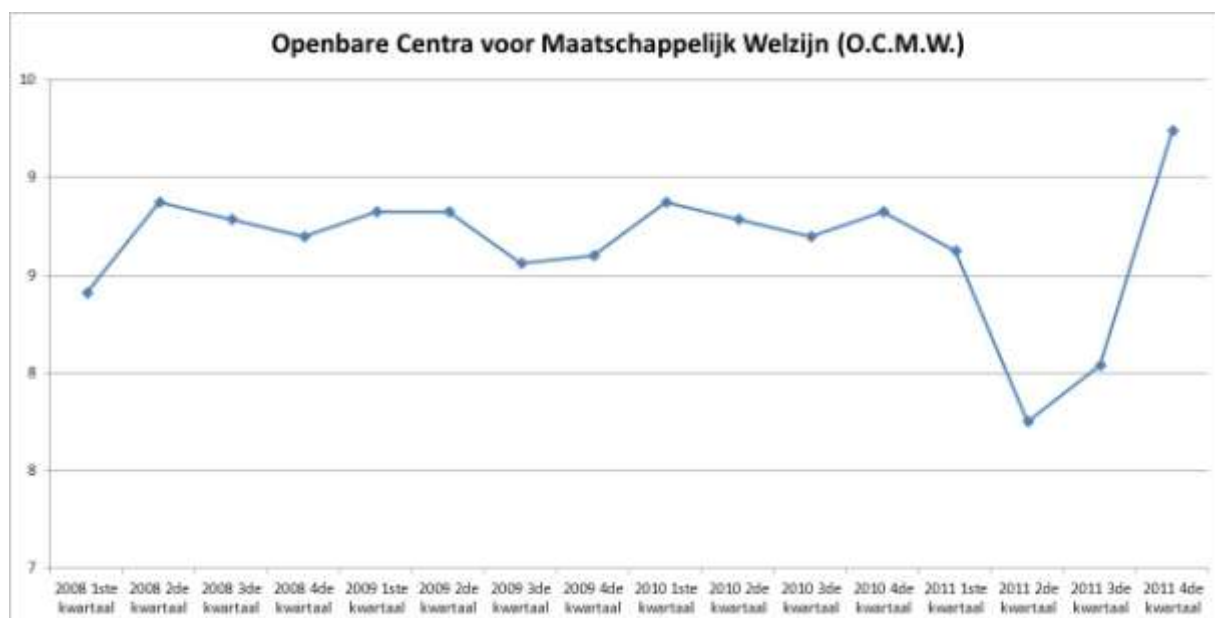
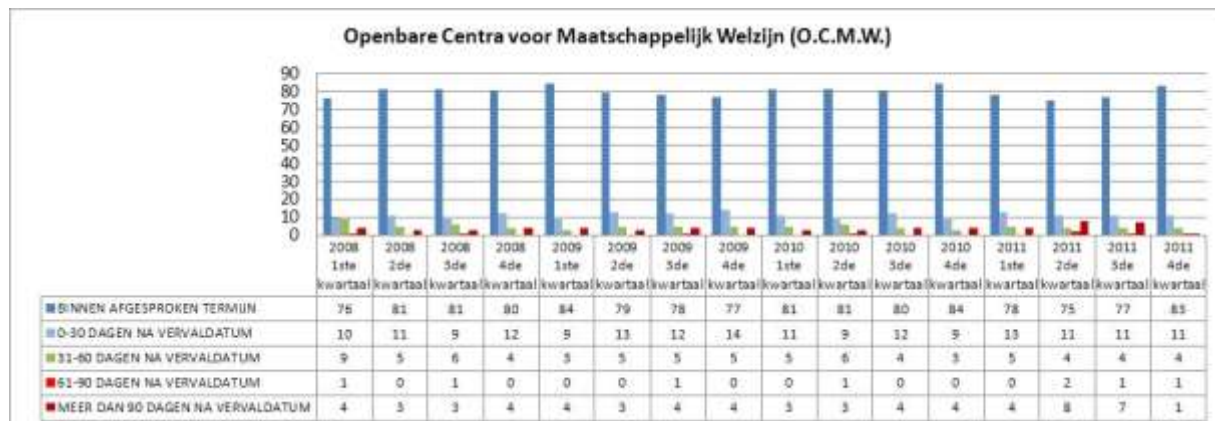
Ook **Roeselare** scoort met een Graydon betaalscore van 6,48 ondermaats. Weliswaar betaalt de stad 72% van de aan de stad gerichte facturen binnen de afgesproken termijn; daartegenover staat dat 16% op meer dan 90 dagen na vervaldatum worden betaald.

Genk en **Kortrijk** laten eveneens vertragingen noteren. In Genk (score van 6,51) wordt 52% van de facturen tijdig betaald en 8% meer dan 90 dagen na vervaldatum. In

Kortrijk (score van 6,59) noteren we 48% tijdige betalingen en eveneens 8% betalingen die op meer dan 90 dagen na vervaldatum worden uitgevoerd.

Daartegenover staan de **Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn** die zich nog steeds sterker profileren als goede betalers: gedurende het vierde trimester 2011 werden door de verschillende O.C.M.W.'s te lande 83% van de aan hen gerichte facturen correct betaald, 11% tussen 1 en 30 dagen na vervalddag, 4% tussen 31 en 60 dagen na vervalddag, 1% tussen 61 en 90 dagen na vervalddag en slechts 1% op meer dan 90 dagen na vervalddag.

BEDRIJFSLEVEN: COMMENTAAR op enkele sectoren met opvallende uitschieters

In deze rubriek worden enkele sectoren (basis: NACE-code 2008) toegelicht die het afgelopen kwartaal opmerkelijke evoluties inzake betaalgedrag lieten noteren.

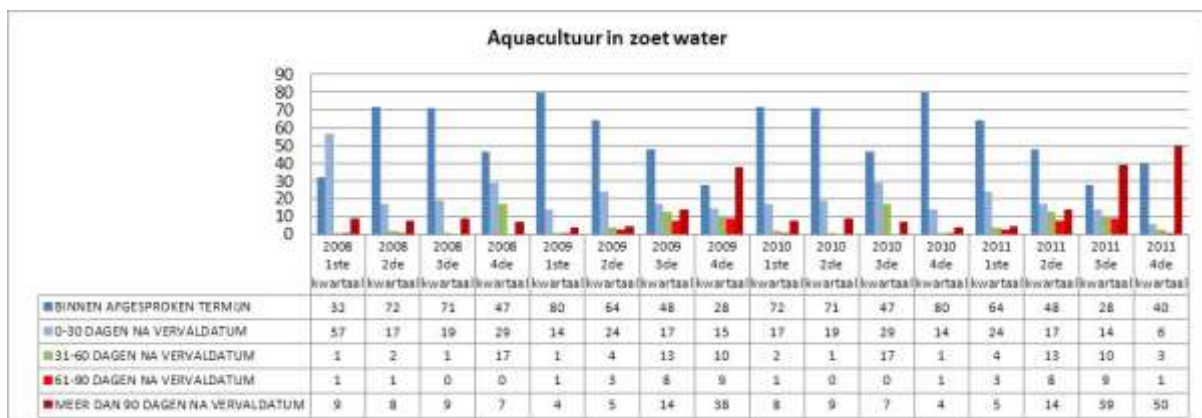
Voor cijfers en grafieken met betrekking tot elke individuele sector verwijzen we naar het hoofdstuk "ANDER BEDRIJFSLEVEN, HANDEL, INDUSTRIE, GESUBSIDIEERDE ORGANISATIES" dat in de volledige studie is opgenomen.

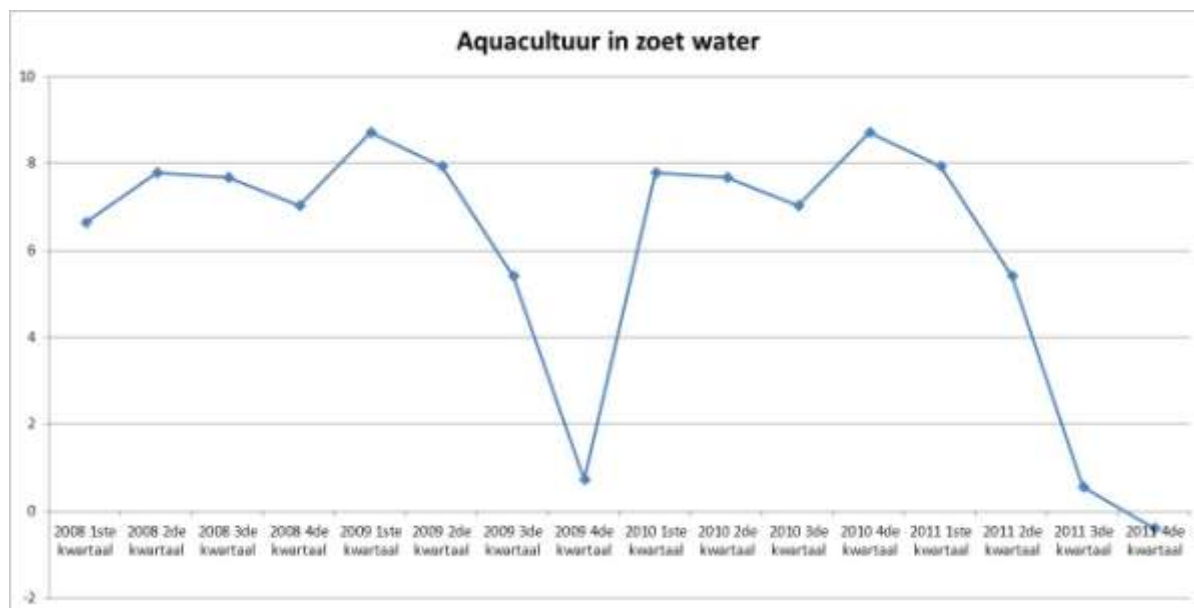
Uiteraard beschikt Graydon Belgium ook over detailgegevens per sector eventueel in combinatie met geografische factoren op een groter detailniveau. Ook is het mogelijk het betaalgedrag van elke afzonderlijke onderneming te consulteren. Hiervoor neemt u best contact op met de afdeling Research & Development.

Over de volledige **visserijsector** zien we een duidelijke achteruitgang in het betaalgedrag (zie verder) waar afgelopen trimester 45% van de facturen met meer dan 90 dagen vertraging werd betaald. Nadere analyse situeert de problematiek vooral binnen de deelsector van de zoetwater-aquacultuur, echter in het vierde trimester 2011 zien we dat ook de deelsector 'zeevisserij' (284 ondernemingen) het wat moeilijker krijgt. Binnen deze deelsector werden afgelopen trimester 20% van de facturen met meer dan 90 dagen na vervaldatum betaald, 50% van de facturen werden tijdig gehonoreerd.

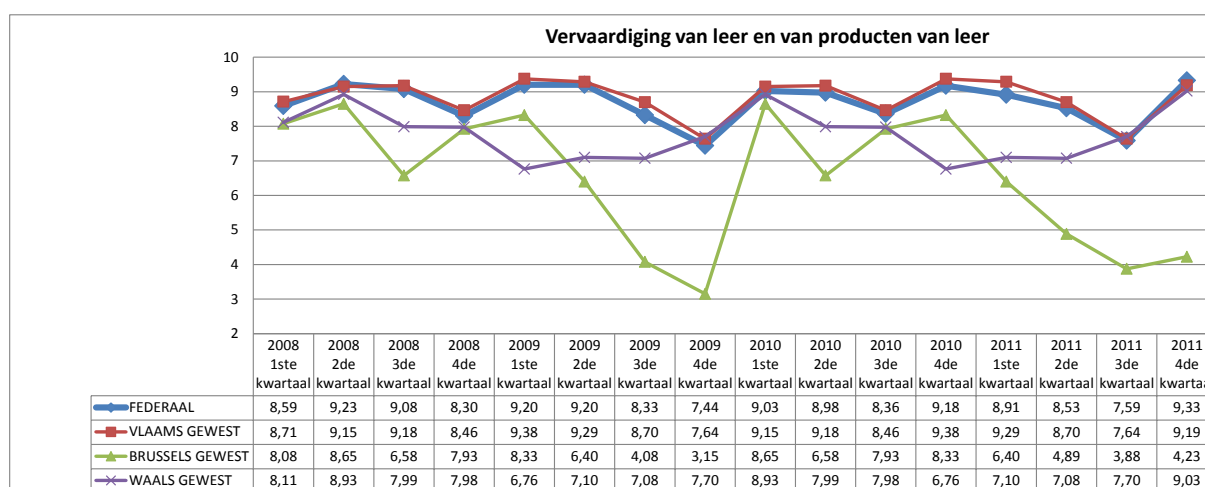

In België zijn er 255 actieve ondernemingen bekend onder de Nacecode 3220: "**aquacultuur in zoet water**". De afgelopen drie trimesters tonen een nefaste evolutie inzake de mate waarin de sector de facturen van hun leveranciers betalen: op dit ogenblik wordt 50% van de facturen meer dan 90 dagen na vervaldatum betaald. De Europese zoetwater aquacultuursector, die de consument een uitgesproken luxeproduct levert, ziet de groeiende concurrentie van landen met lagere productiekosten onder ogen. Bovendien stelt Europa heel wat eisen inzake productkwaliteit en traceerbaarheid.

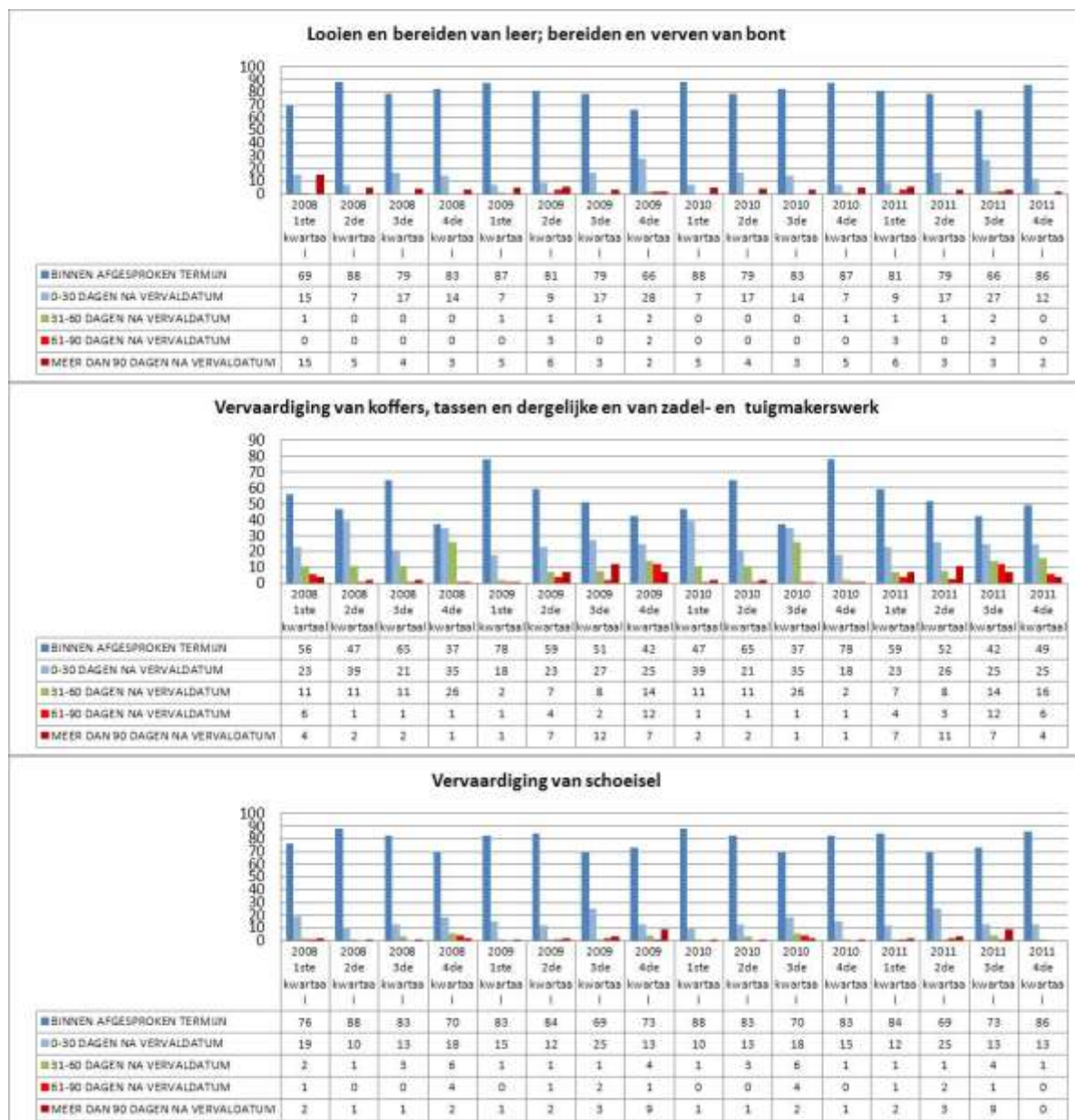

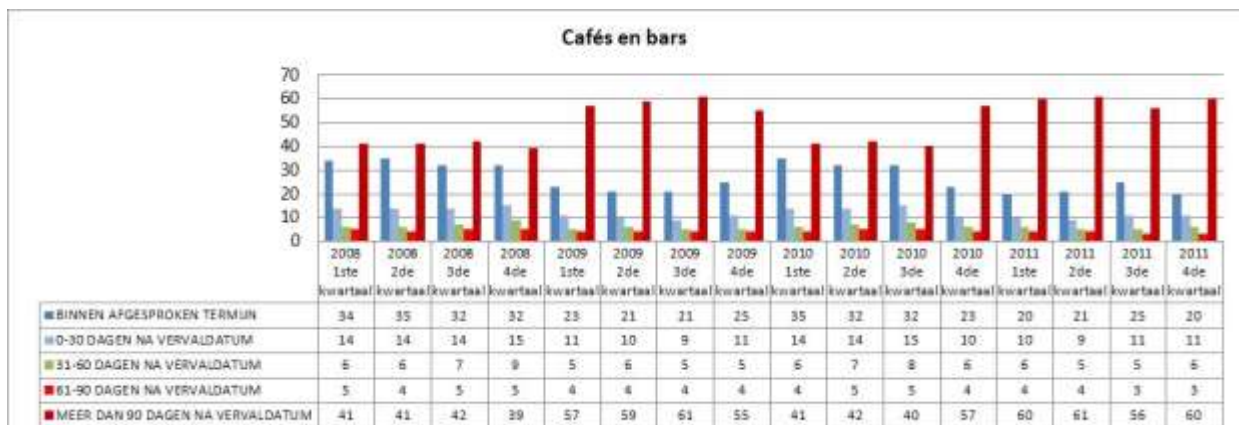
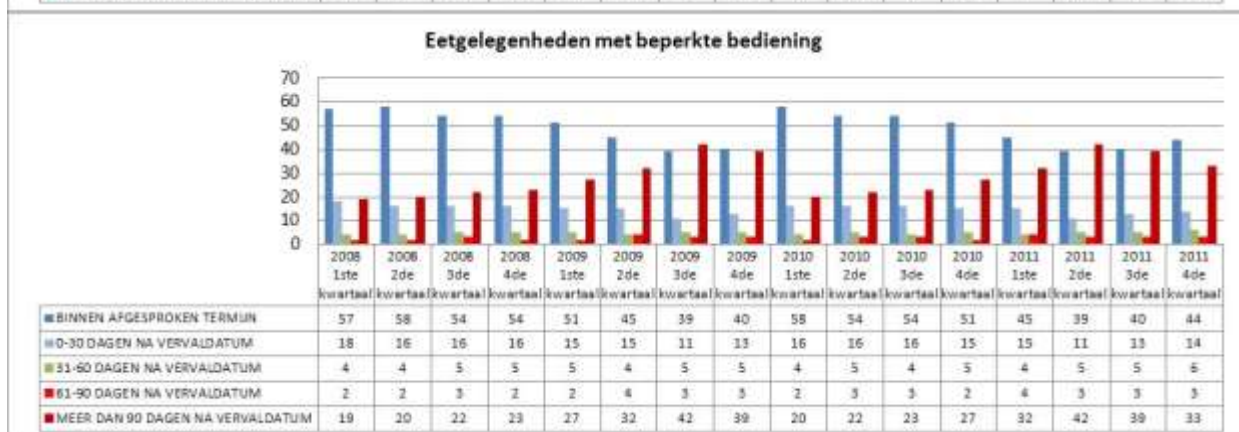
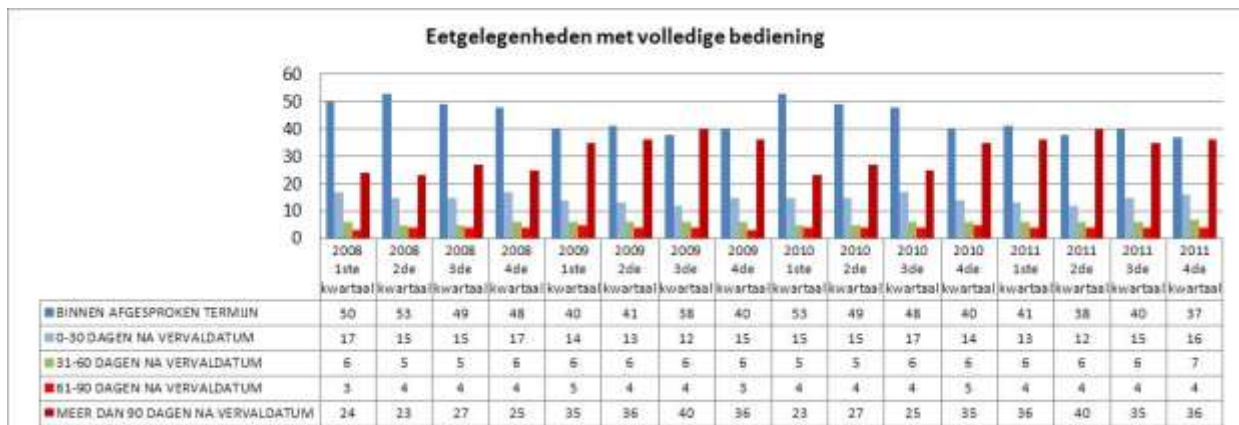
Binnen de meer industriële sectoren wordt traditioneel correcter betaald. Des te meer viel tijdens het derde trimester de vertraging op die we binnen de sector van de **'vervaardiging van leer en van producten van leer'** moesten noteren. Binnen deze sector, die in totaal 1063 bedrijven telt stelden we twee trimesters op rij een langzame vertraging vast die zich vooral doorzette binnen die bedrijven die in het Vlaams of in het Brusselse gewest hun zetel hebben. Deze trend lijkt nu gekeerd.

Nadere ontleding leert dat hierbij vooral de **producenten van koffers, tassen en dergelijke** geleidelijk aan meer last hebben hun facturen te honoreren.

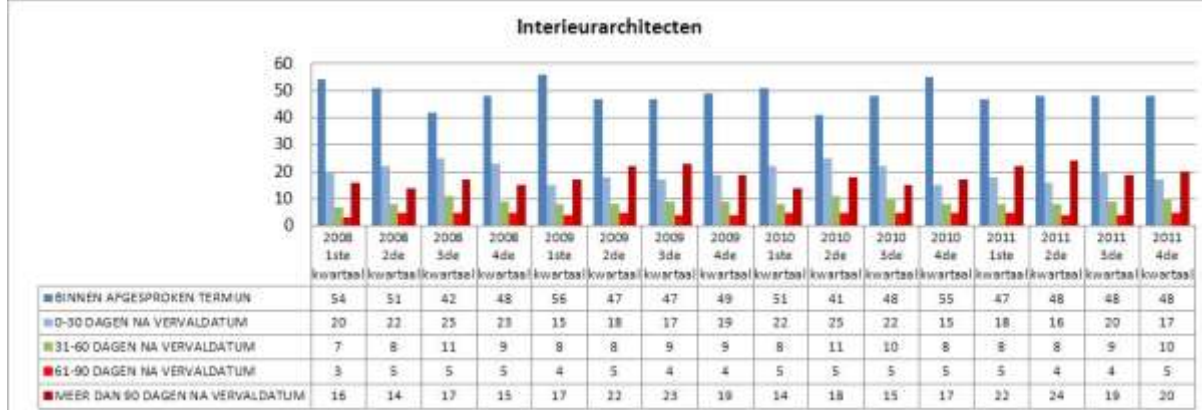
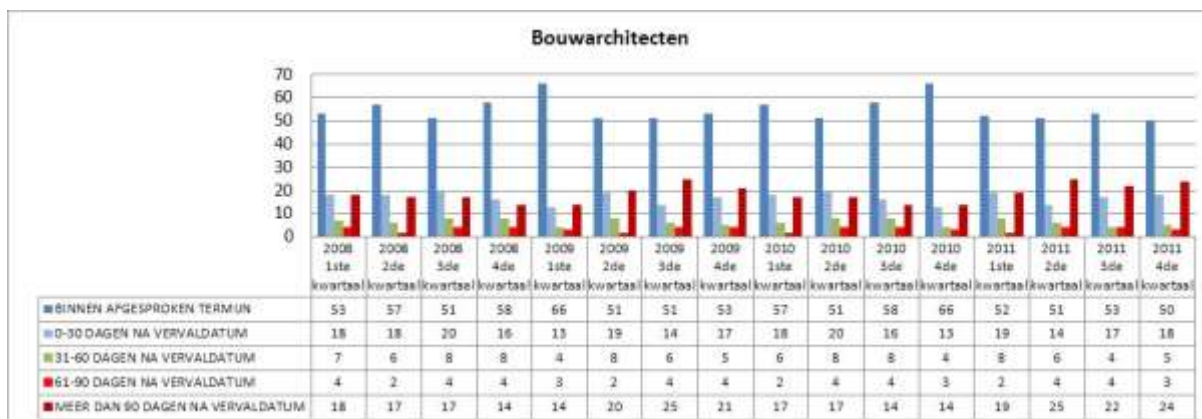
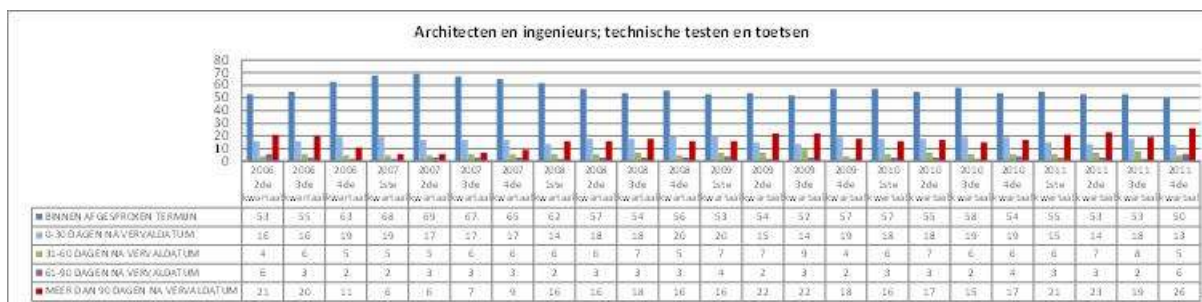

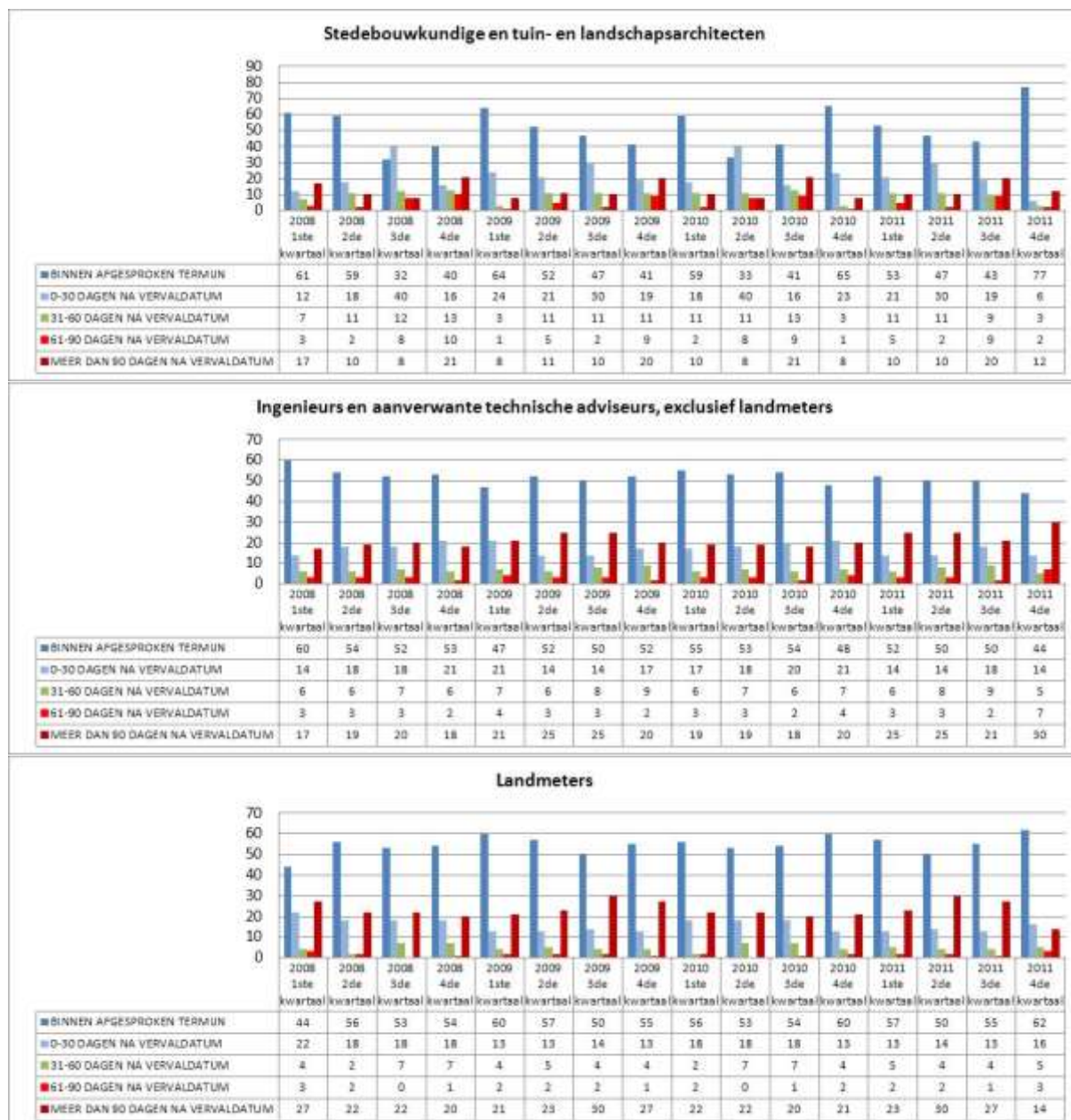
Traditioneel profileert de sector van de **eet-en drinkgelegenheden** zich als dé sector bij uitstek waar al te late betalingen schering en inslag zijn. Ondanks enige remonte gedurende het derde kwartaal evolueert de volledige sector nauwelijks met 31% van de aan haar gerichte facturen met meer dan 90 dagen na afgesproken vervaldatum betalen. Dit probleem doet zich voor in alle types cafés, bars, discotheken en restaurants. Binnen de sector van bars, cafés en discotheken stellen we vast dat meer dan 60% van de aan de bedrijven binnen de deelsector gerichte facturen meer dan 90 dagen te laat of zelfs niet meer wordt betaald.

De sector van de Architecten en Ingenieurs kent tijdens het vierde trimester 2011 een serieuze dip in het betaalgedrag. 26% van de aan de sector gerichte facturen wordt met meer dan 90 dagen na vervaldatum betaald, een fenomeen dat zich voornamelijk binnen die bedrijven met maatschappelijke zetel binnen het Vlaamse Gewest manifesteert.

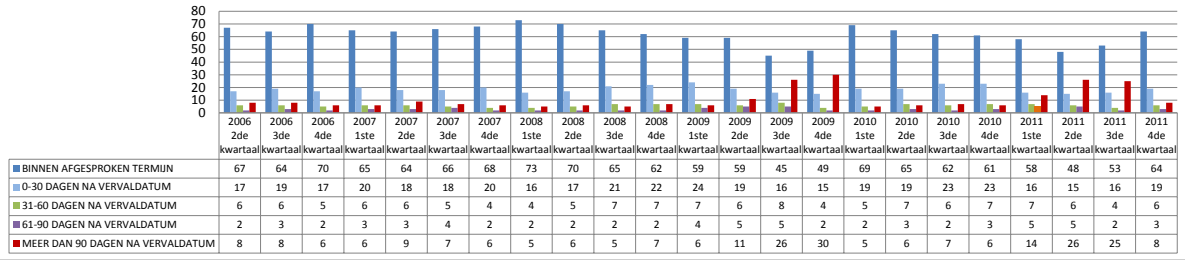

De sector van de **“Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten”** komt uit een diep dal. Na een eerste remonte in het derde trimester zien we nu met slechts 8% betalingen meer dan 90 dagen na vervaldatum een gevoelige verbetering.

Een verdere detaillering leert ons dat vooral de deelsector **“organisatie van congressen en beurzen”** het bijzonder lastig heeft: maar liefst 67% van de aan de sector gerichte facturen wordt met meer dan 90 dagen vertraging betaald.

Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten

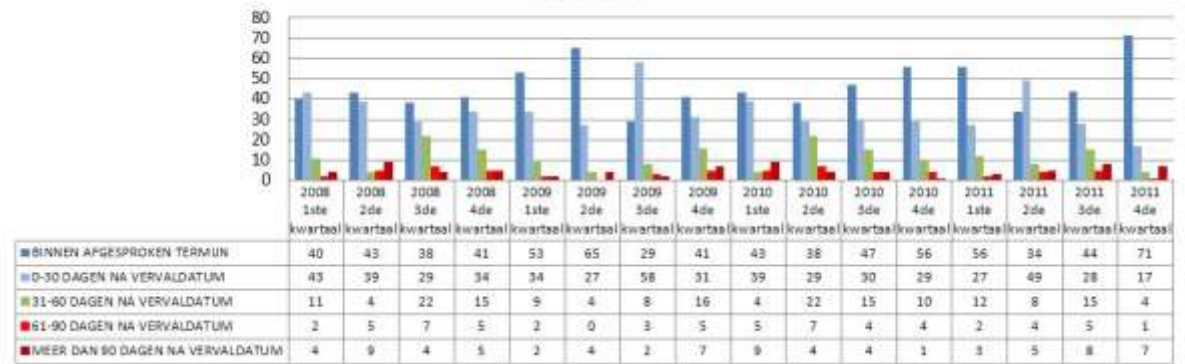
Diverse administratieve activiteiten ten behoeve van kantoren

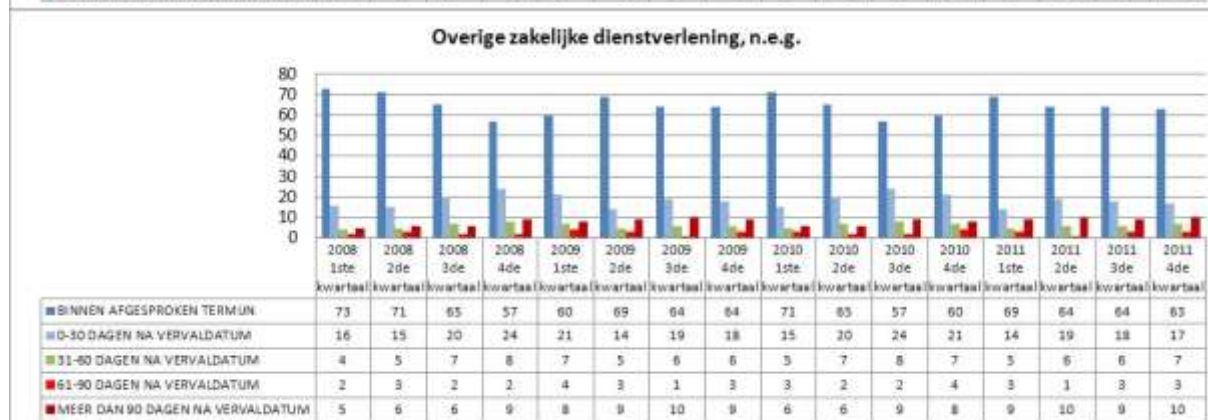
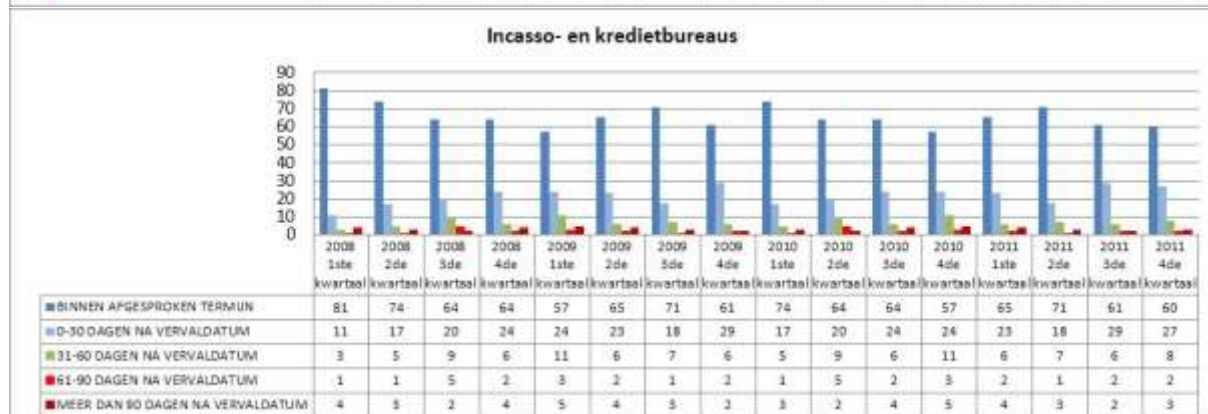
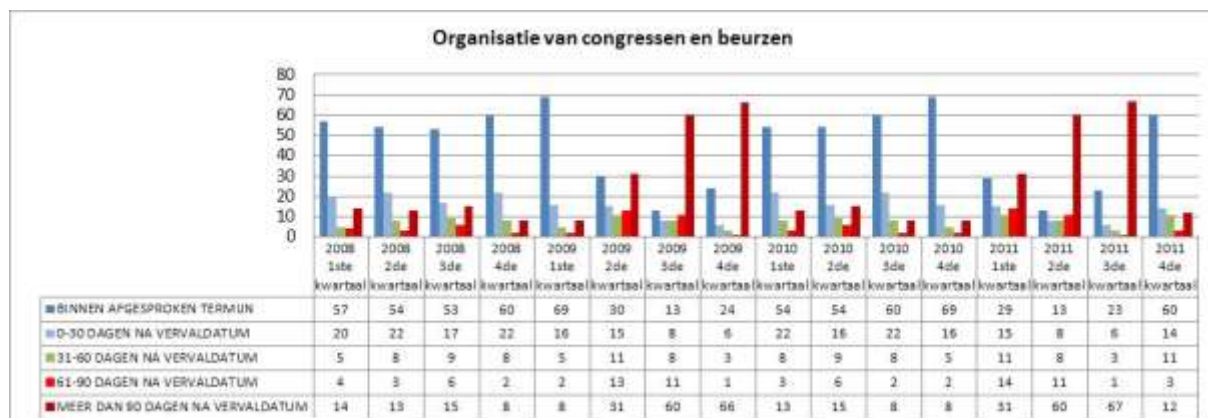

Fotokopiëren, documentvoorbereiding en andere gespecialiseerde ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren

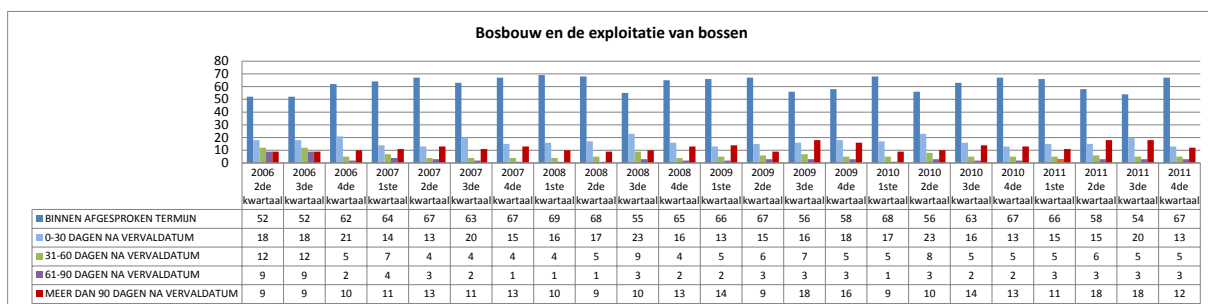
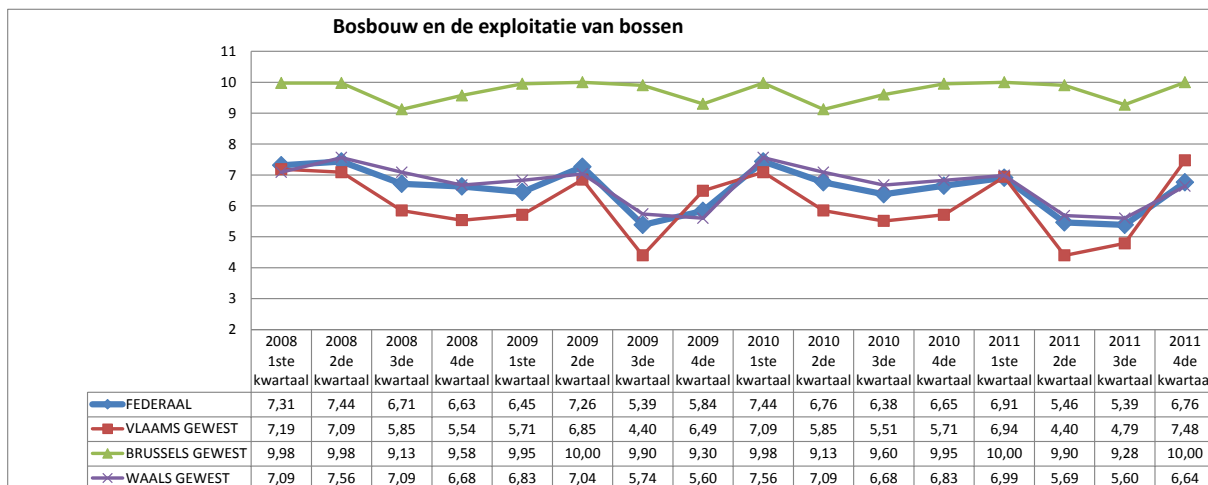
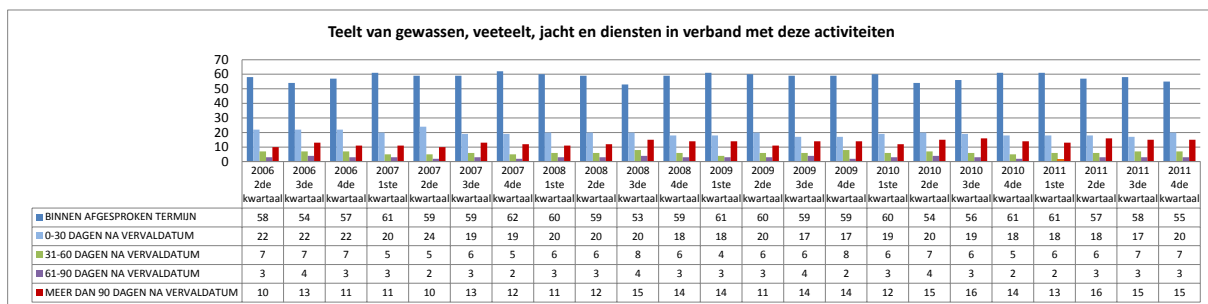
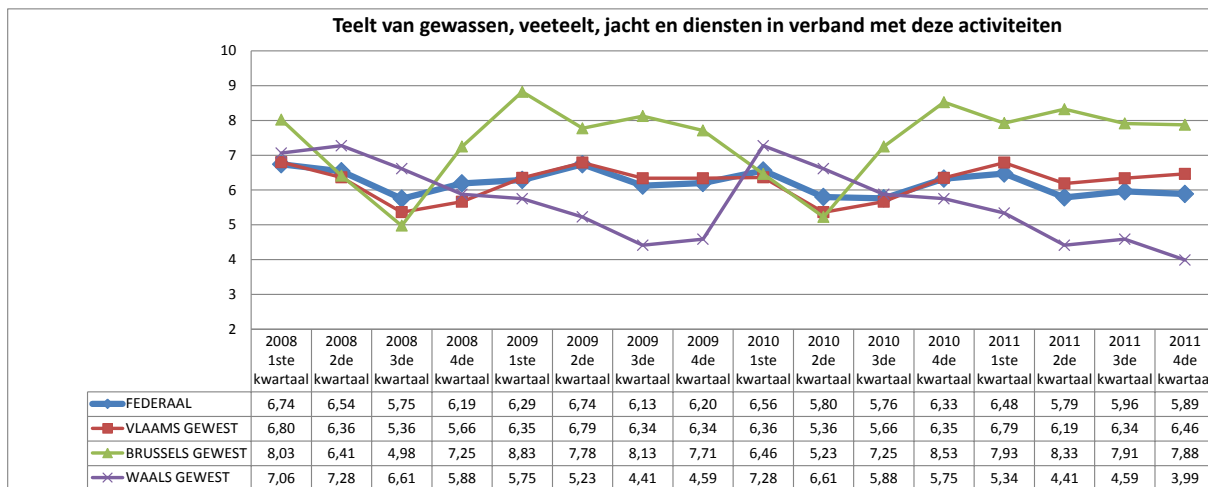

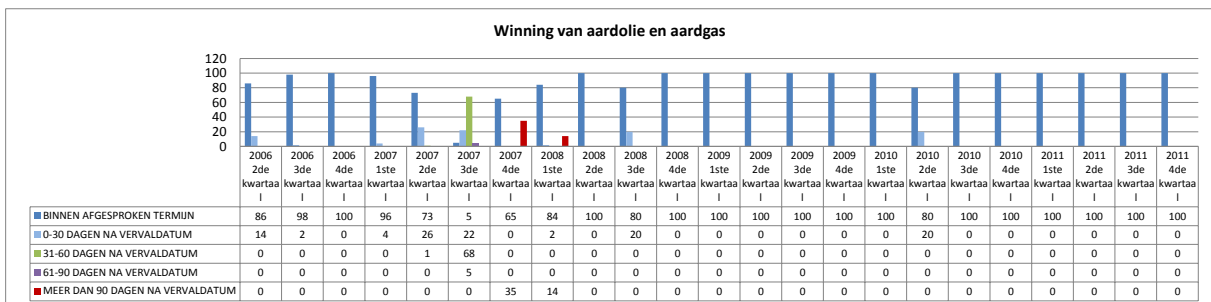
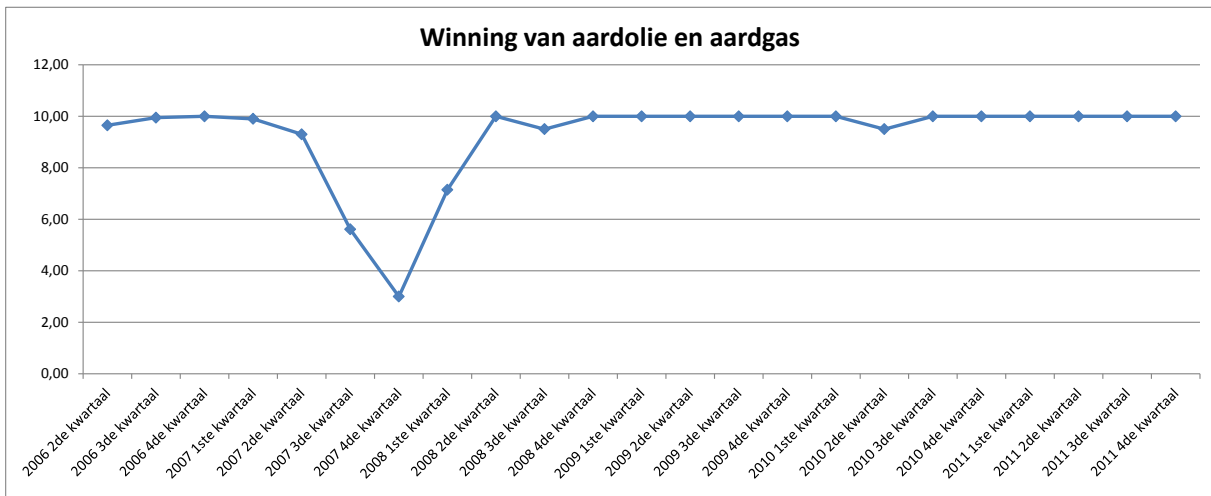
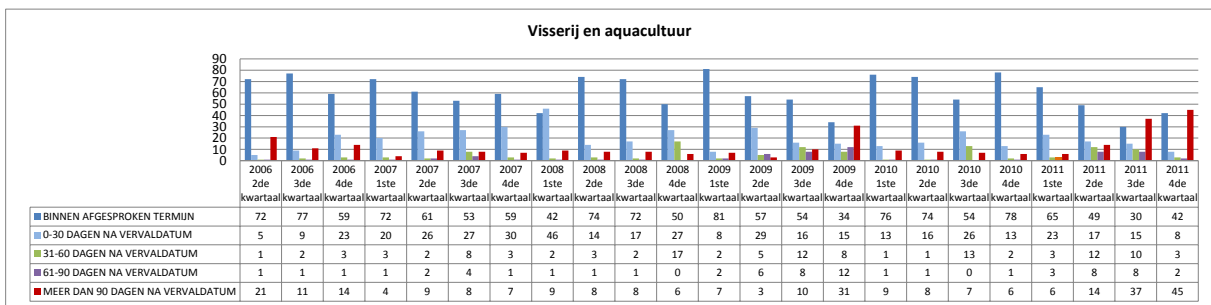
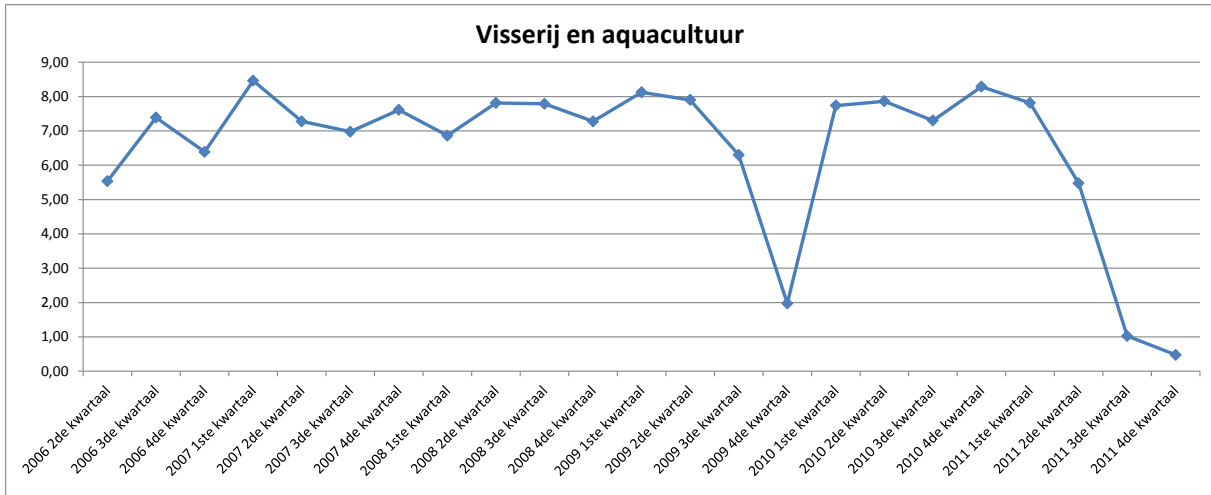
Callcenters

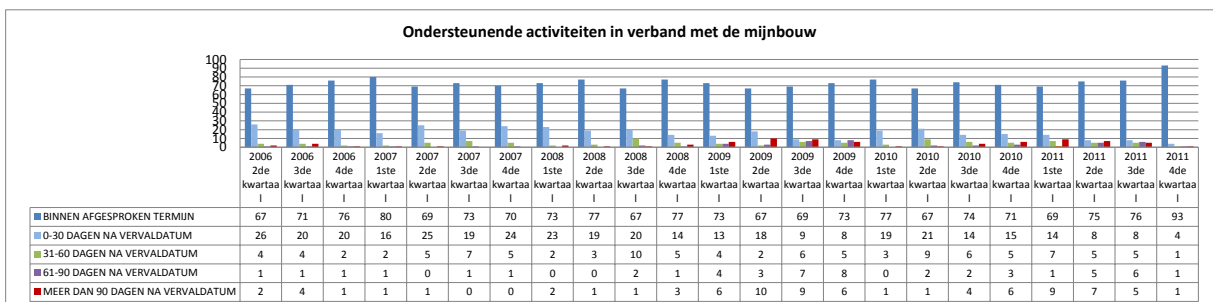
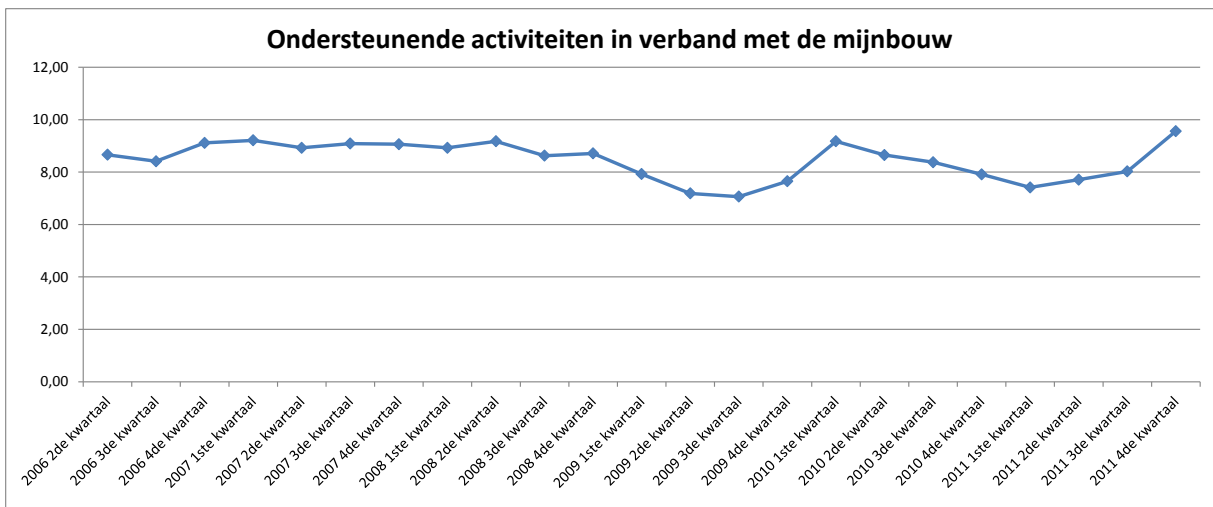
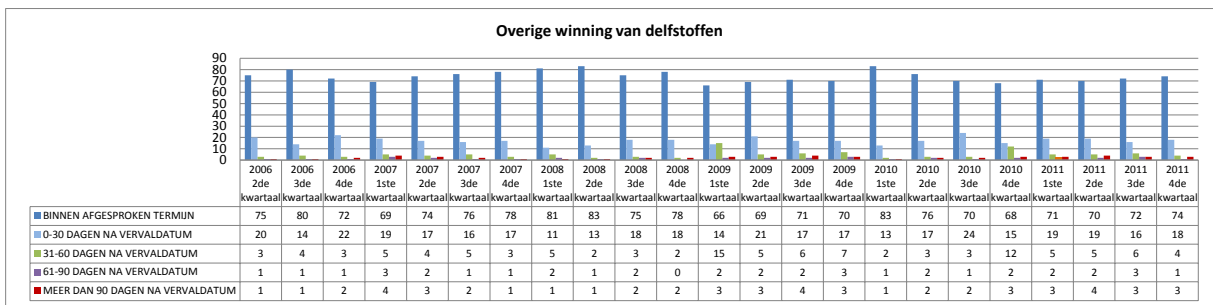
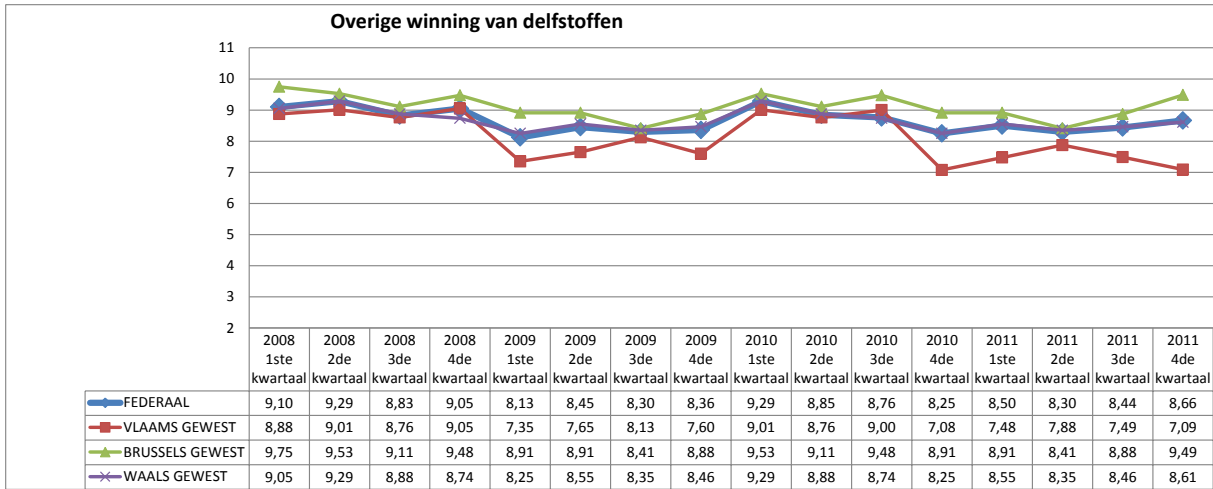

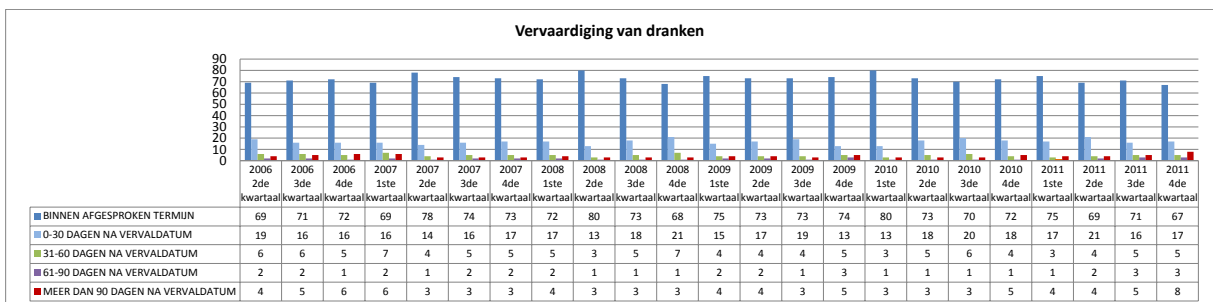
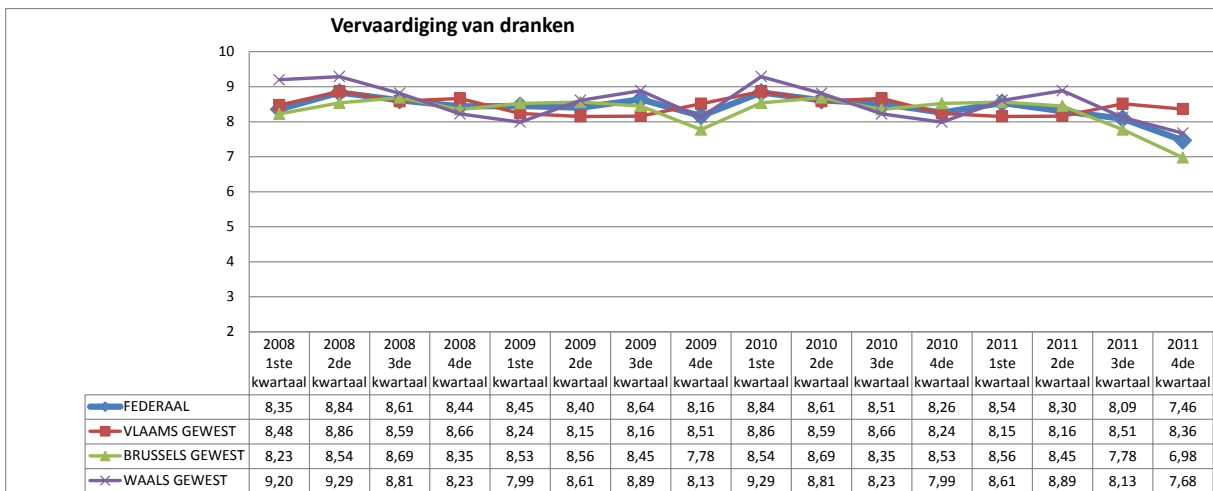
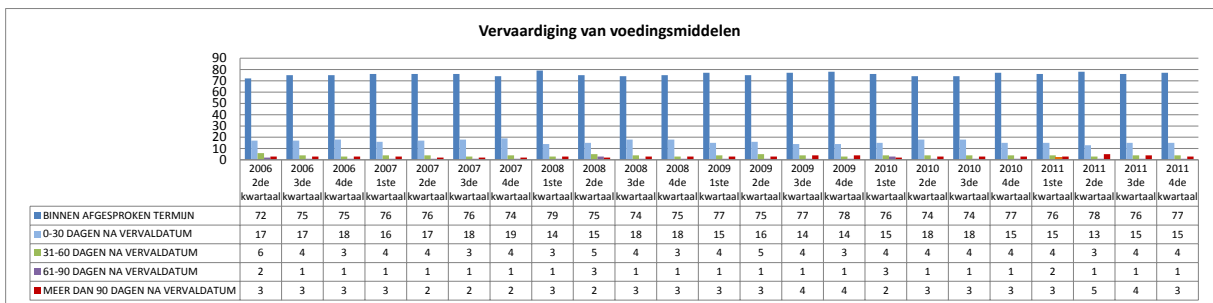
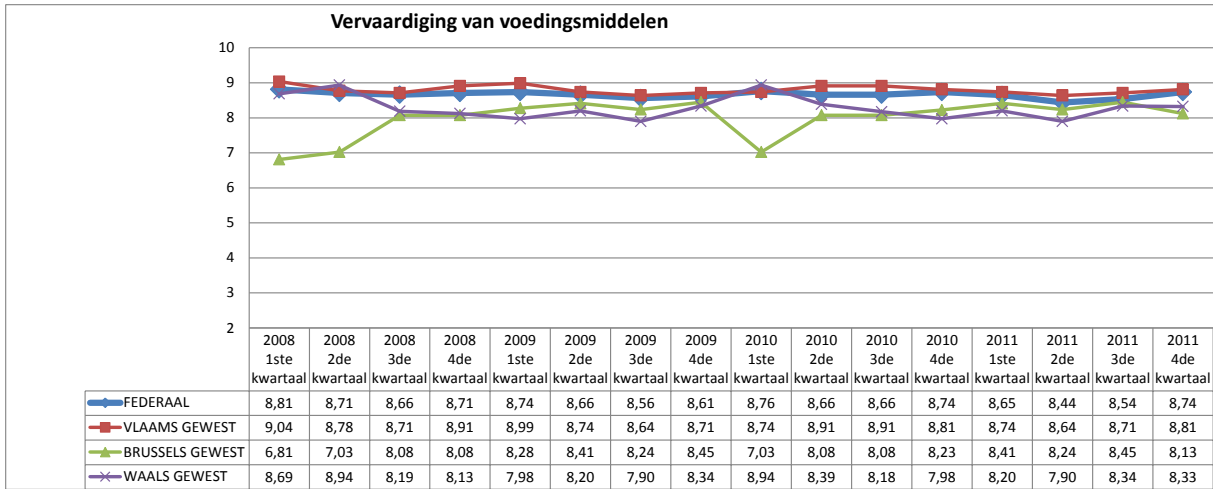

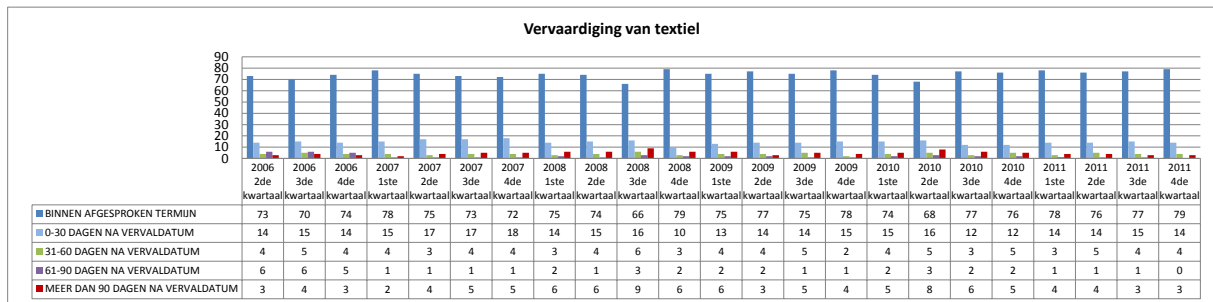
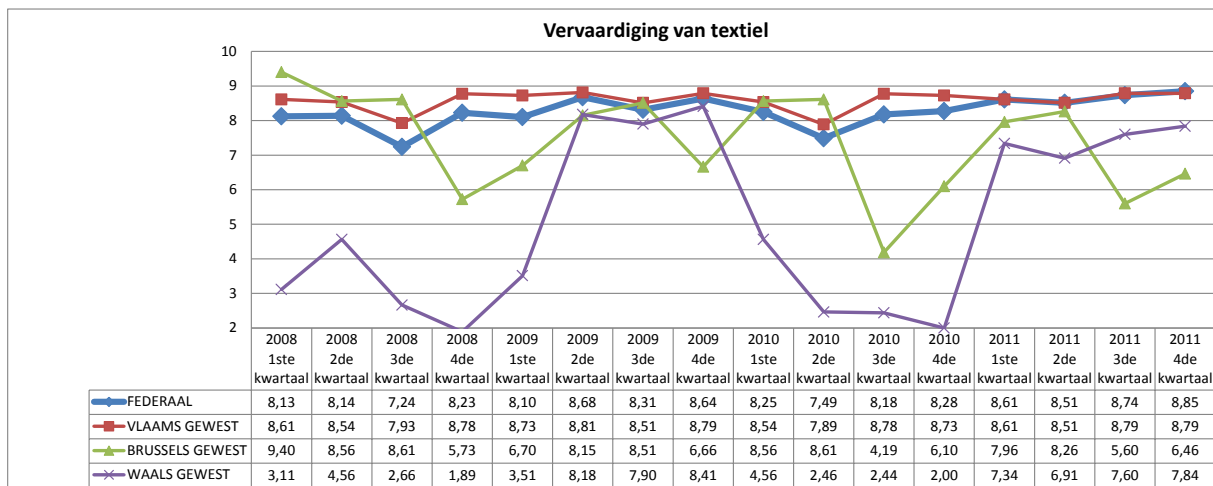
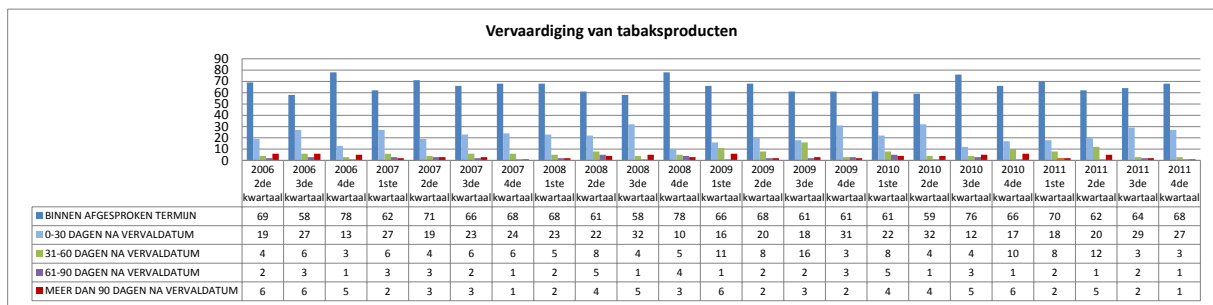
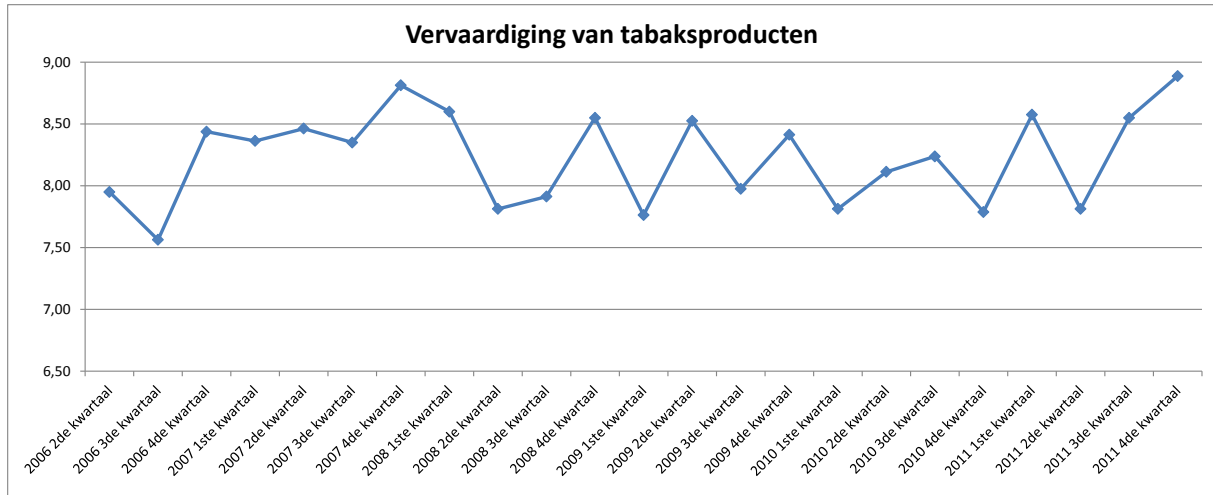
ANDER BEDRIJFSLEVEN, HANDEL, INDUSTRIE, GESUBSIDIEERDE ORGANISATIES

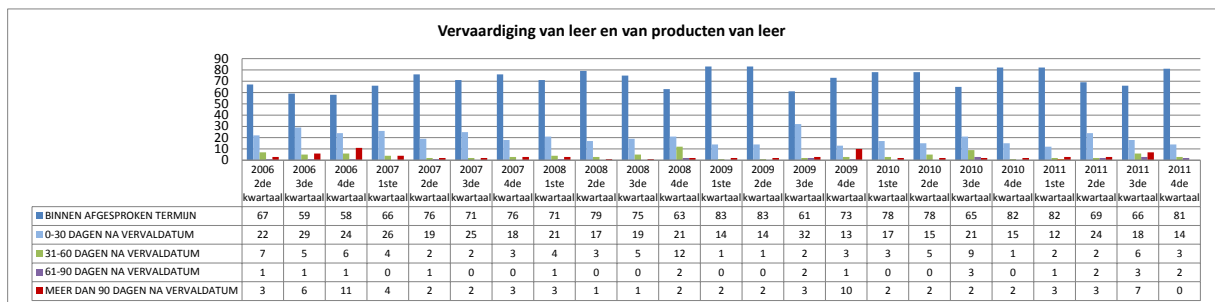
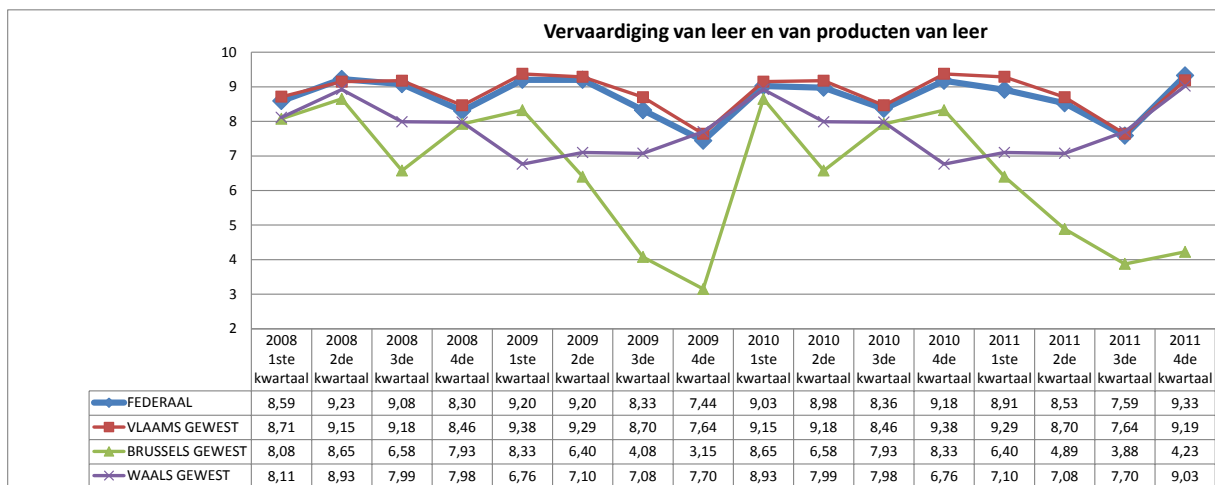
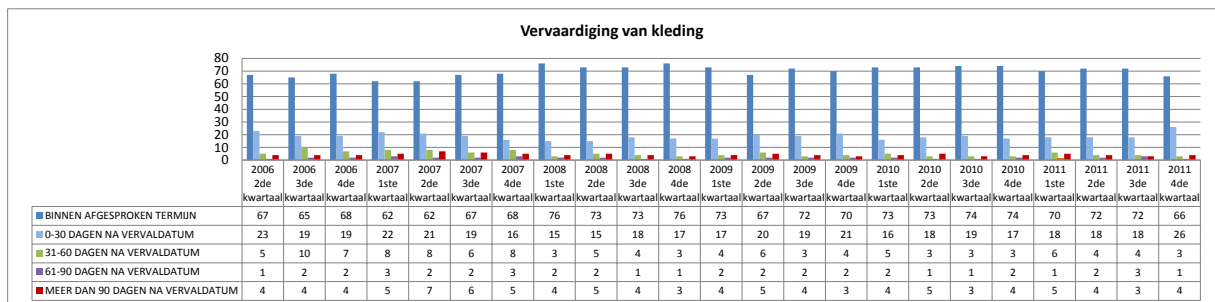
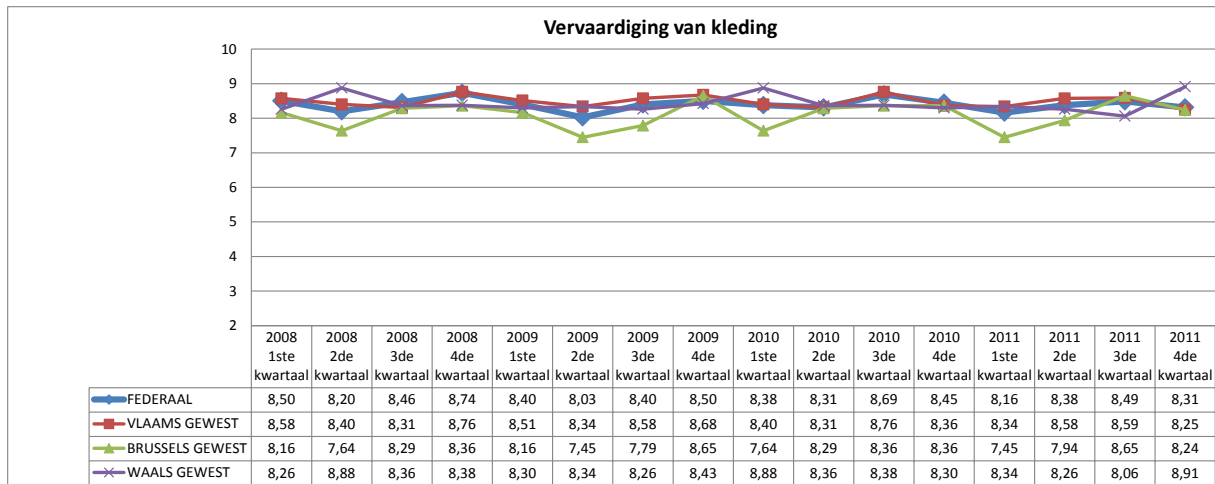

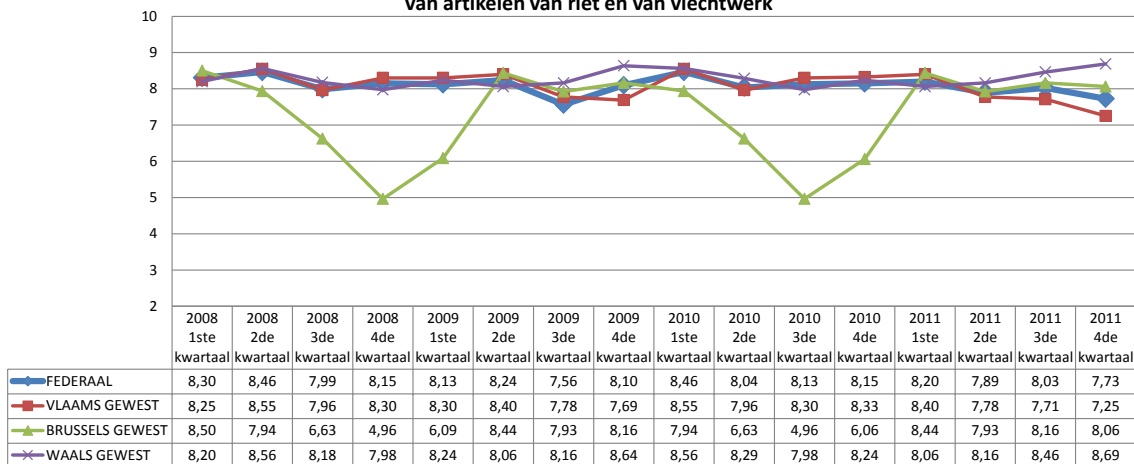

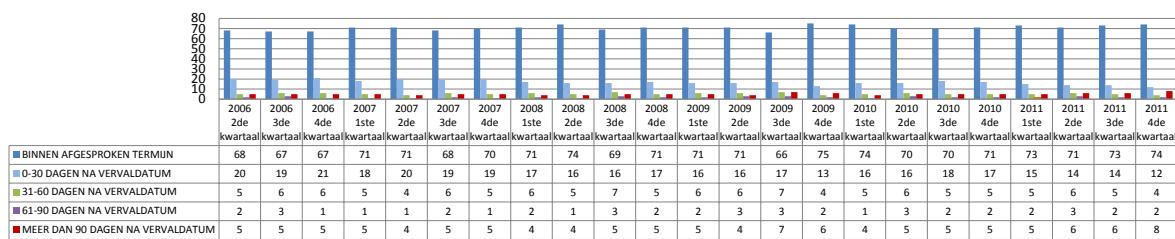

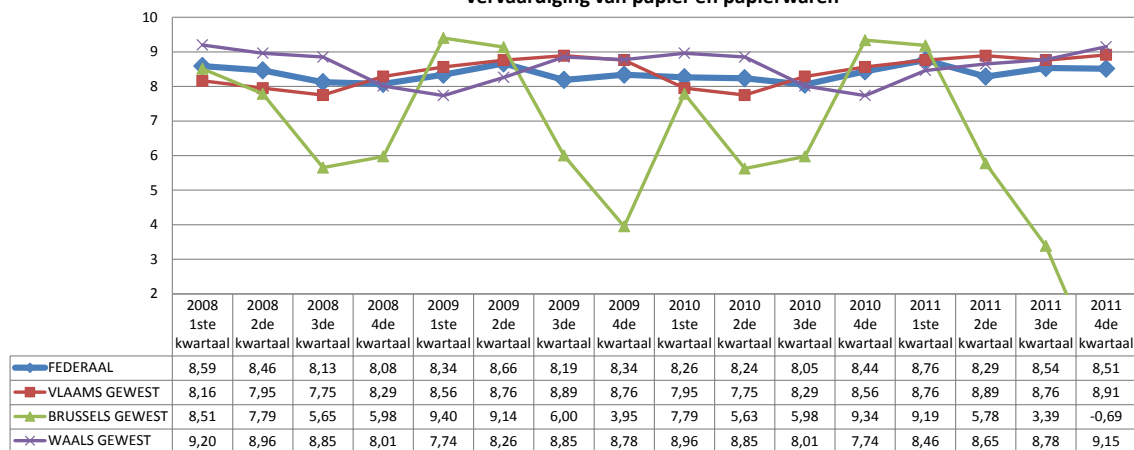
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk

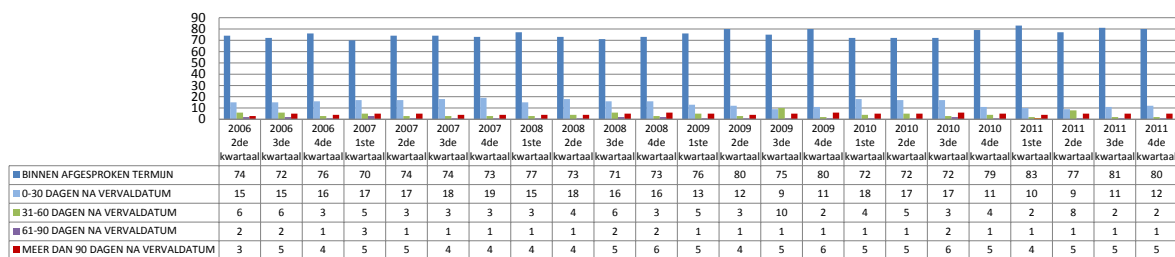
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk

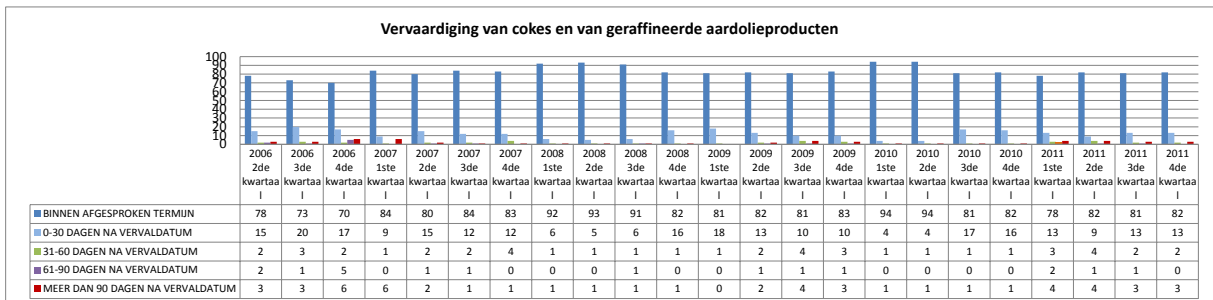
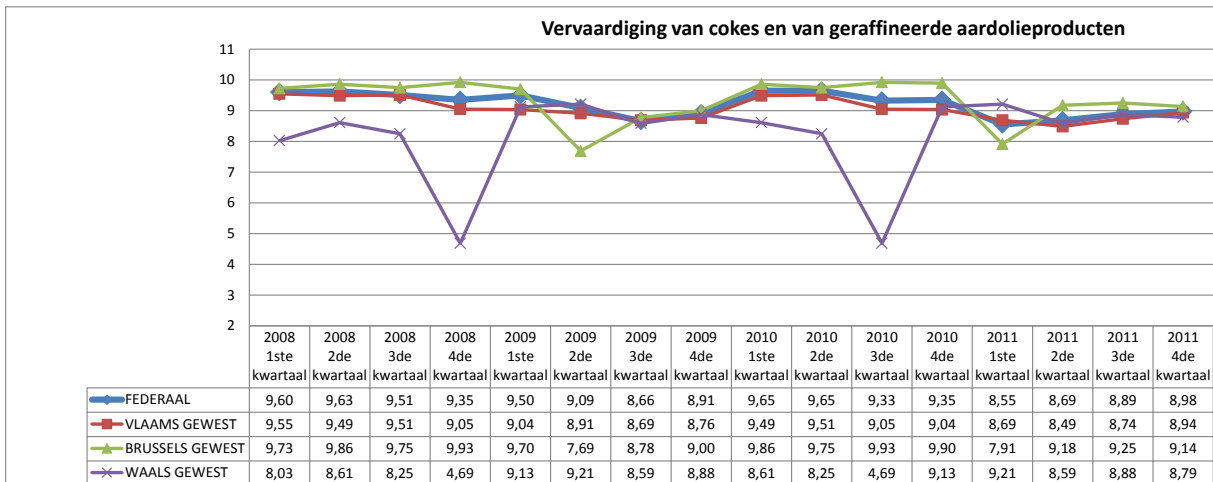
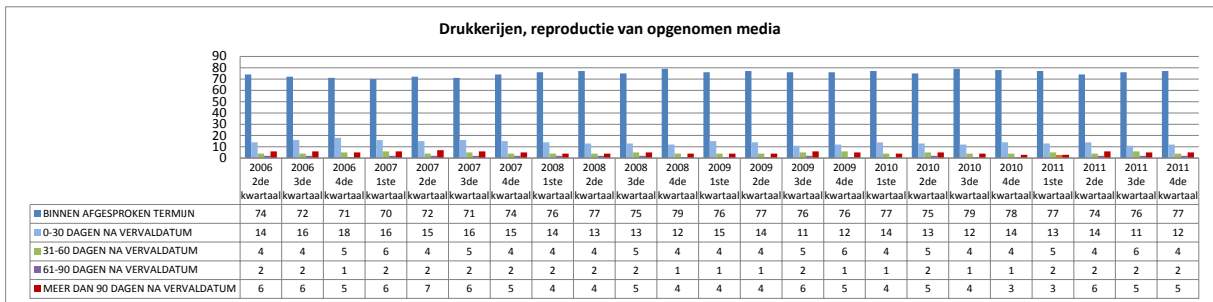
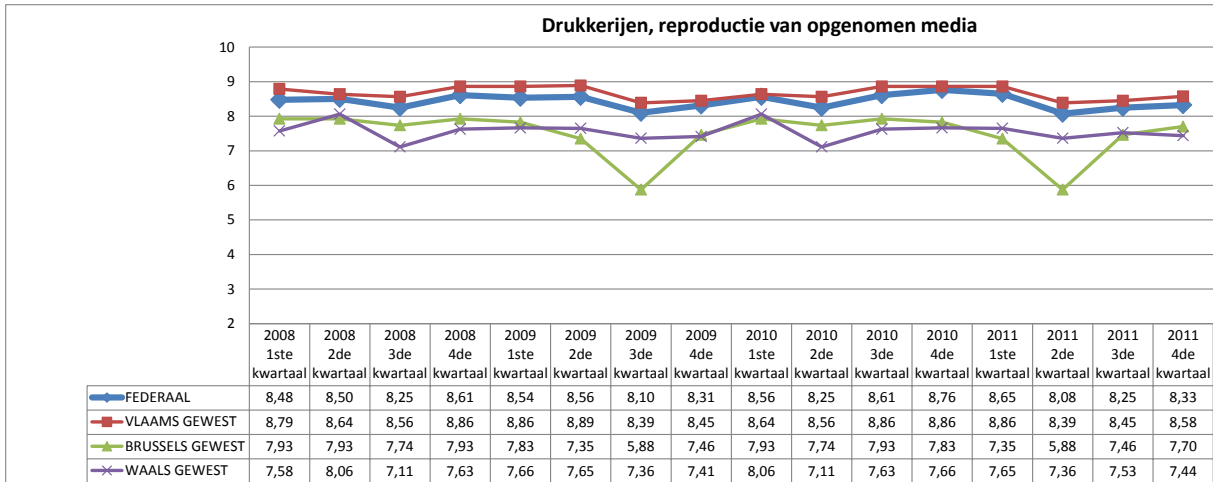

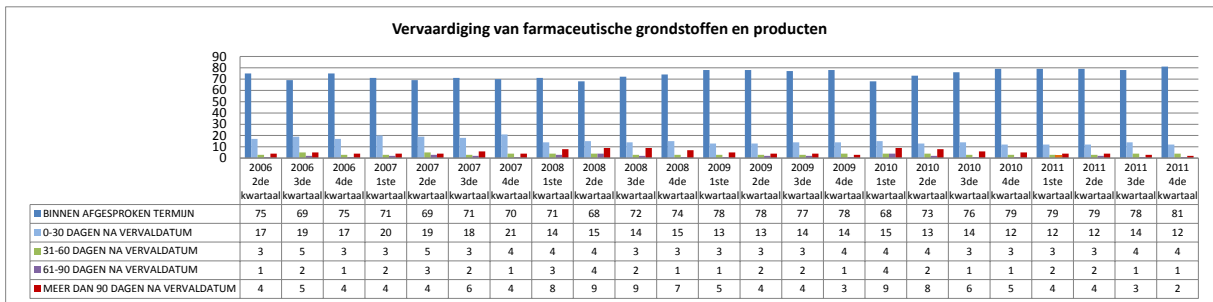
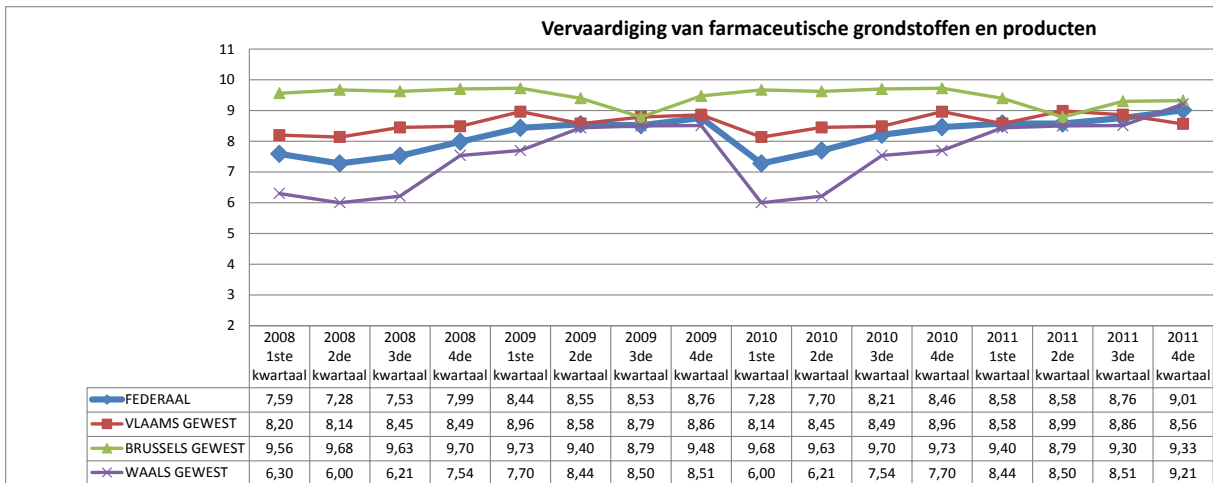
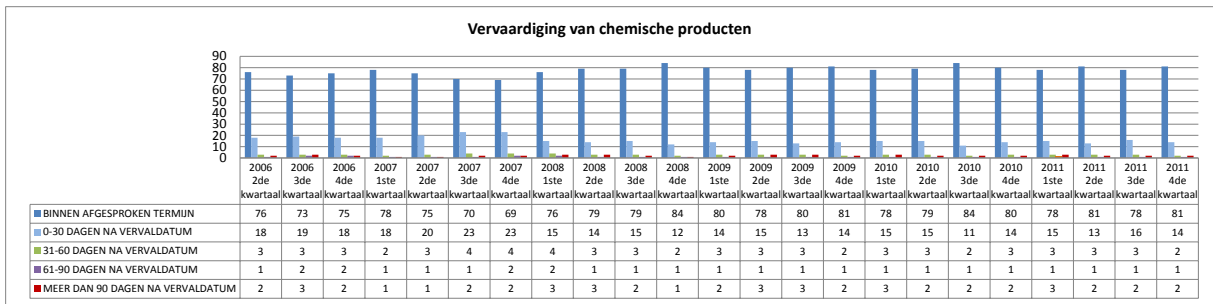
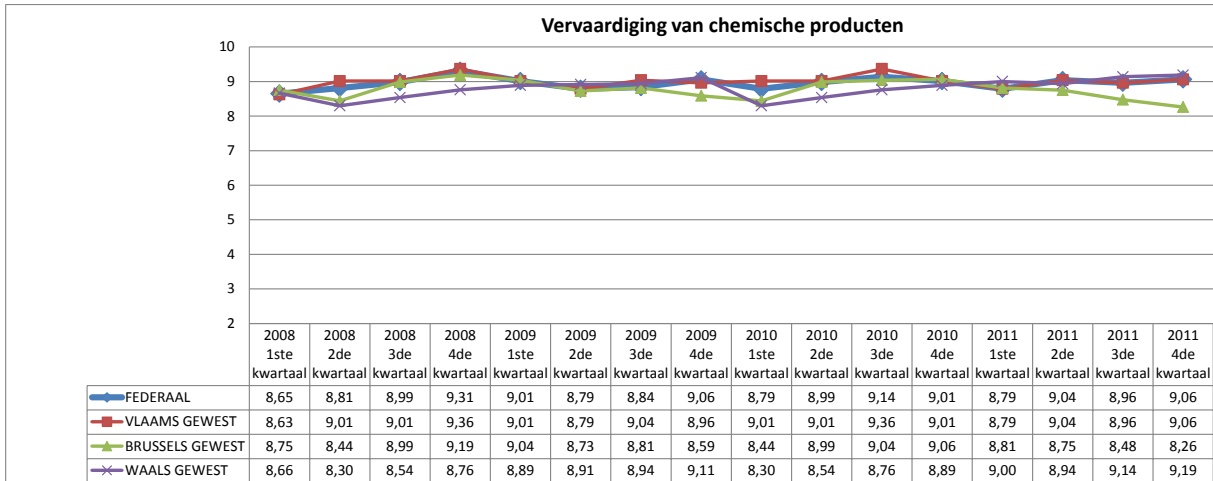
Vervaardiging van papier en papierwaren

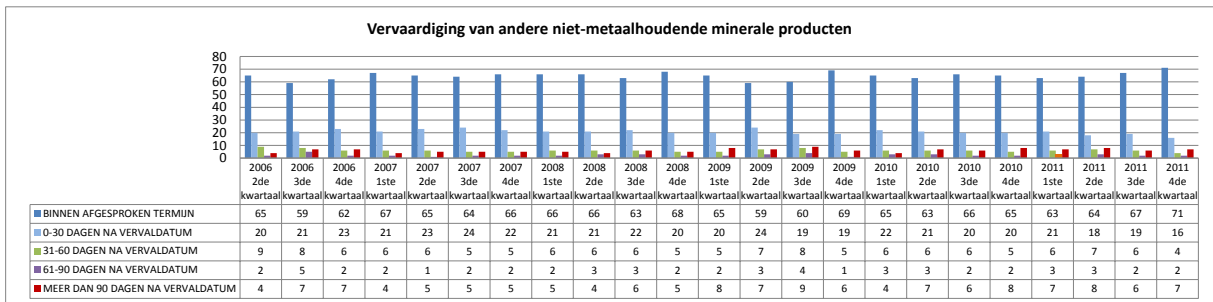
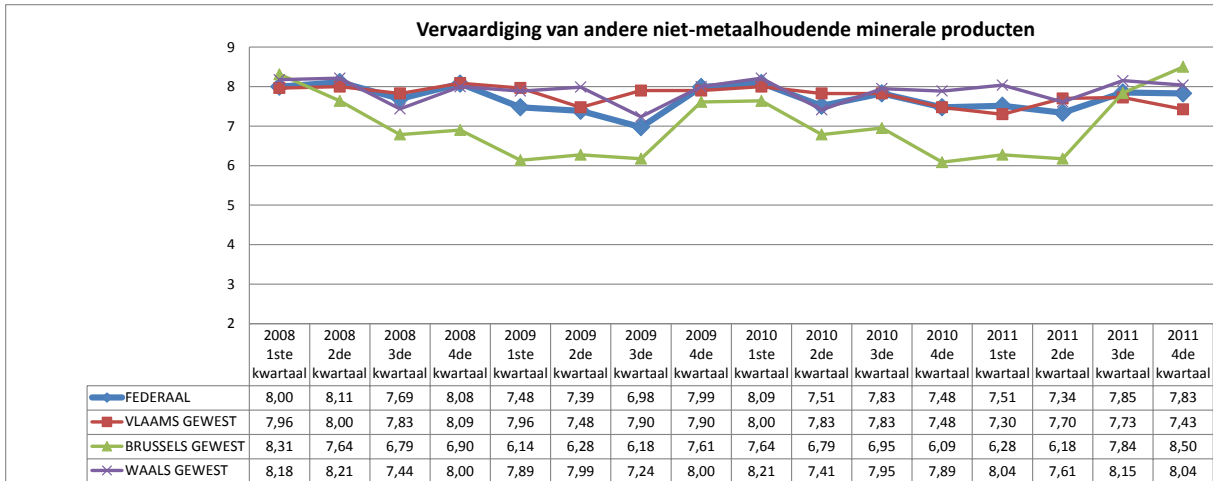
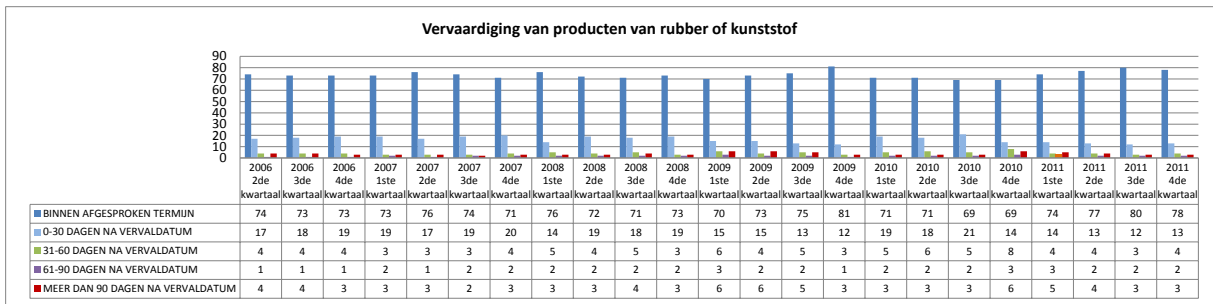
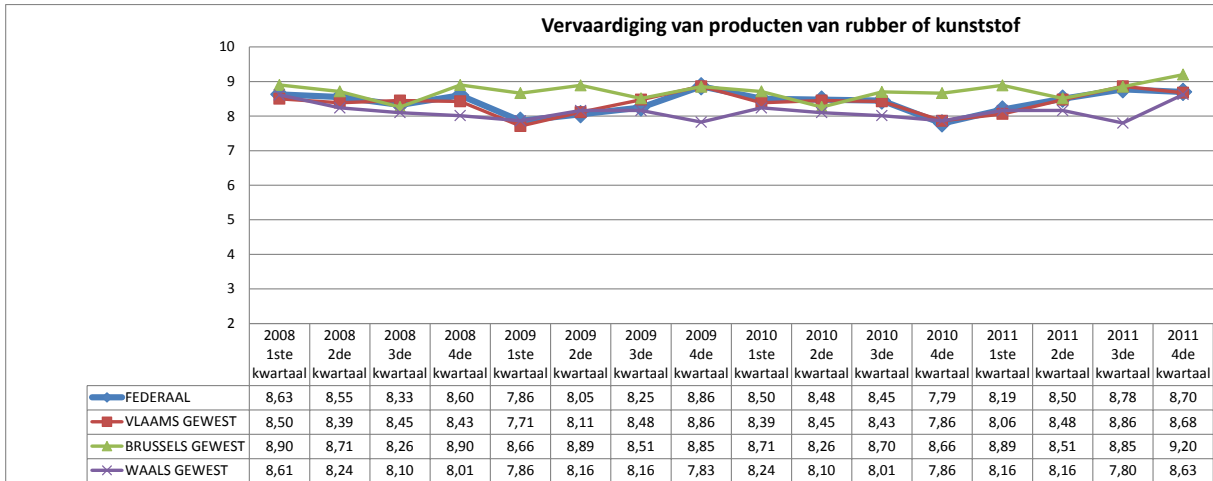

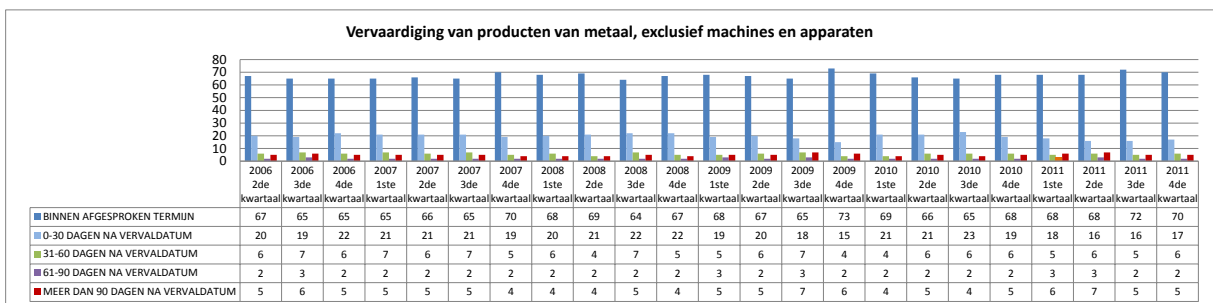
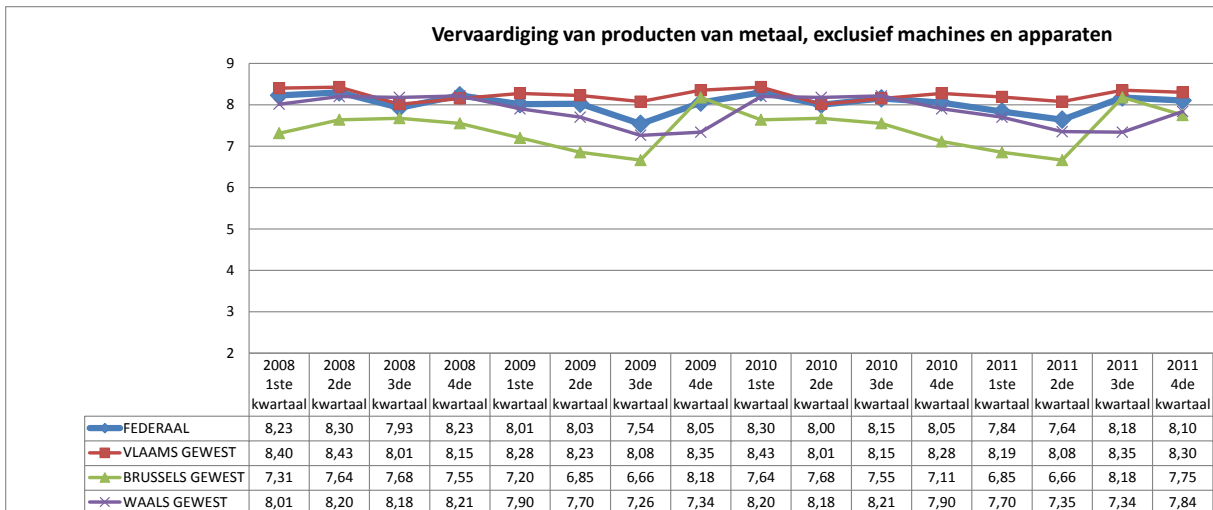
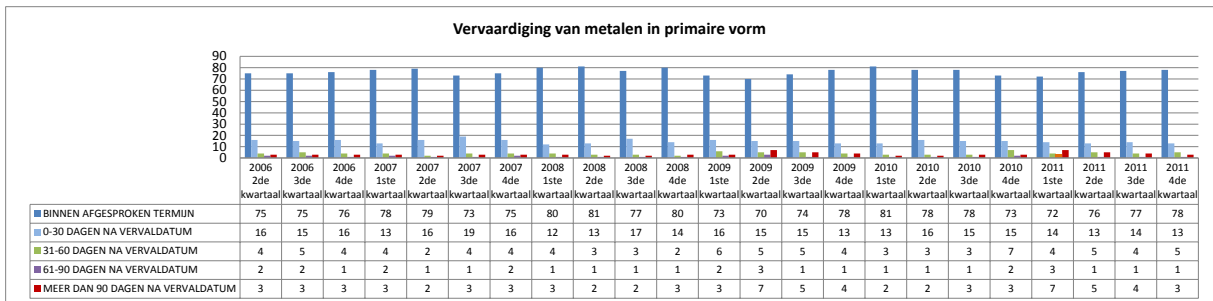
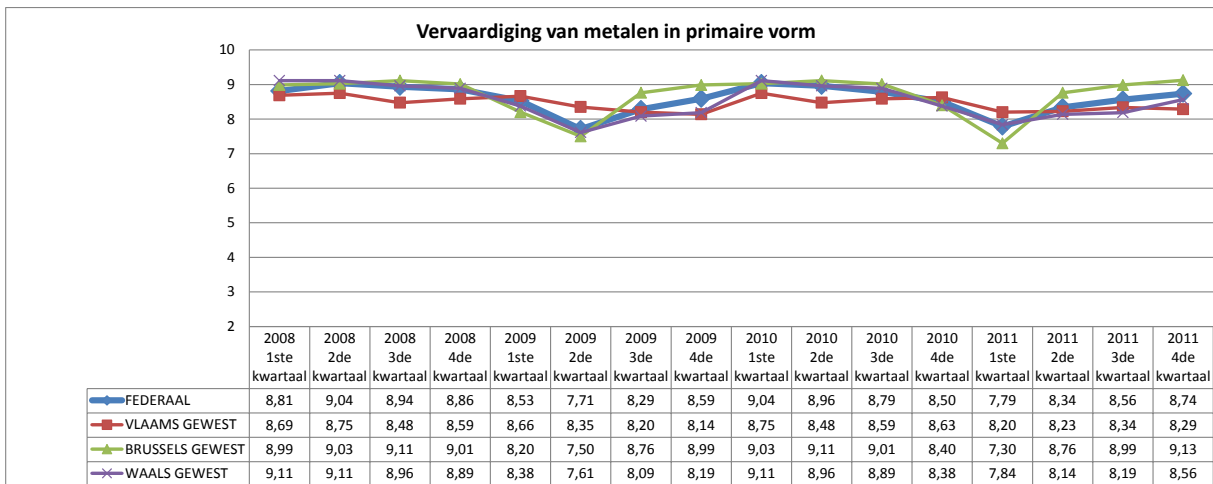
Vervaardiging van papier en papierwaren

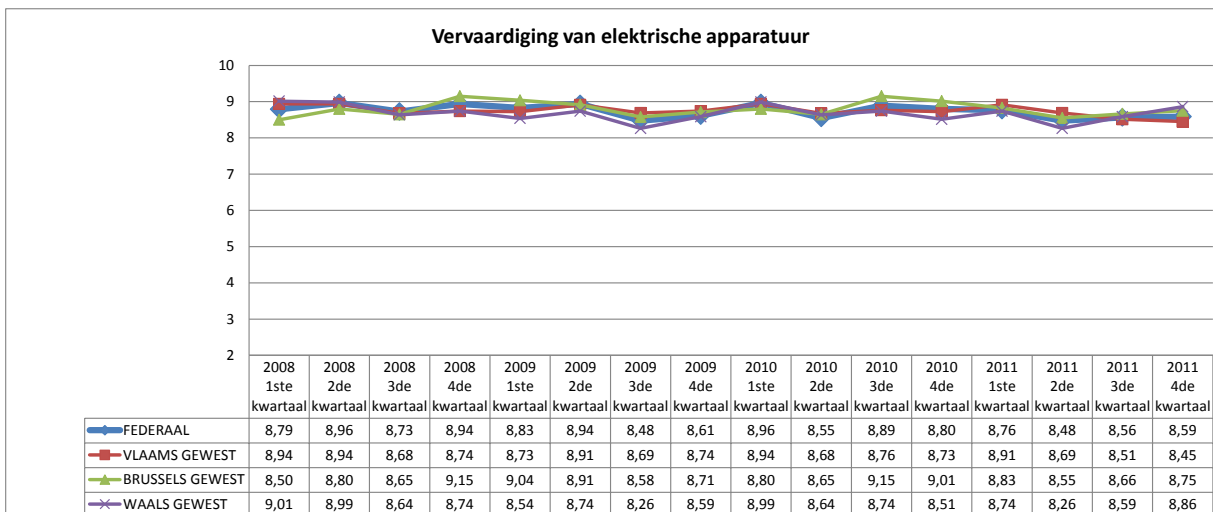
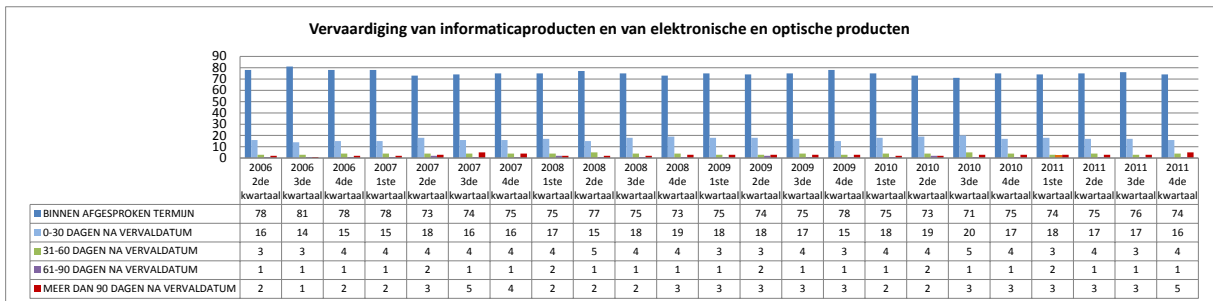
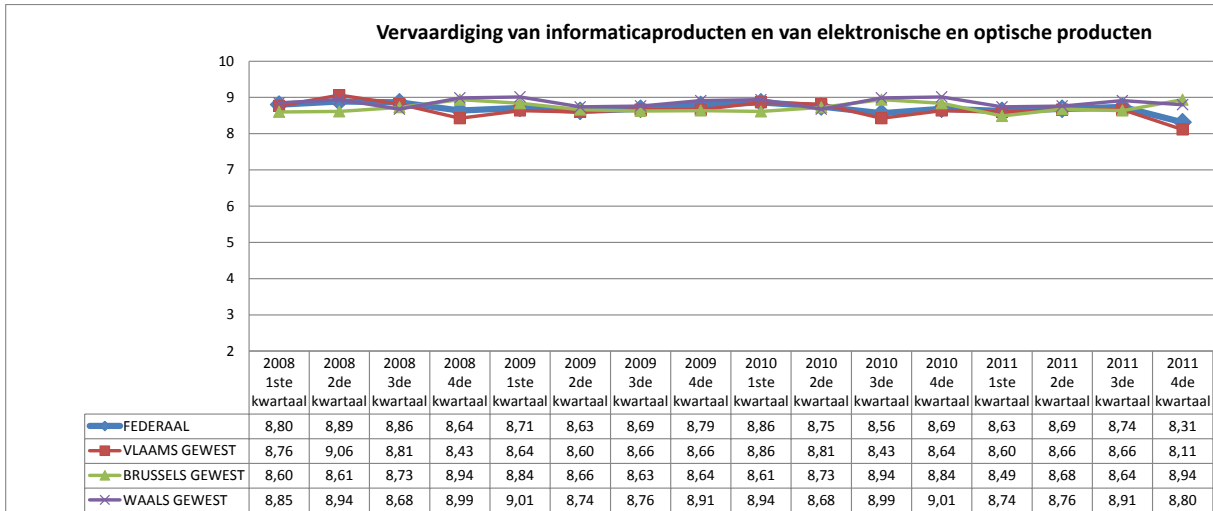

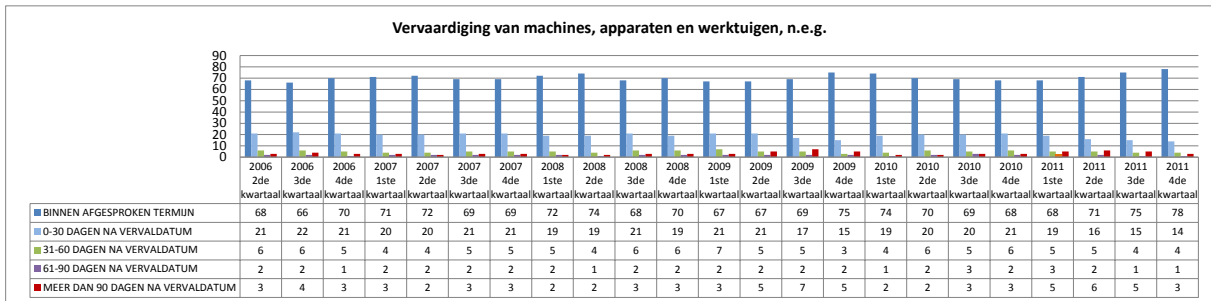
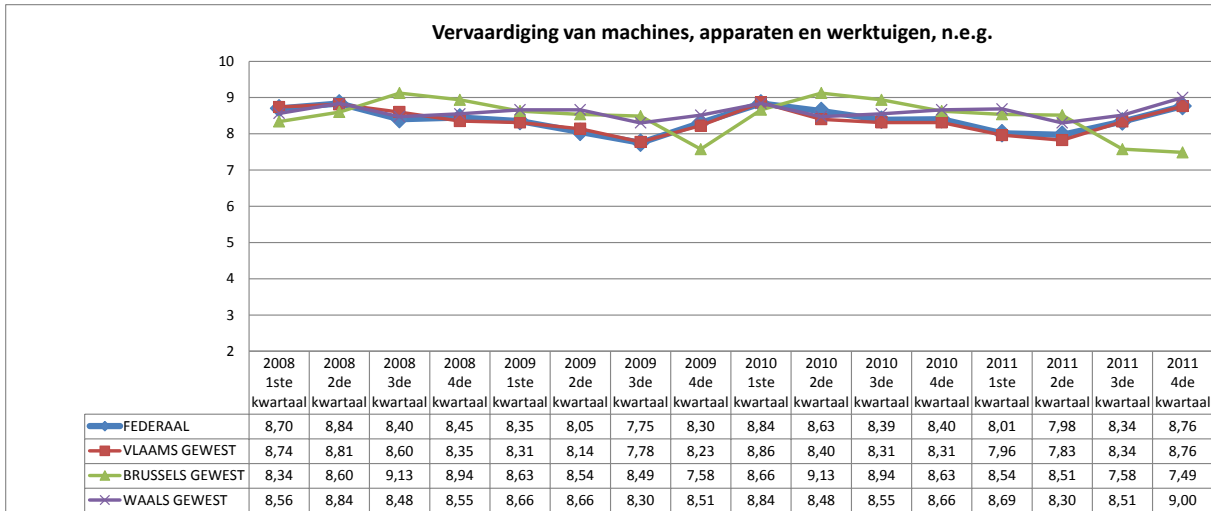
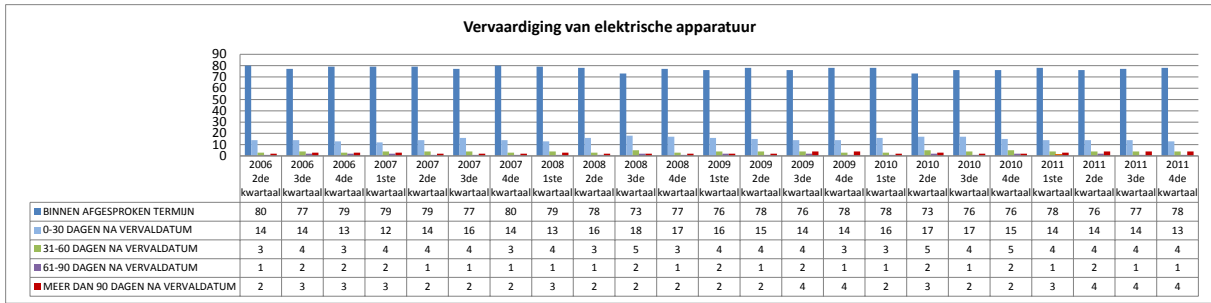

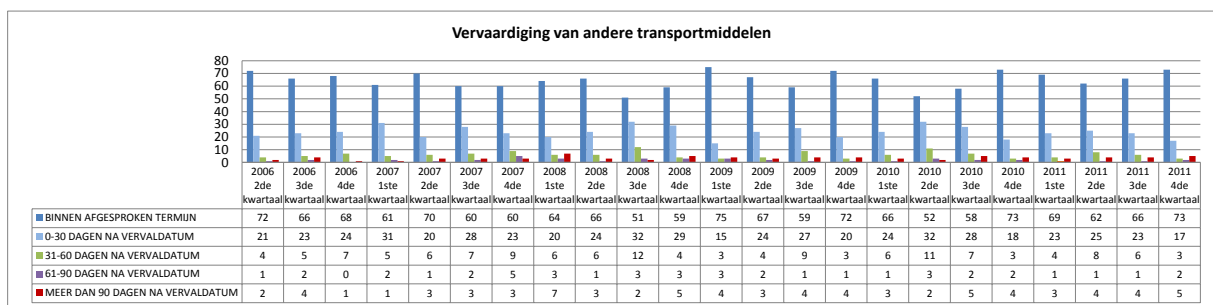
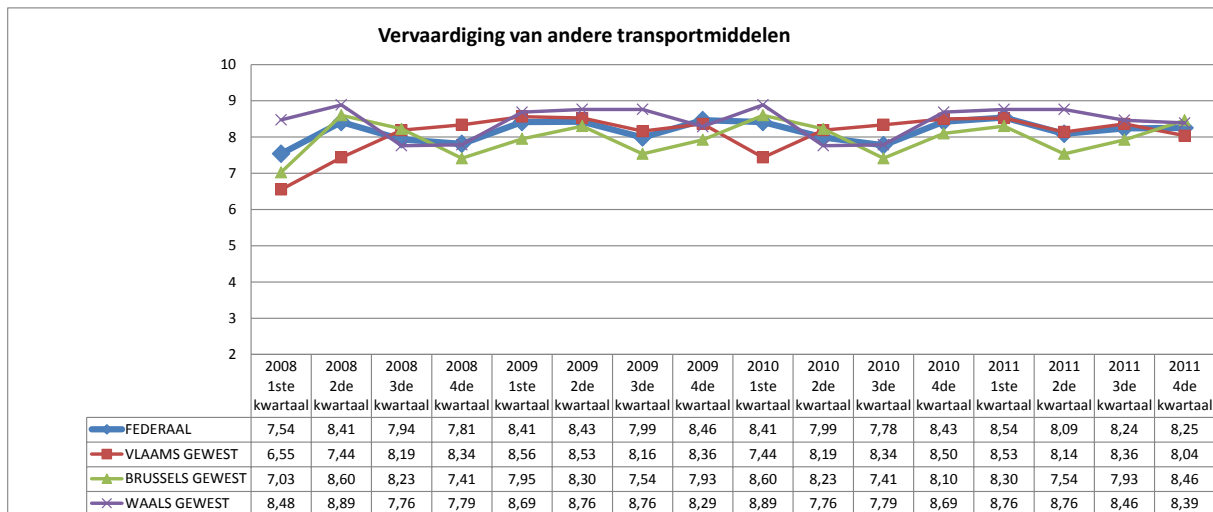
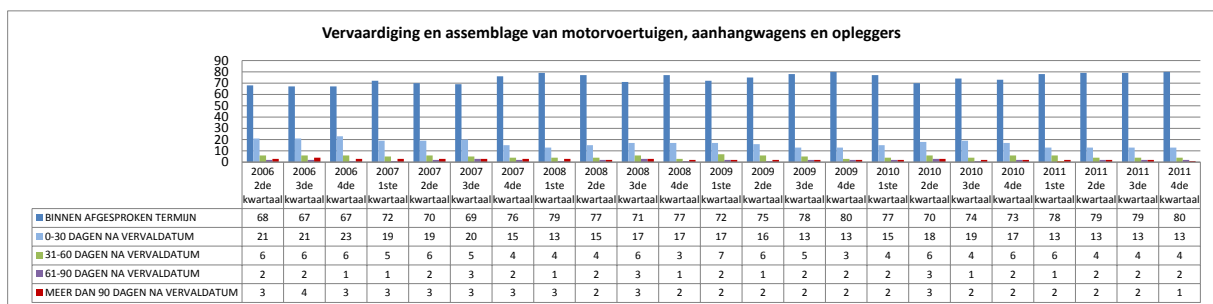
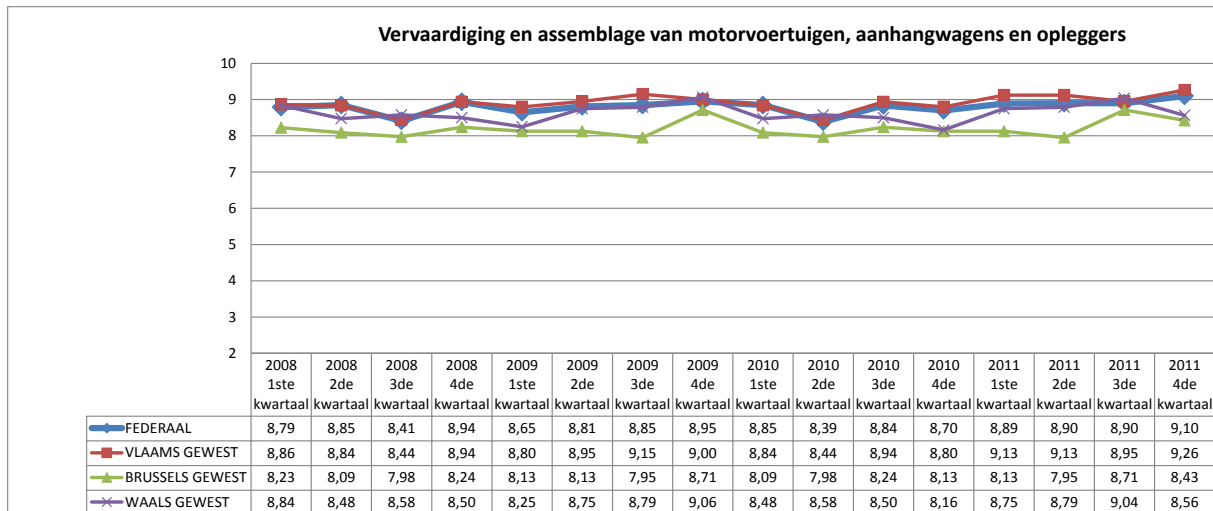

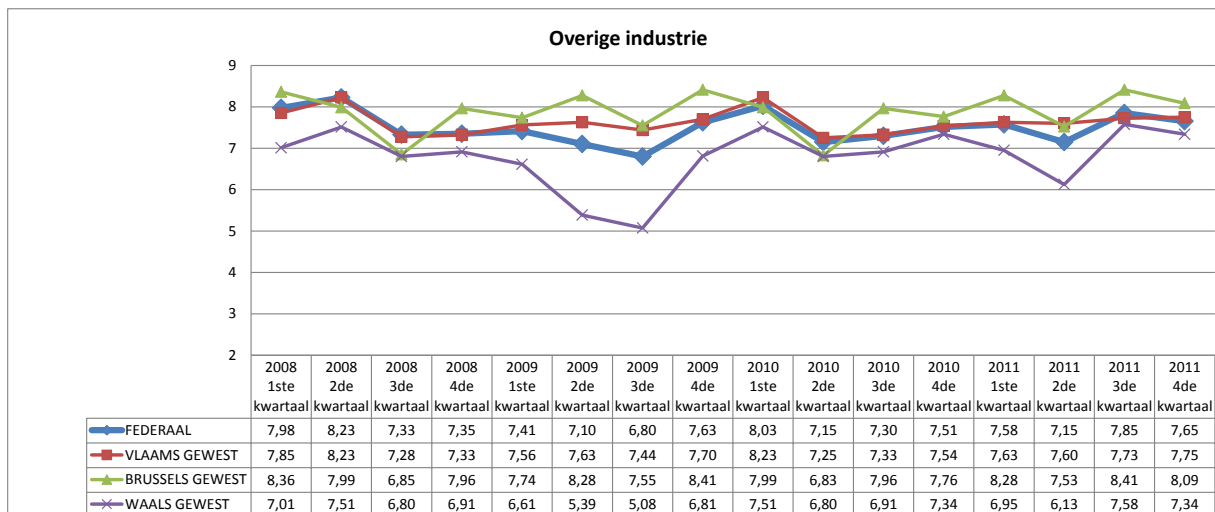
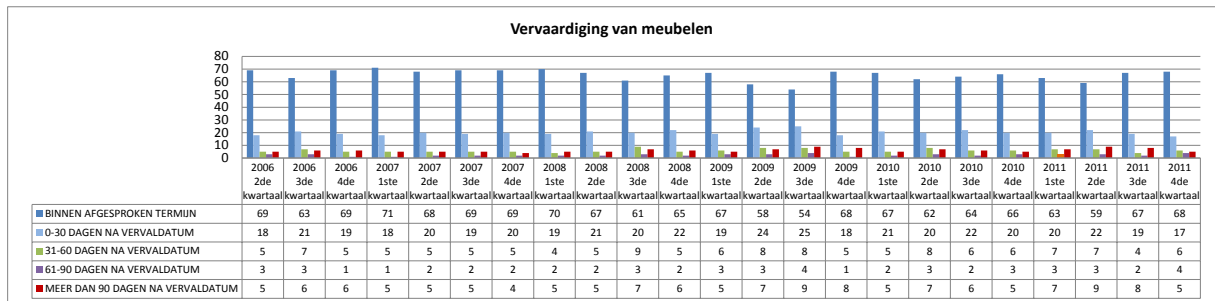
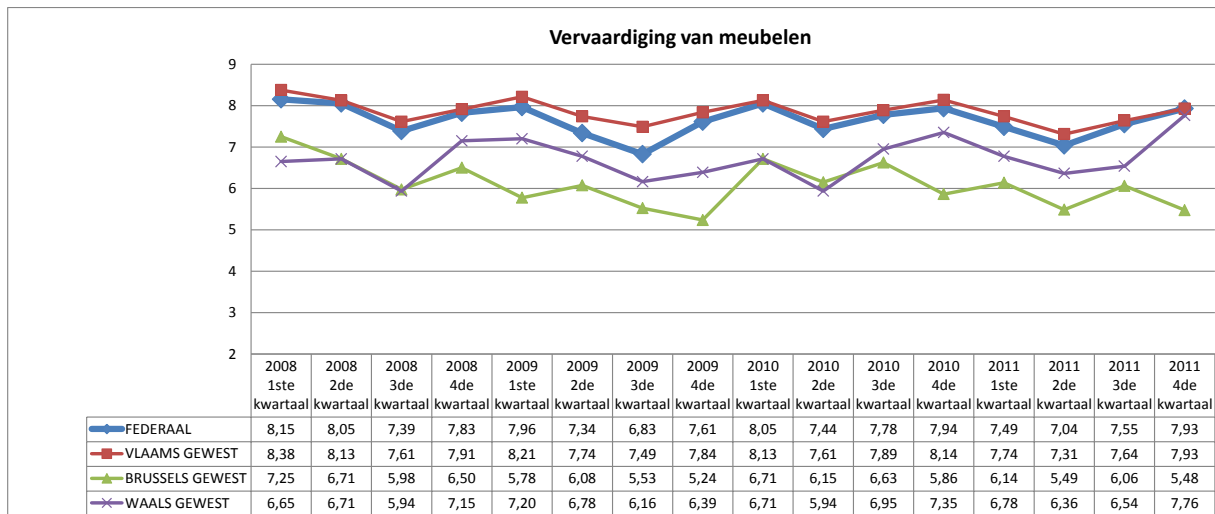

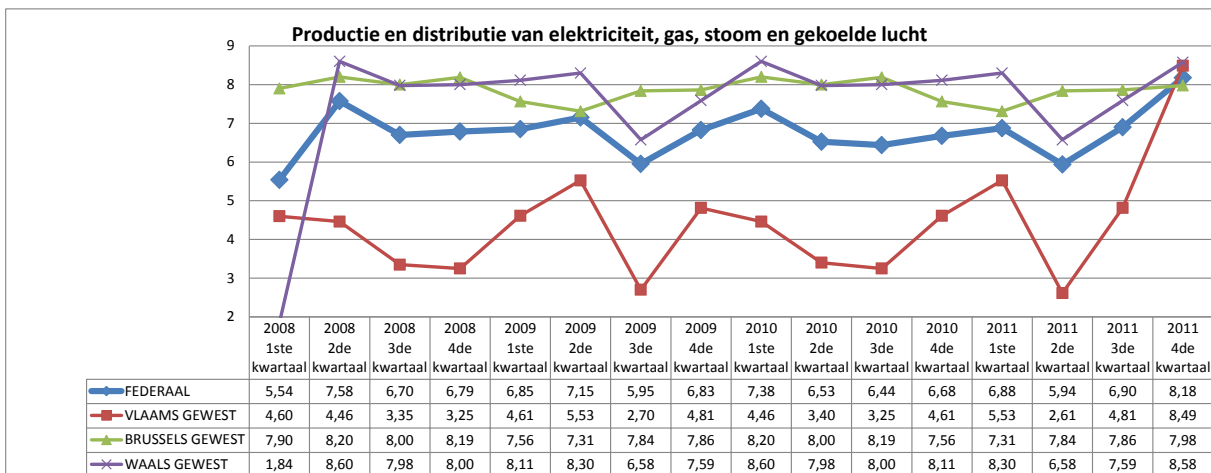
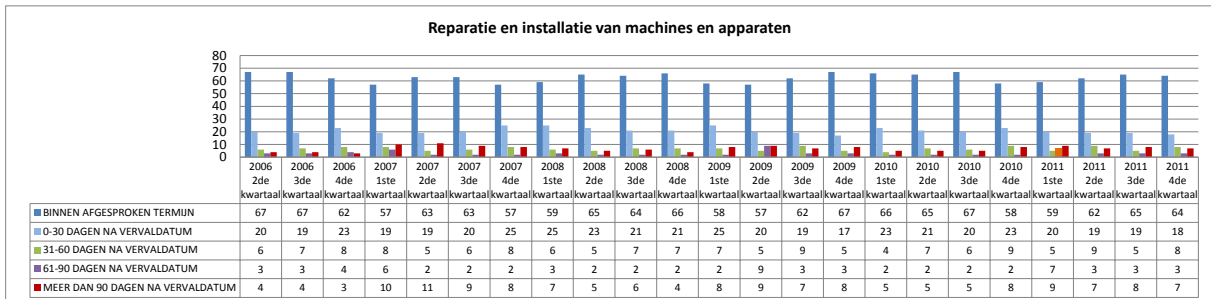
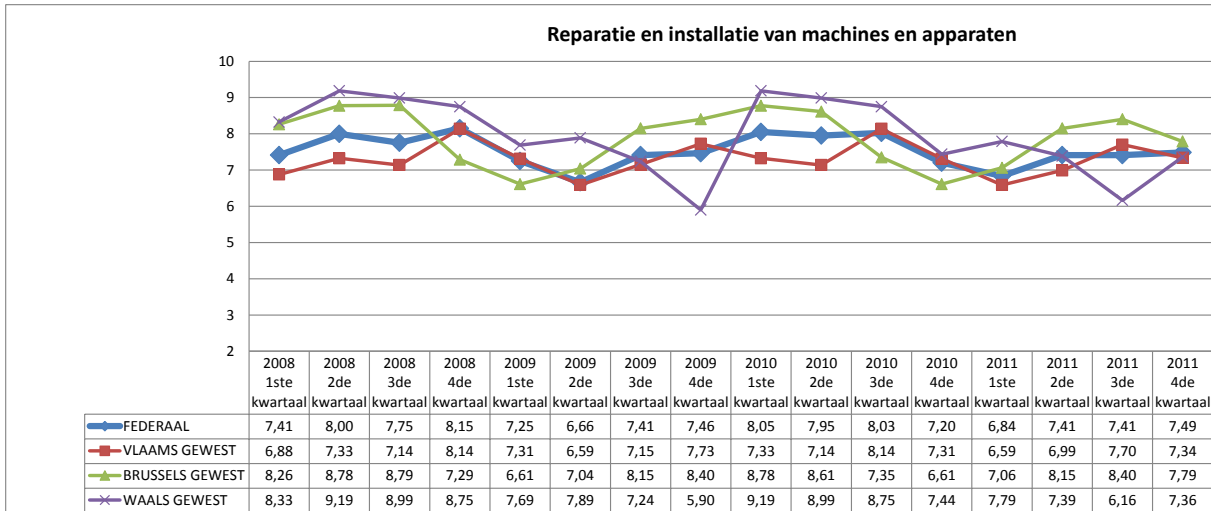
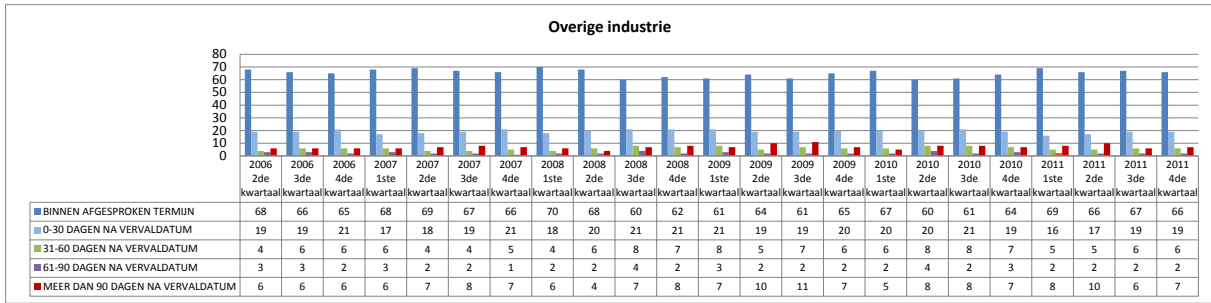

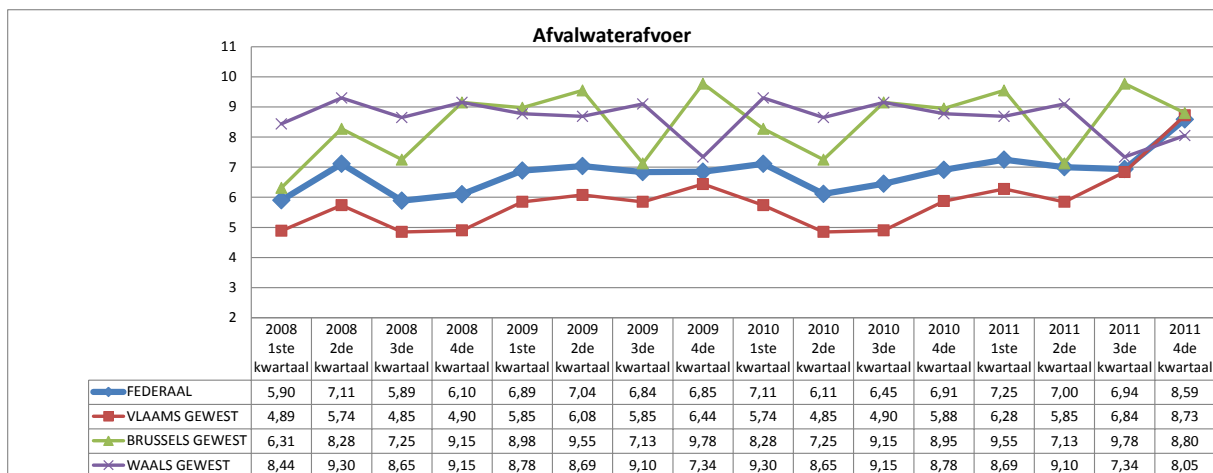
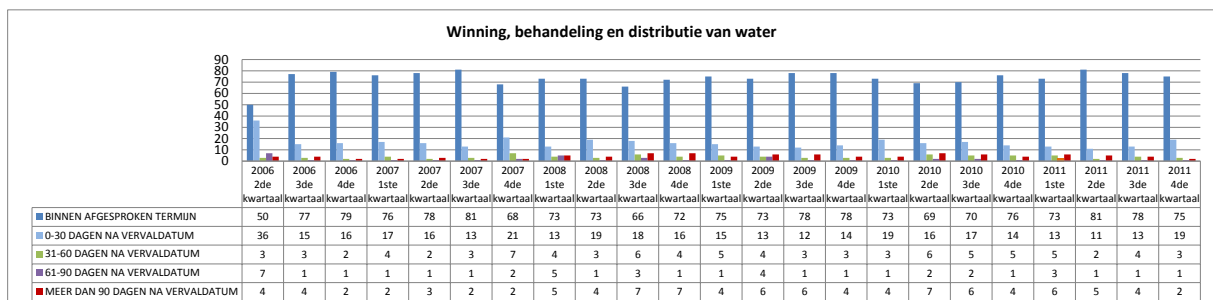
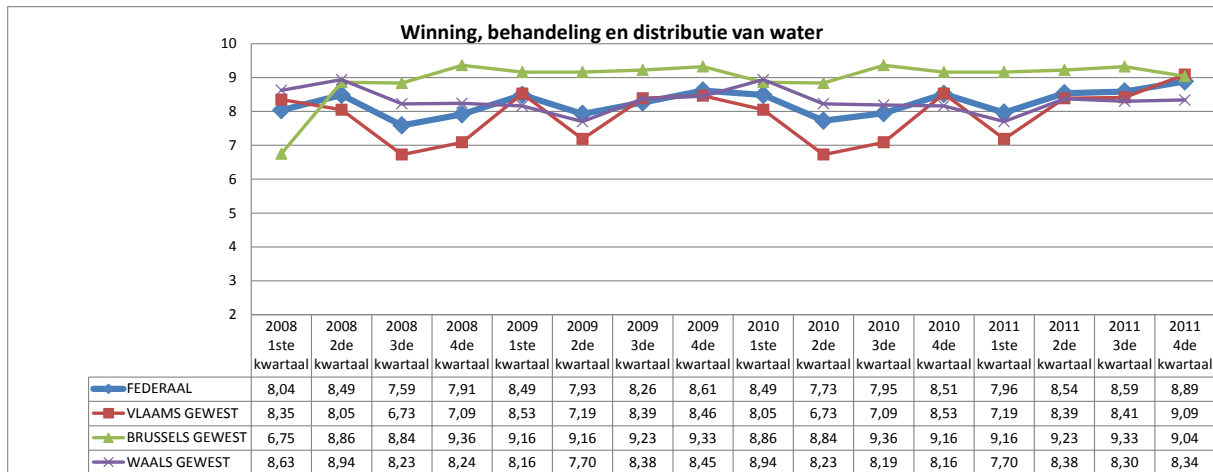
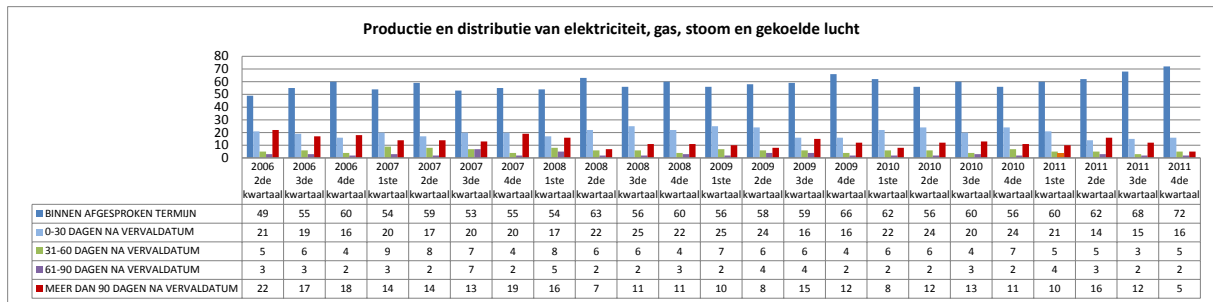

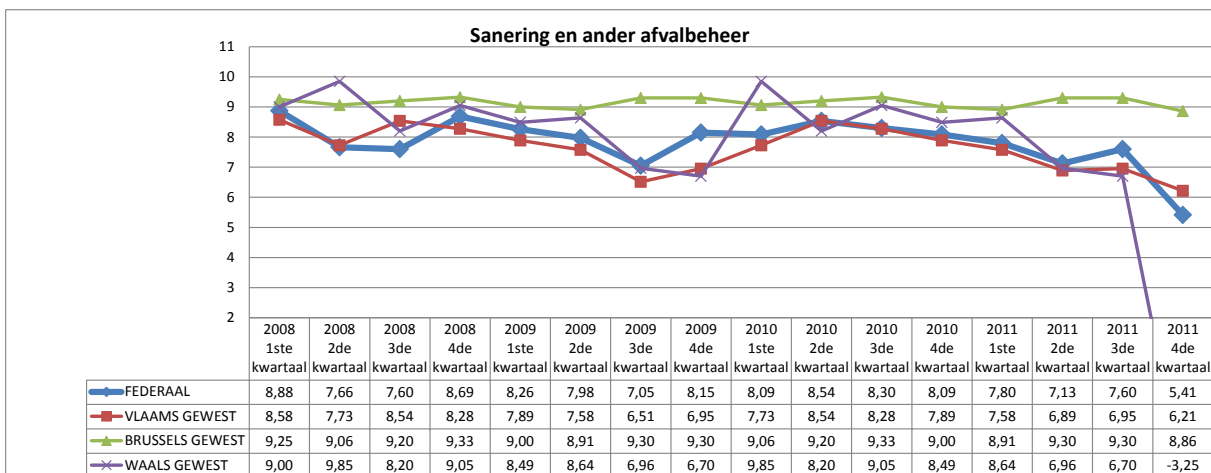
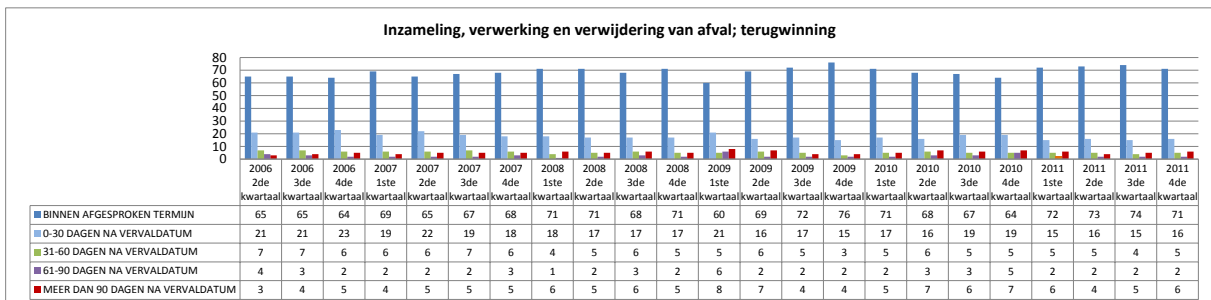
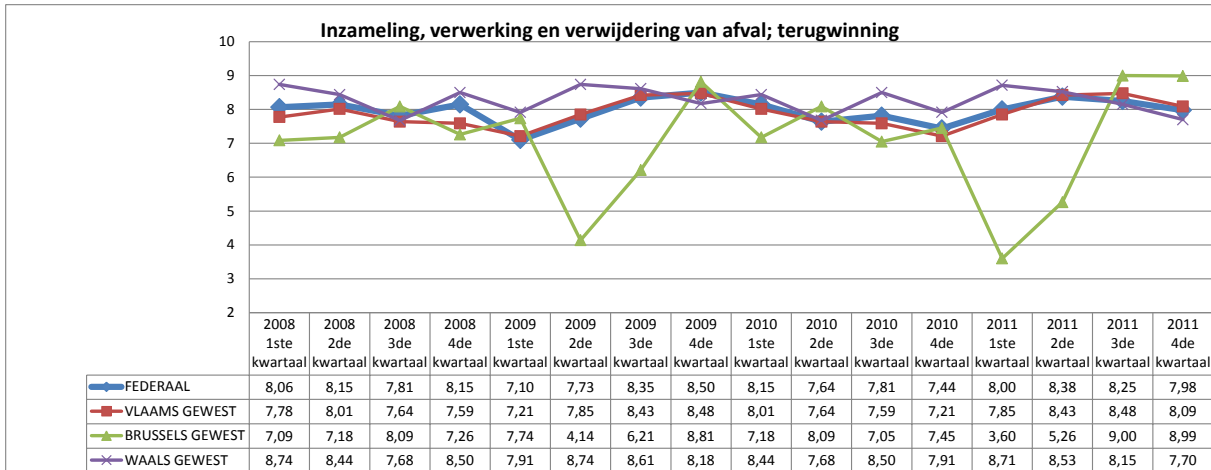
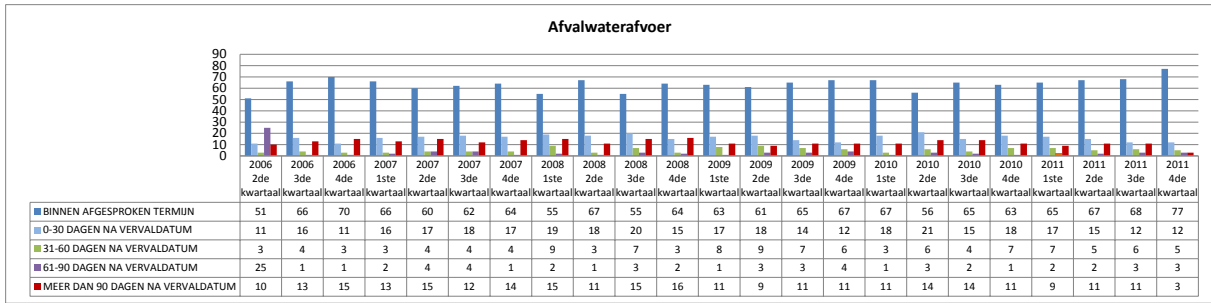

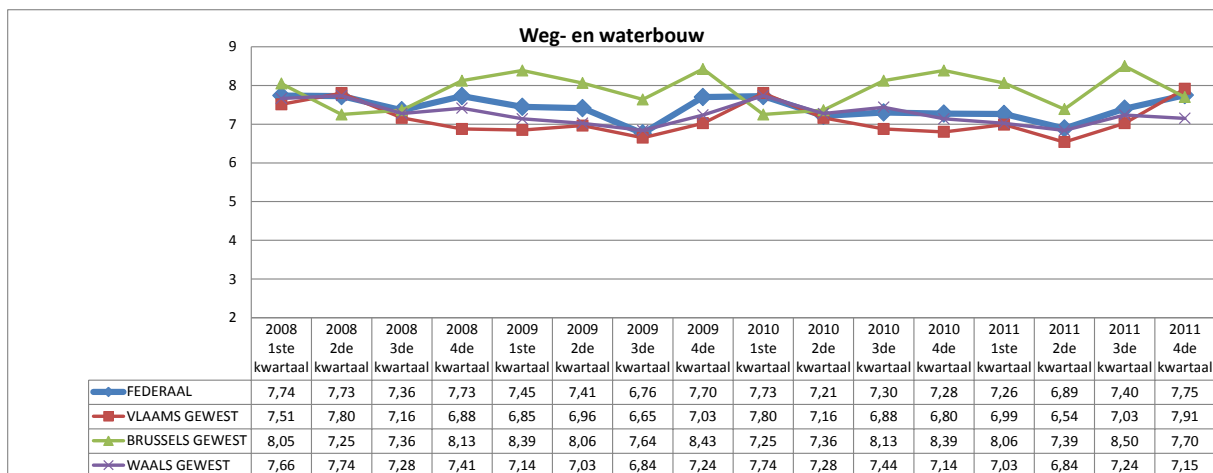
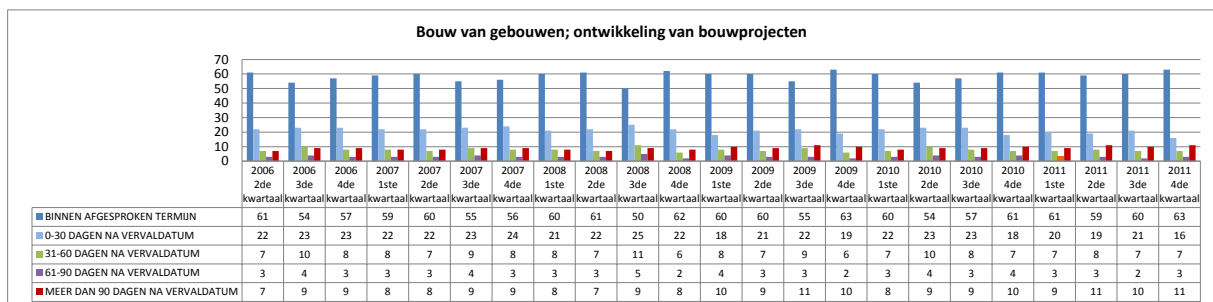
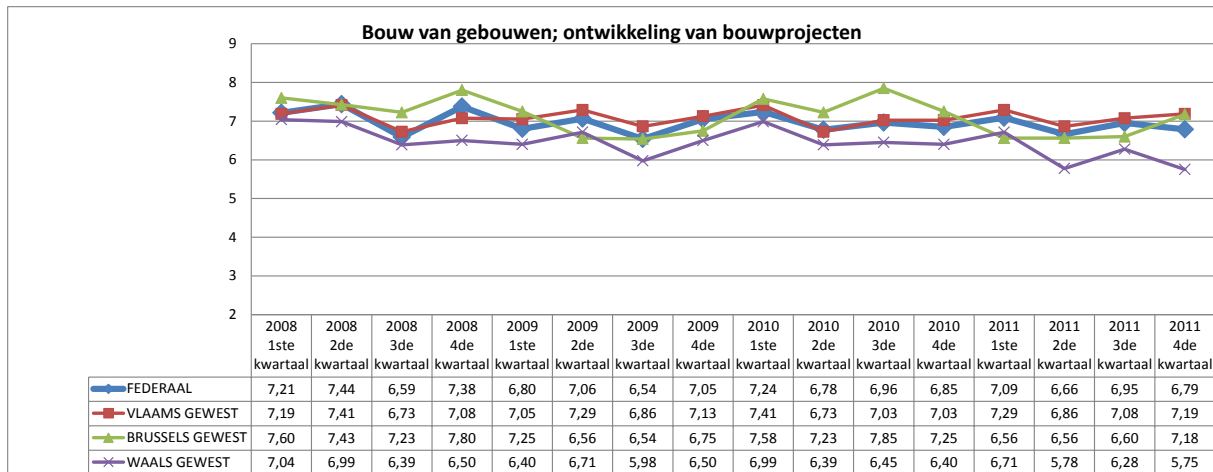
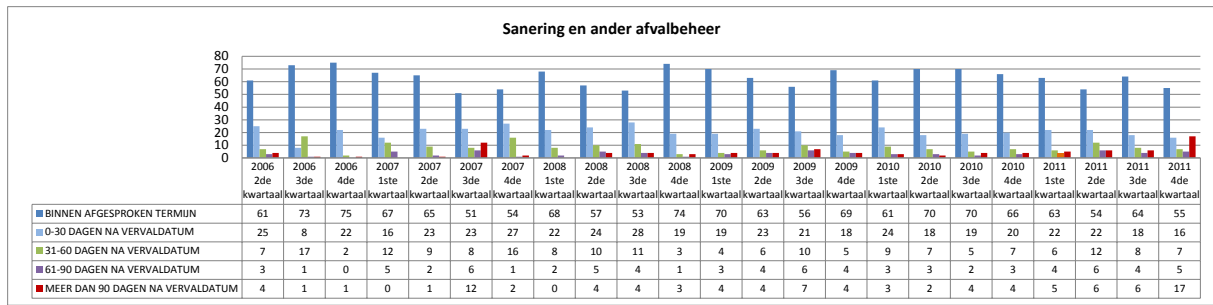

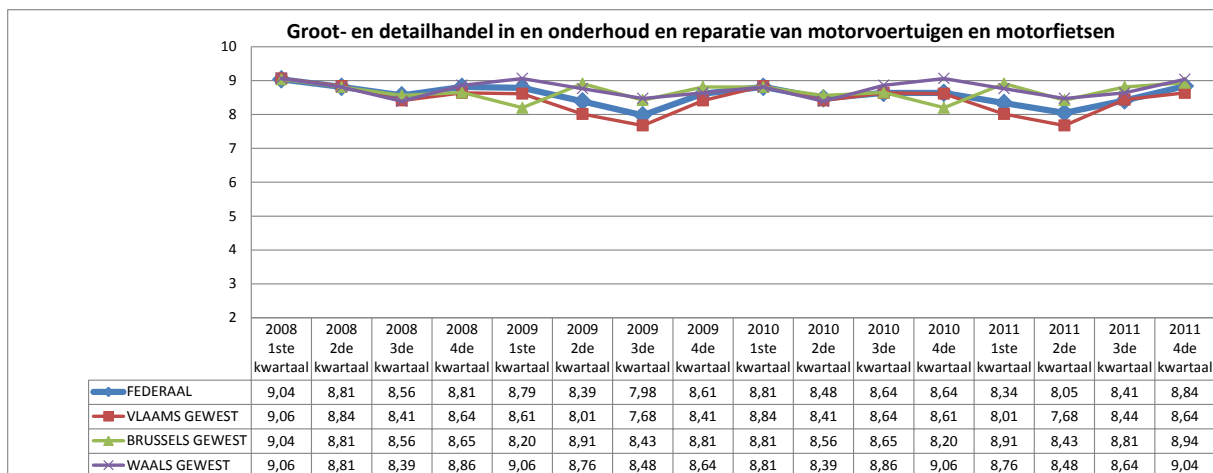
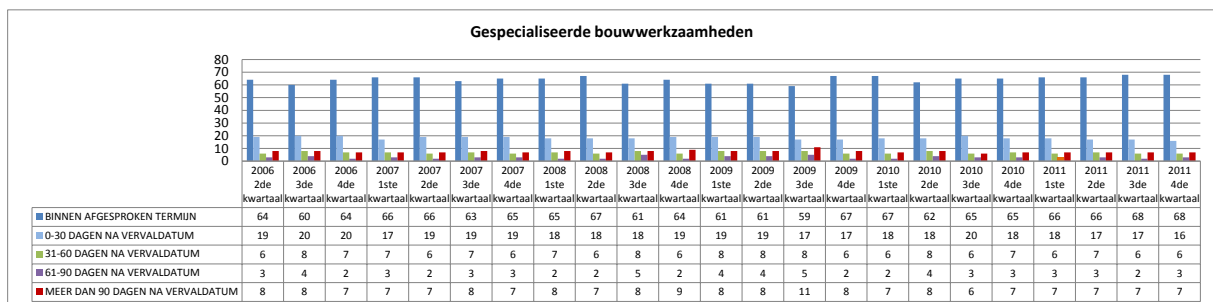
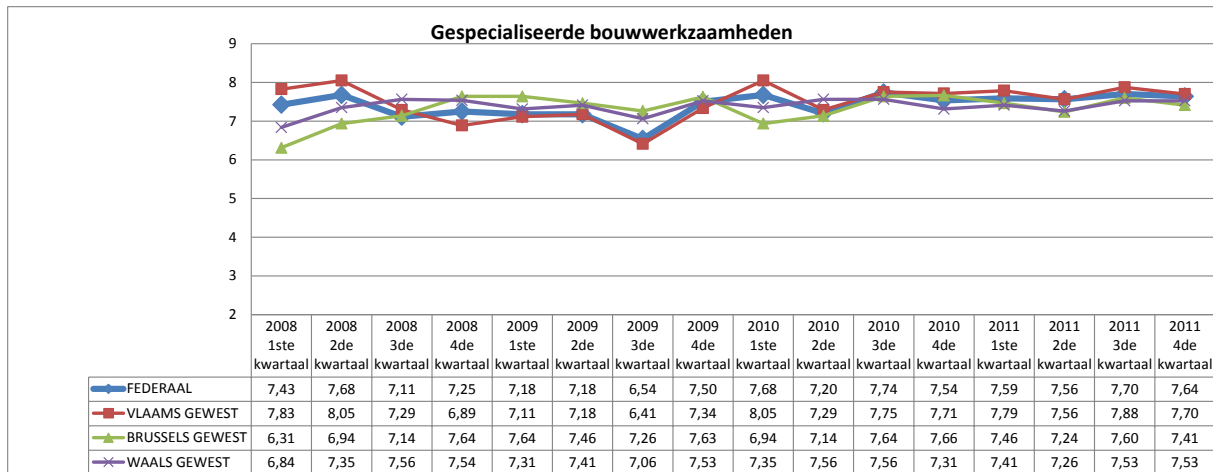
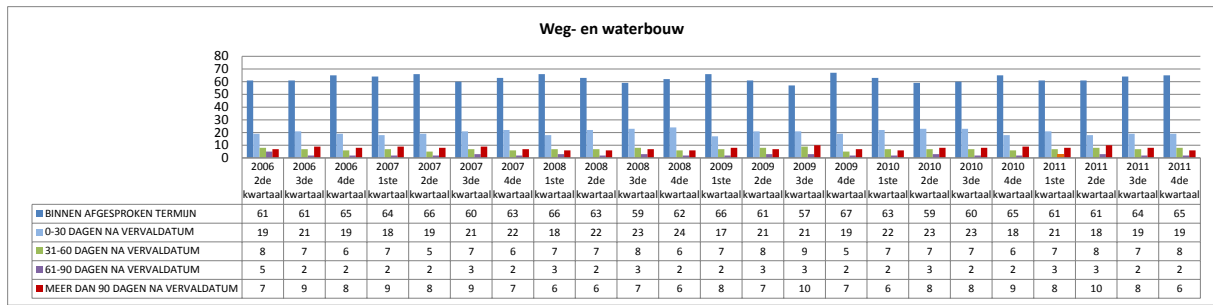

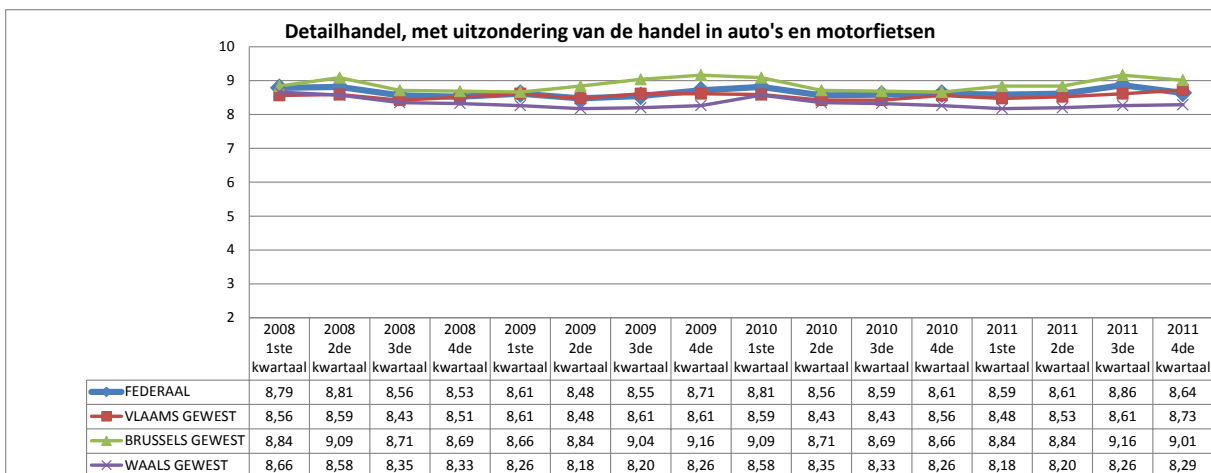
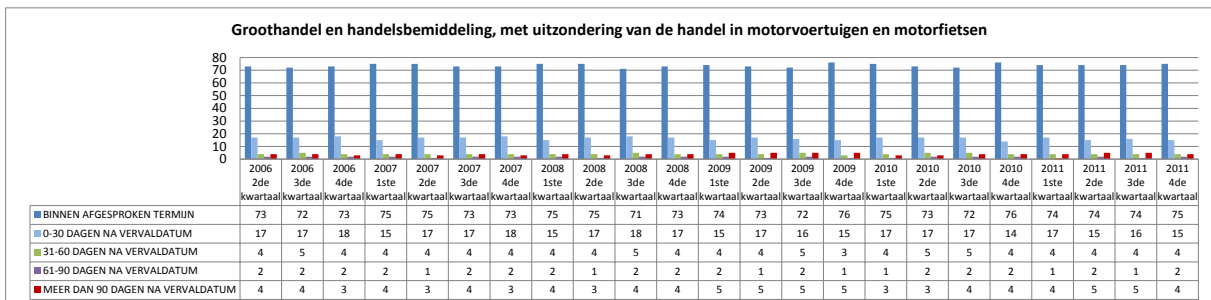
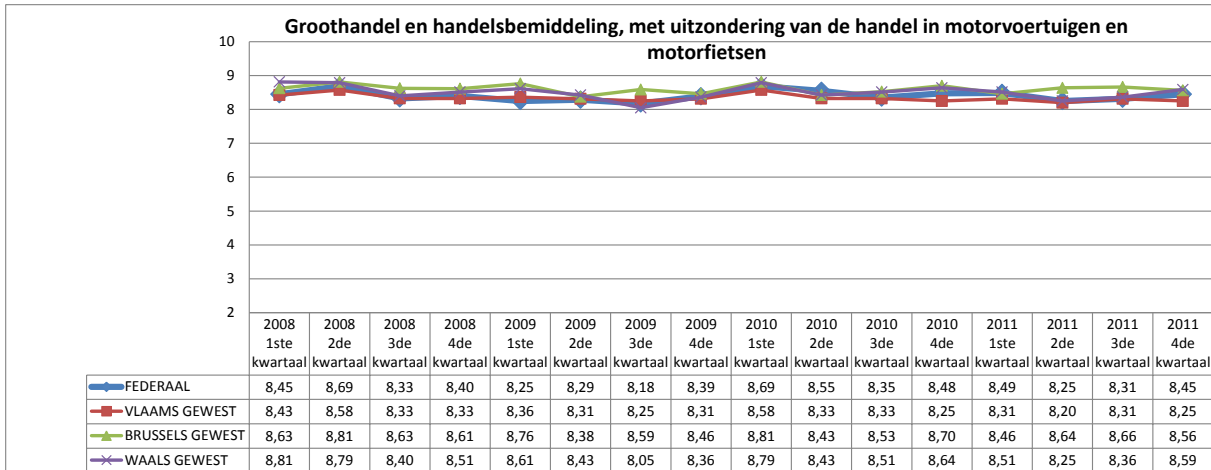
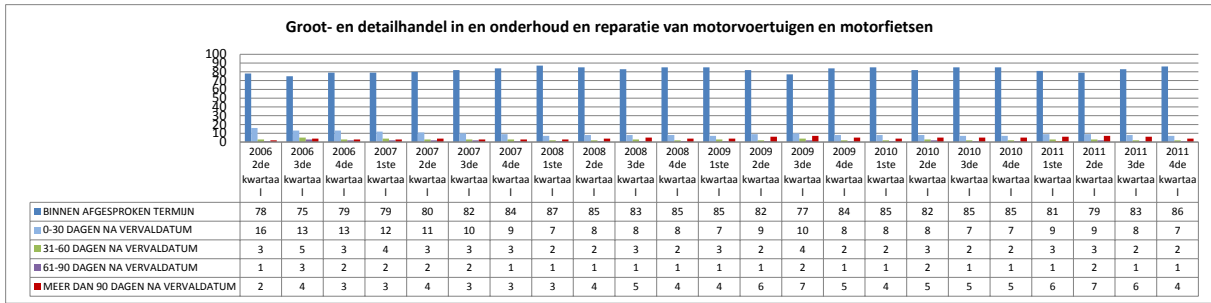

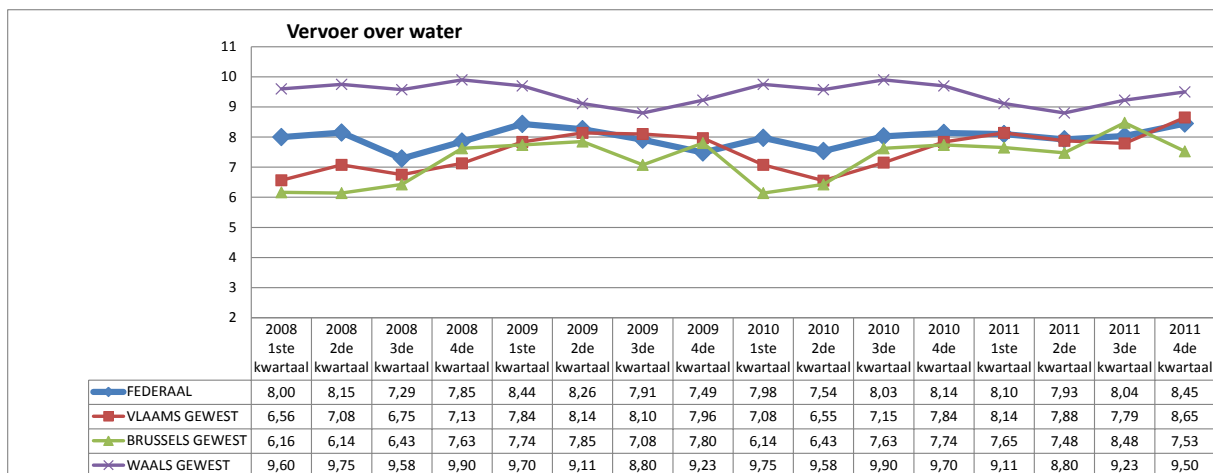
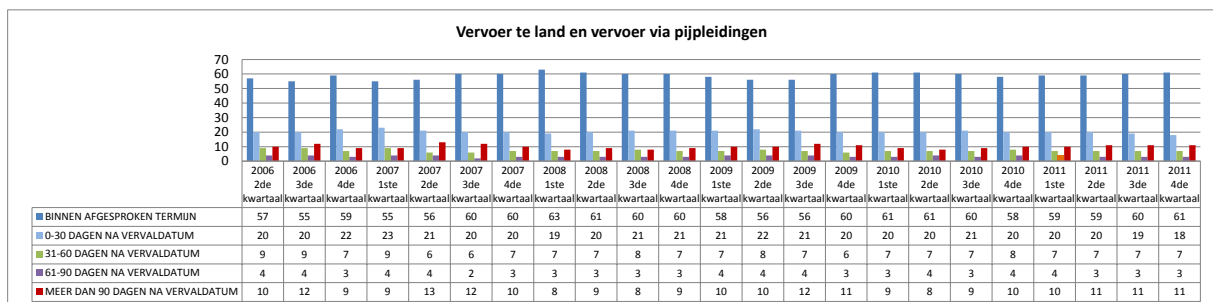
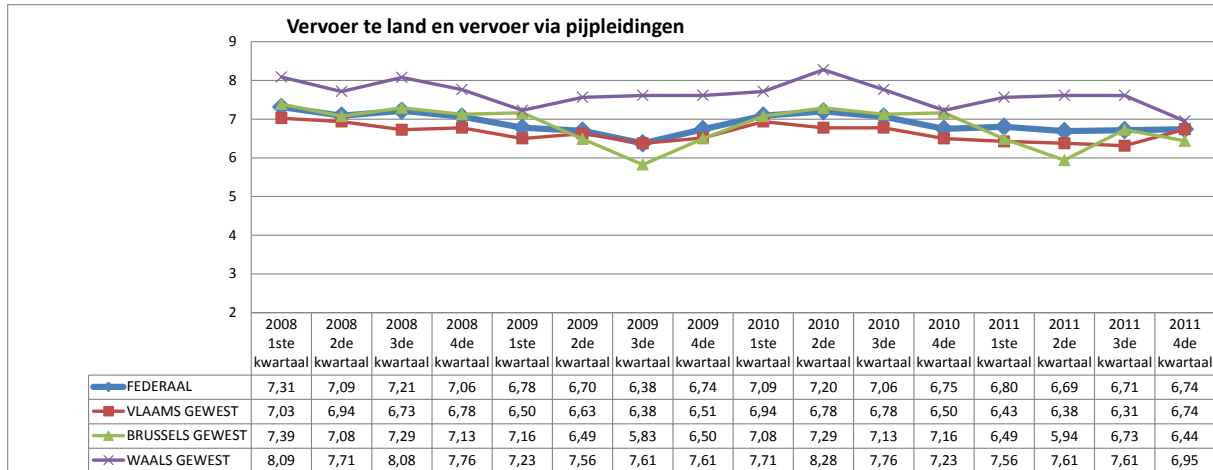
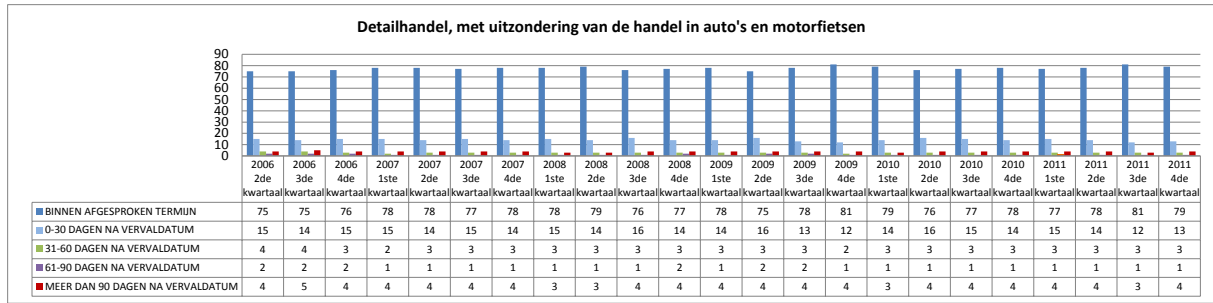

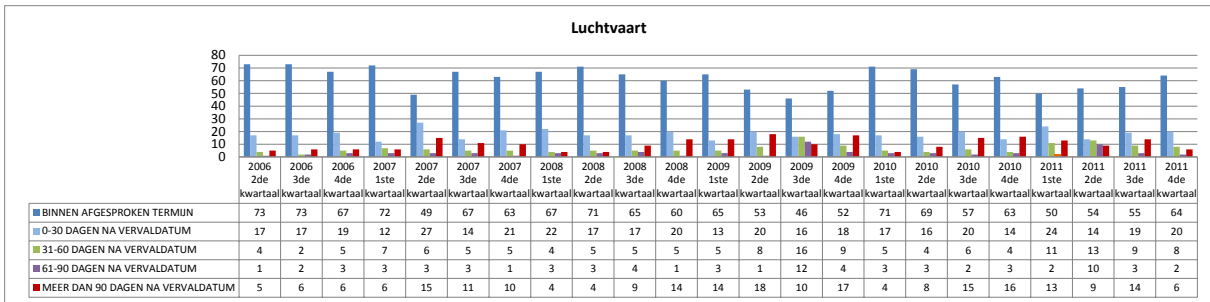
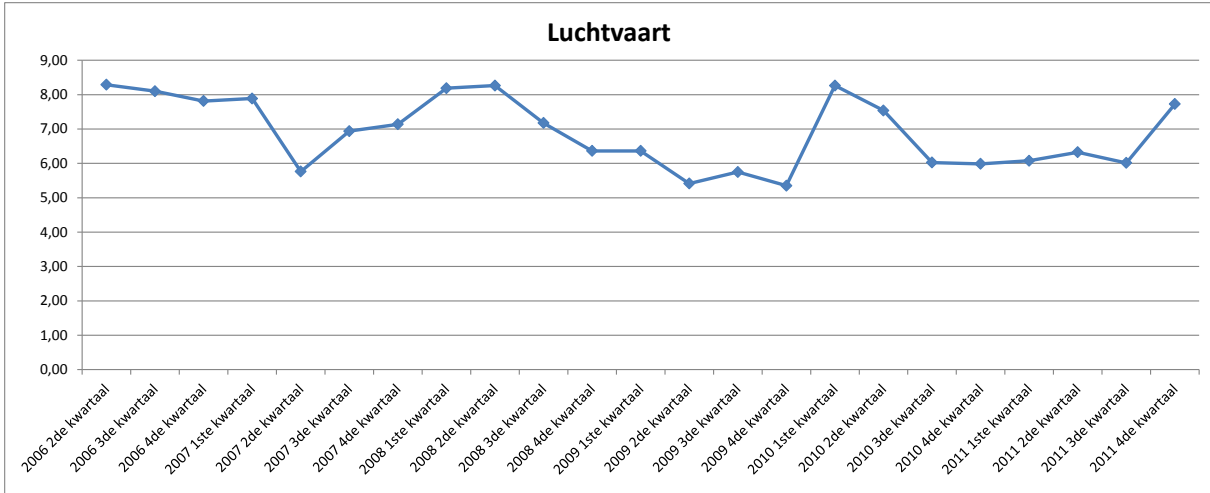
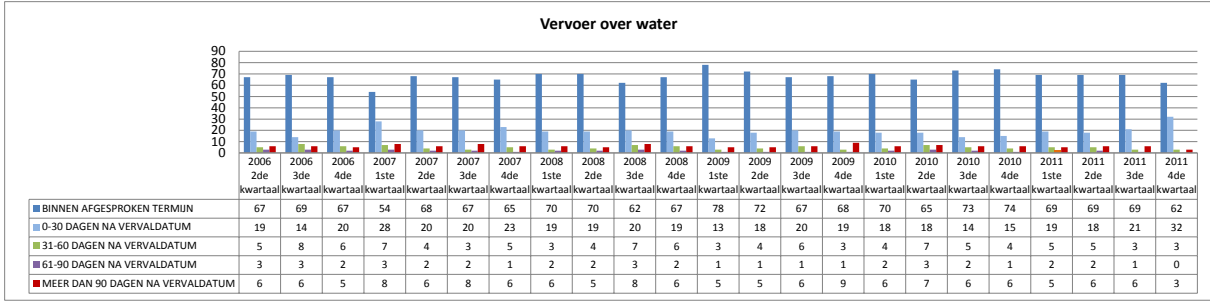

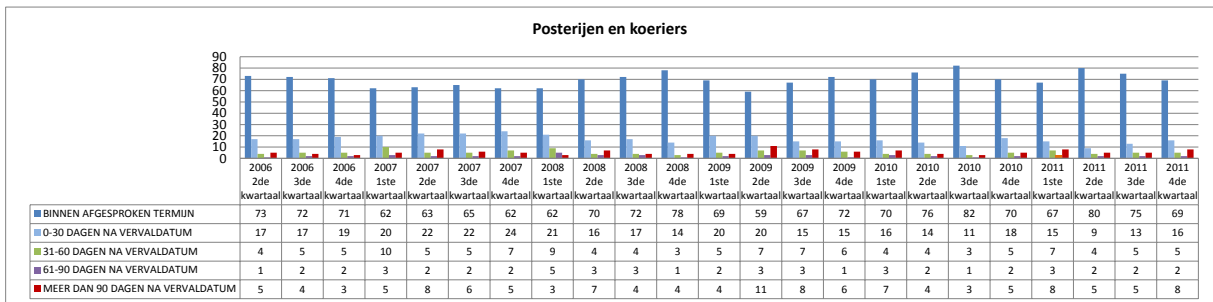
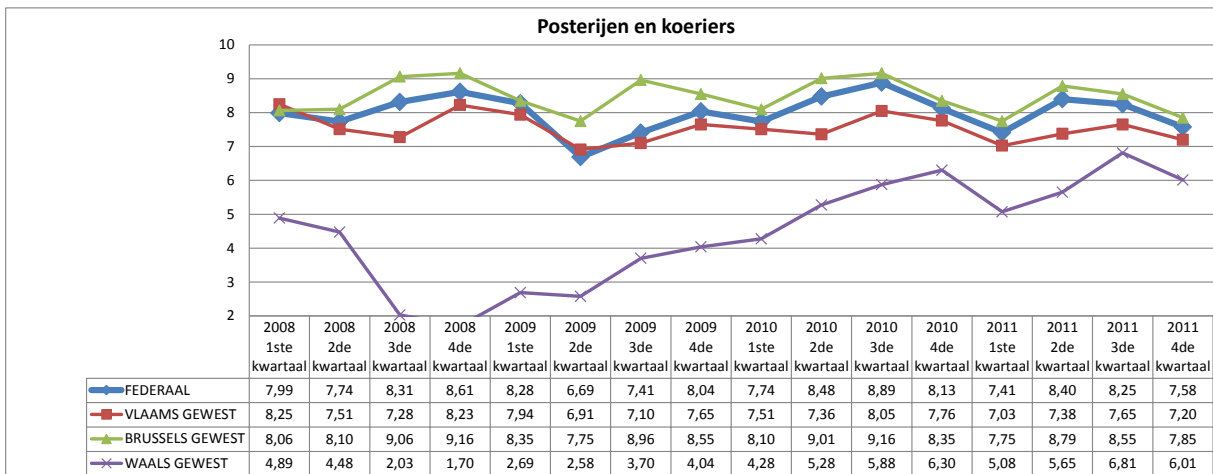
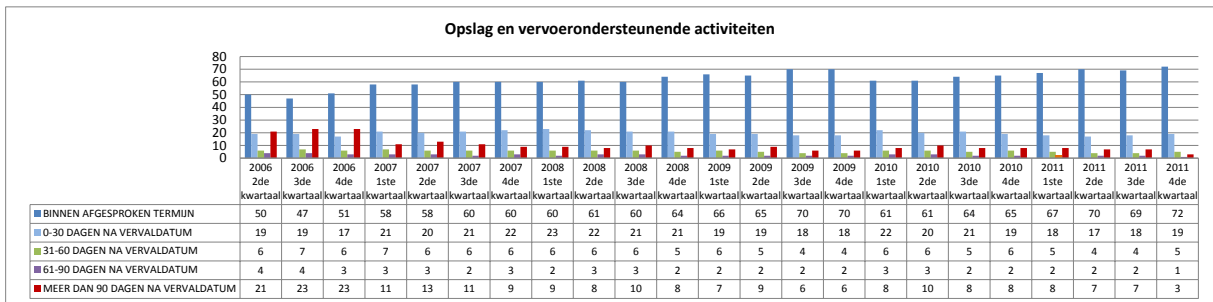
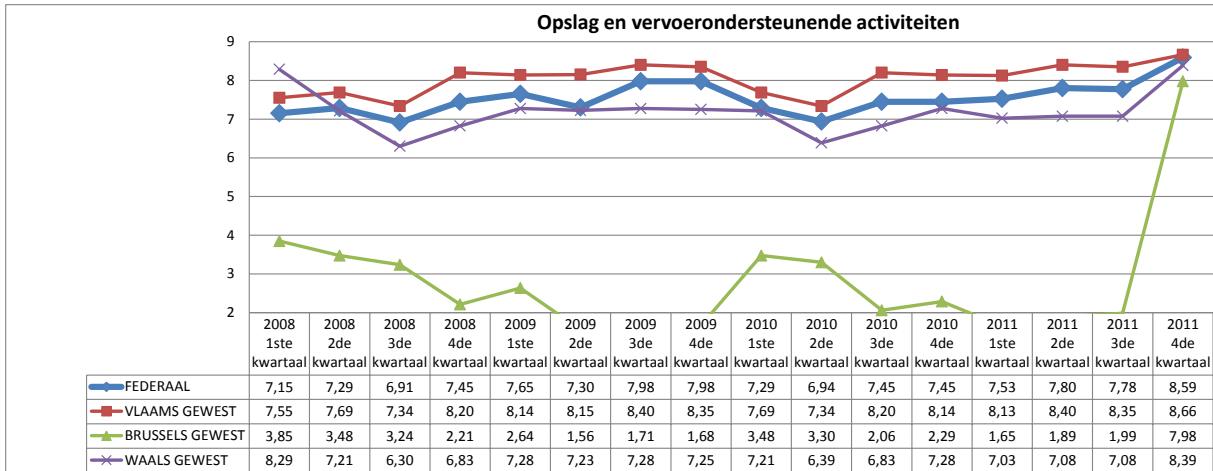

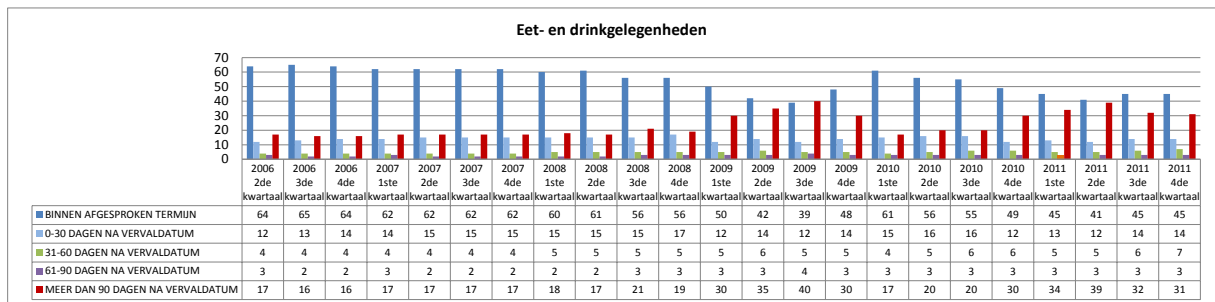
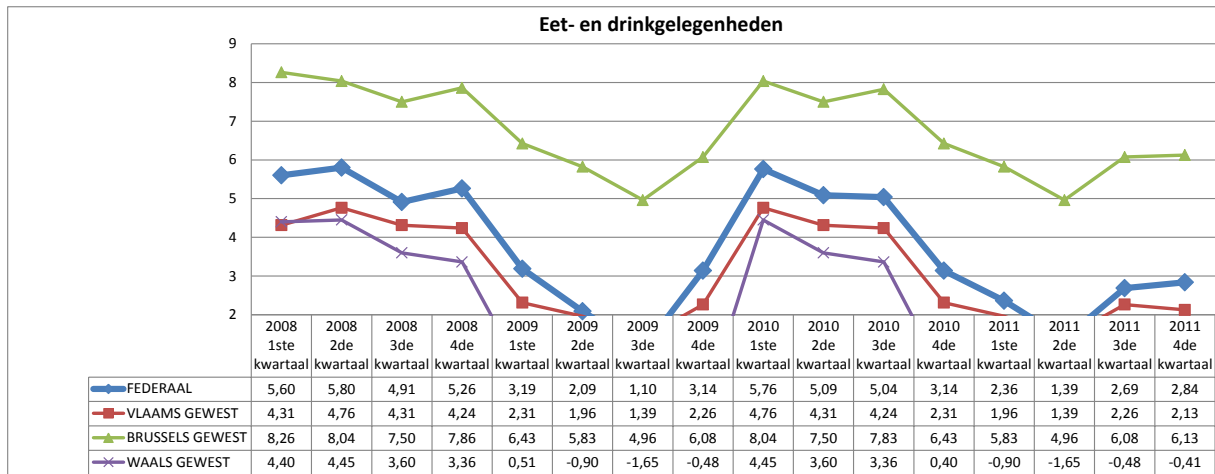
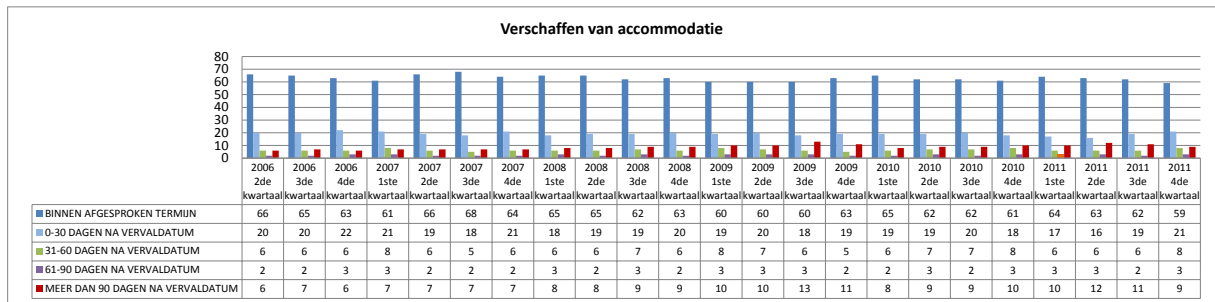
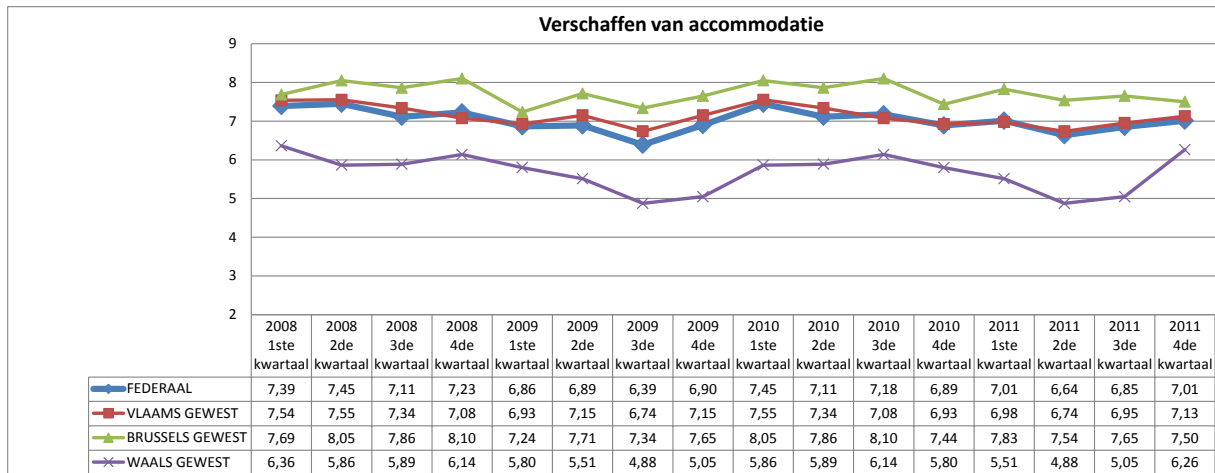

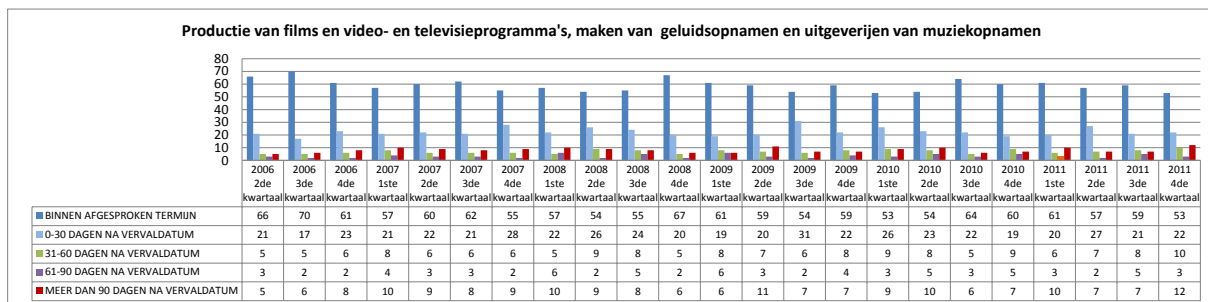
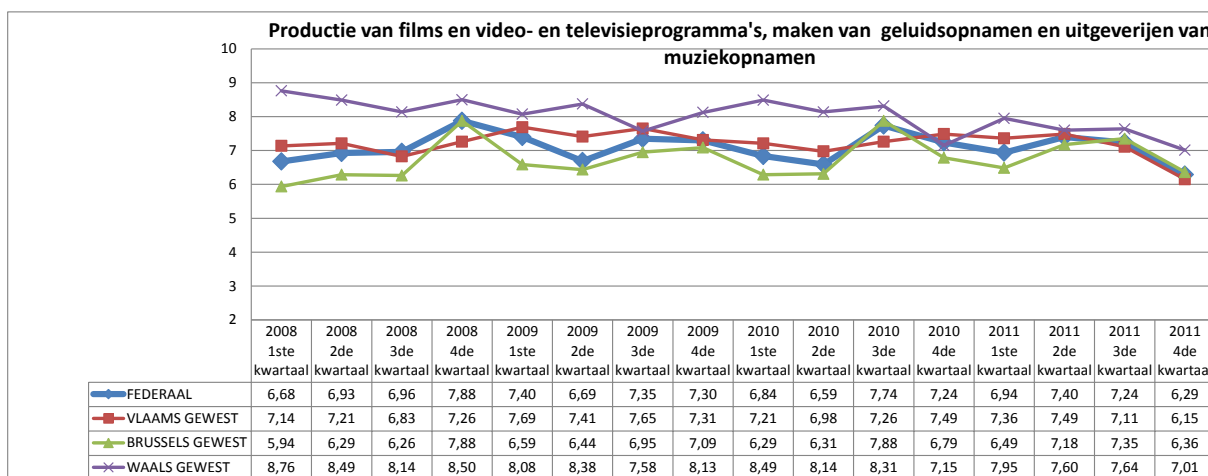
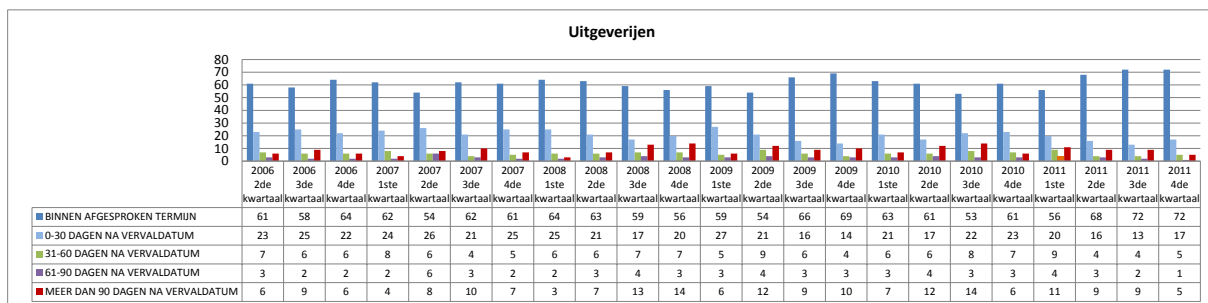
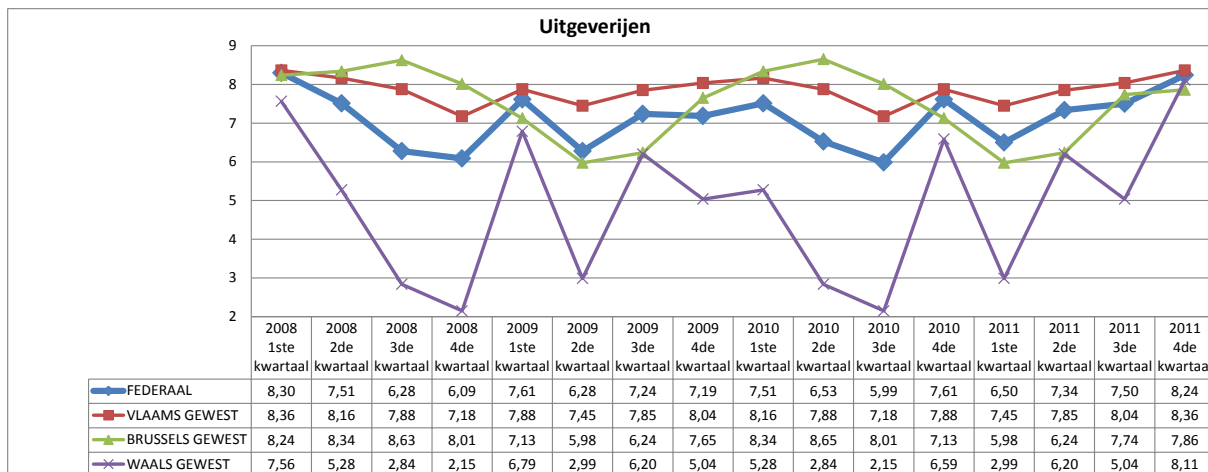

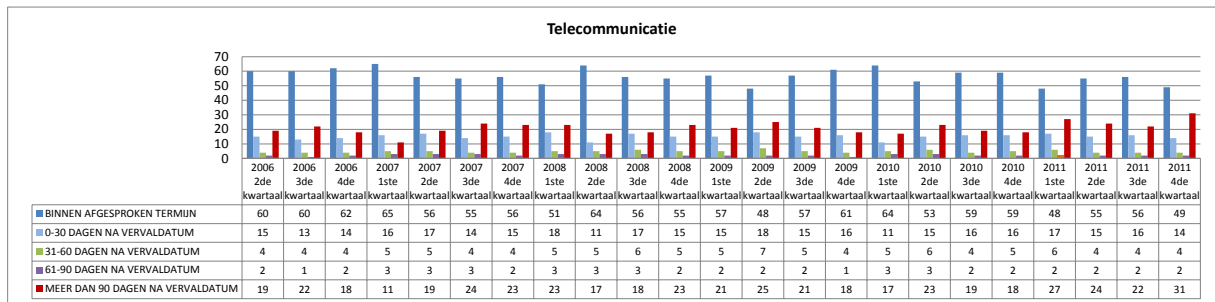
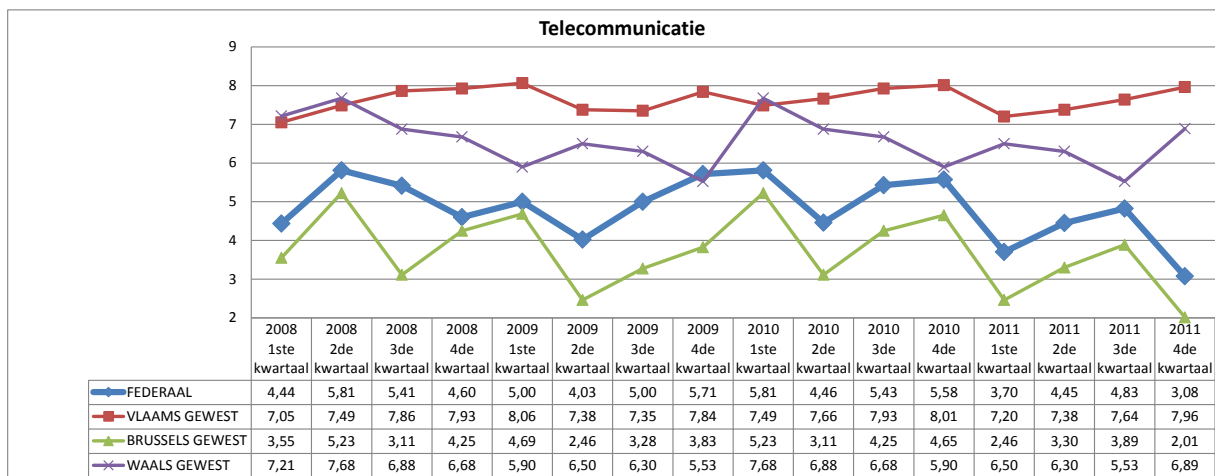
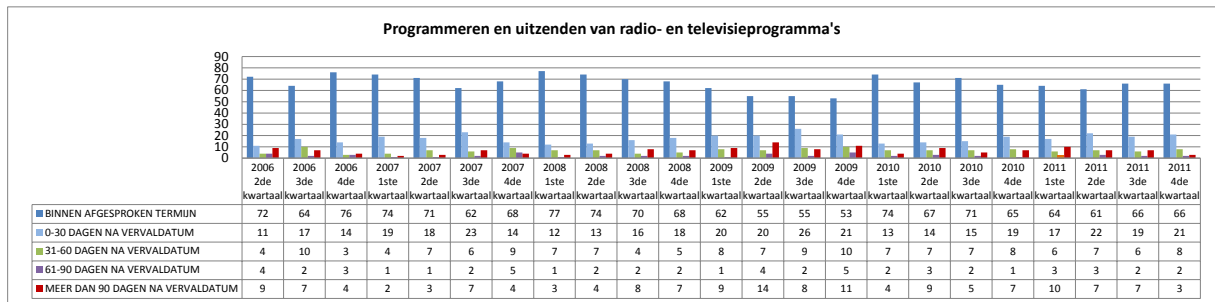
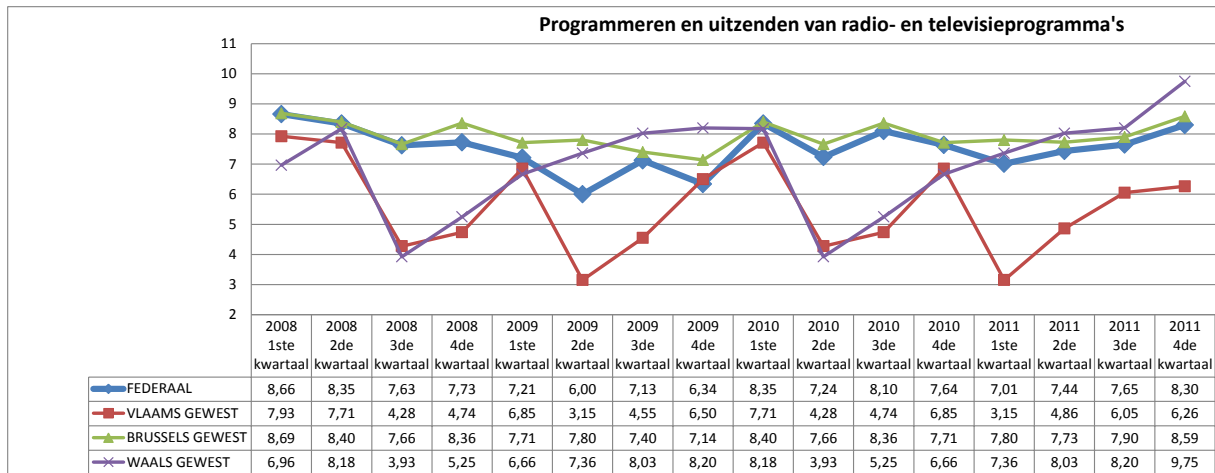

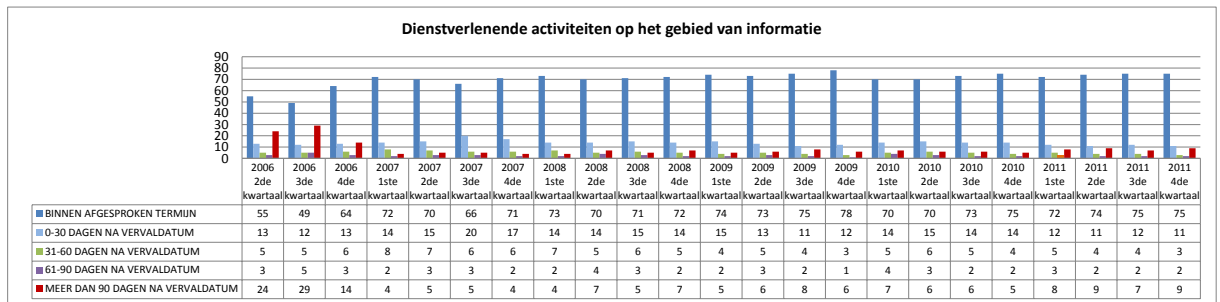
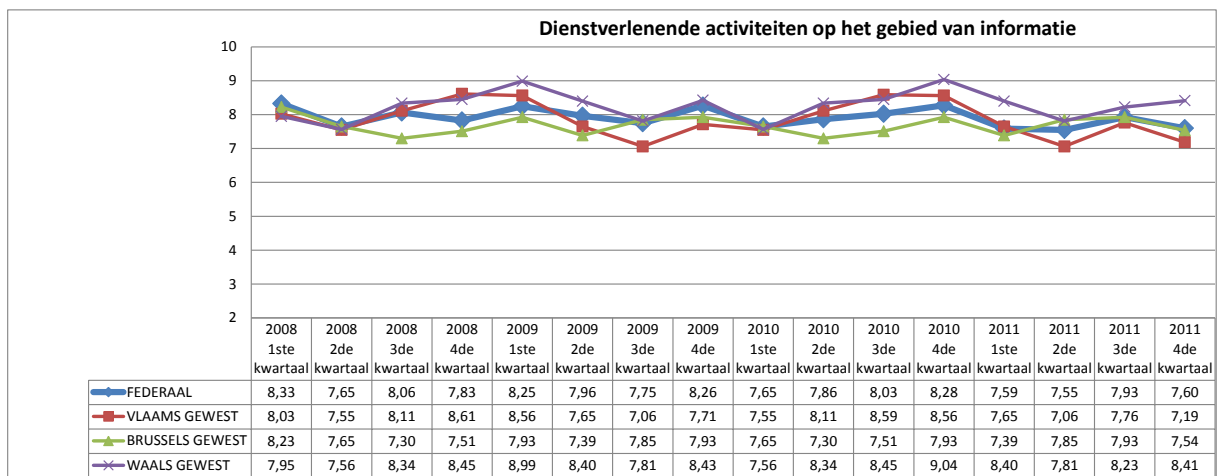
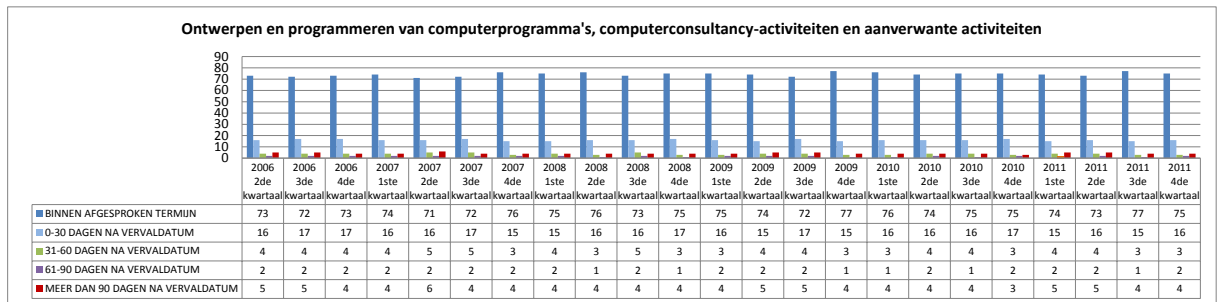
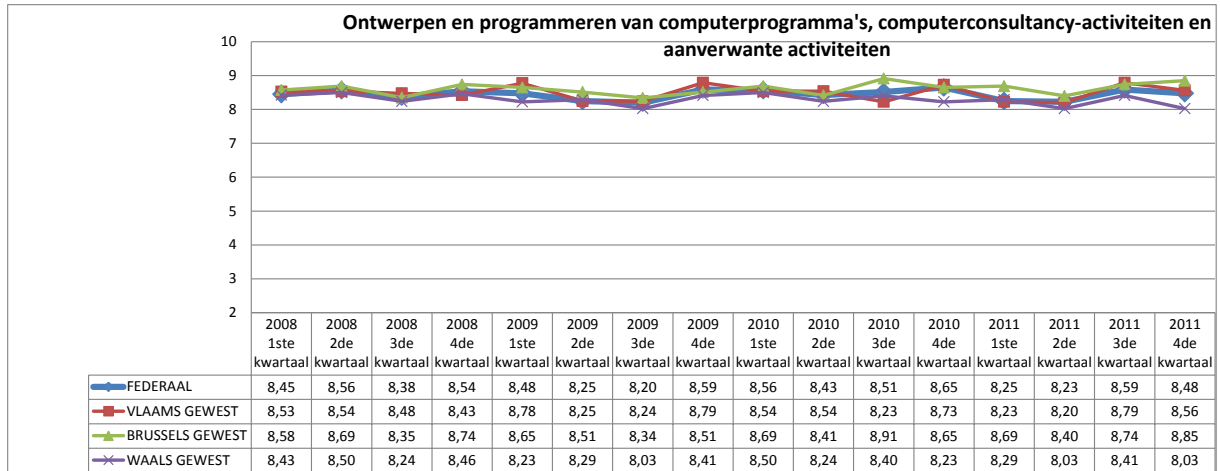

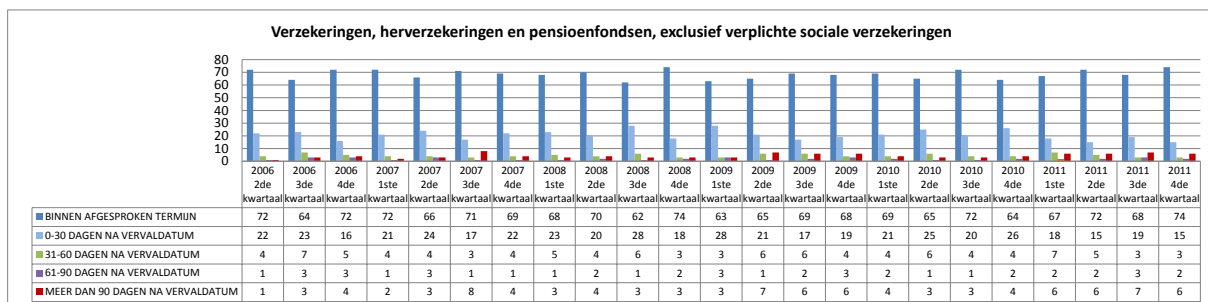
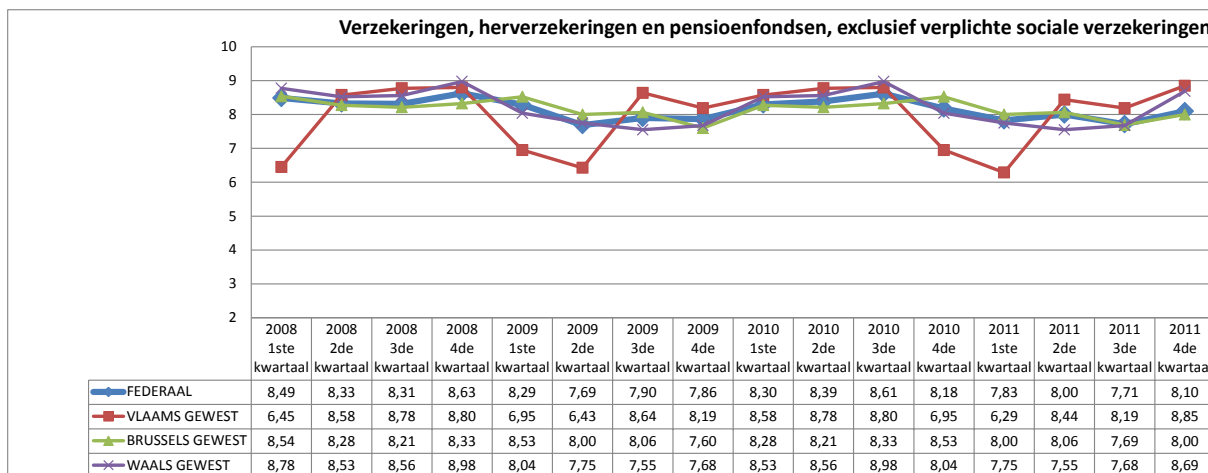
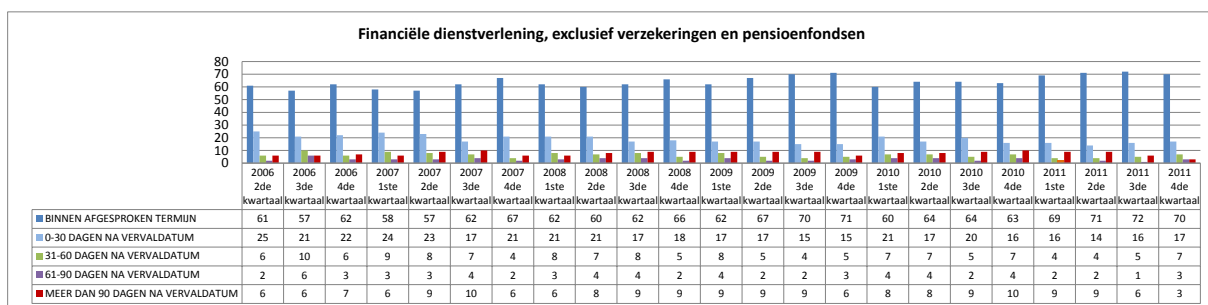
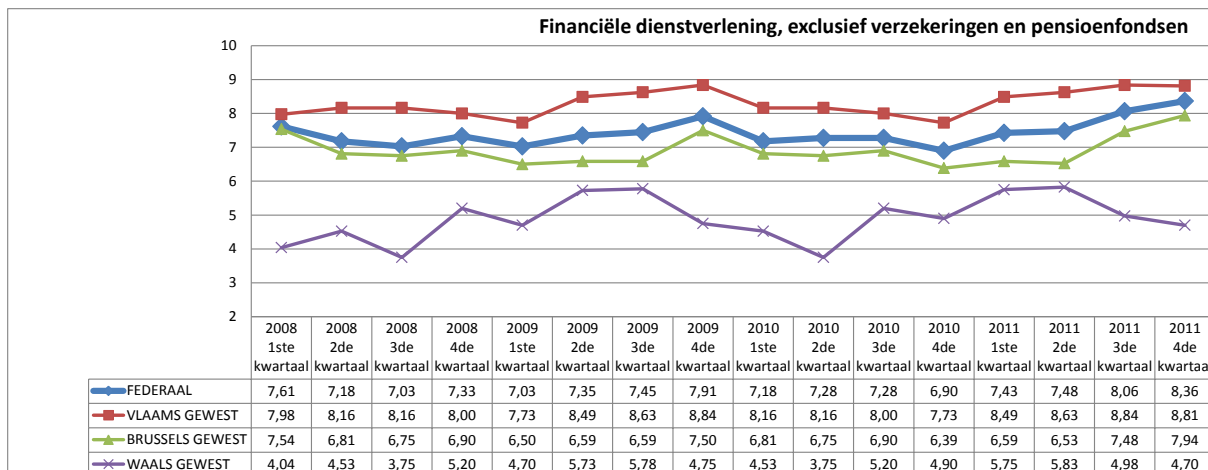

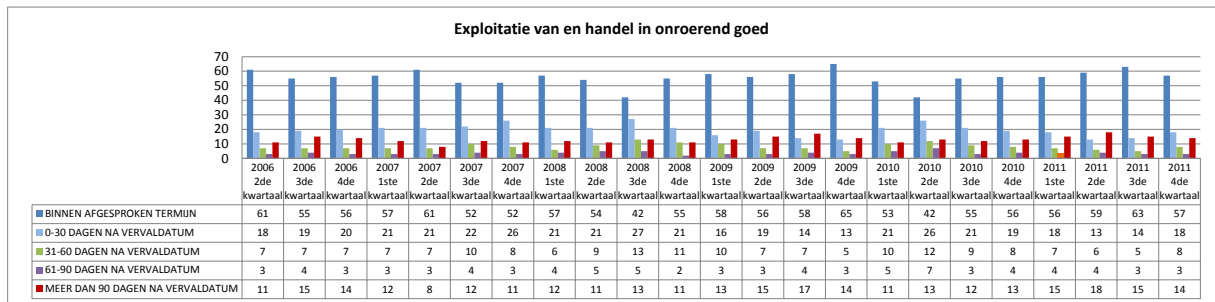
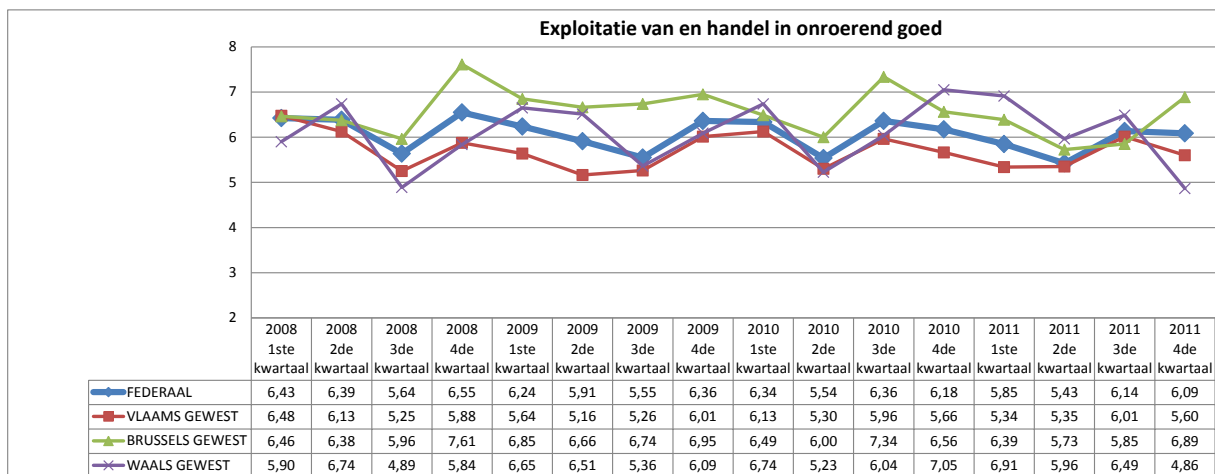
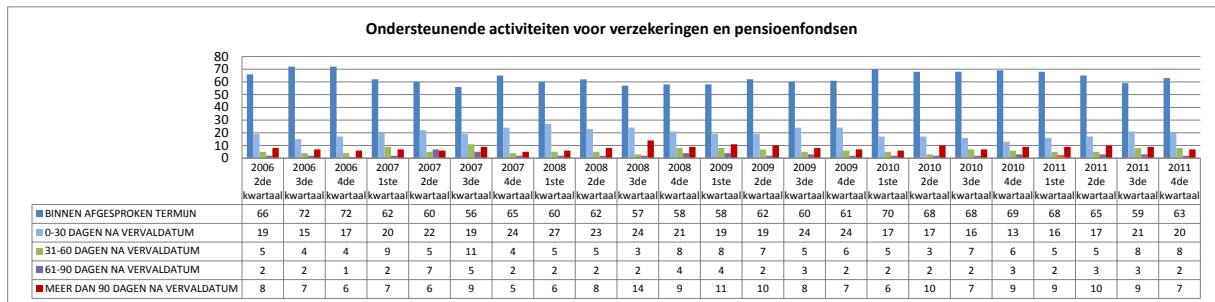
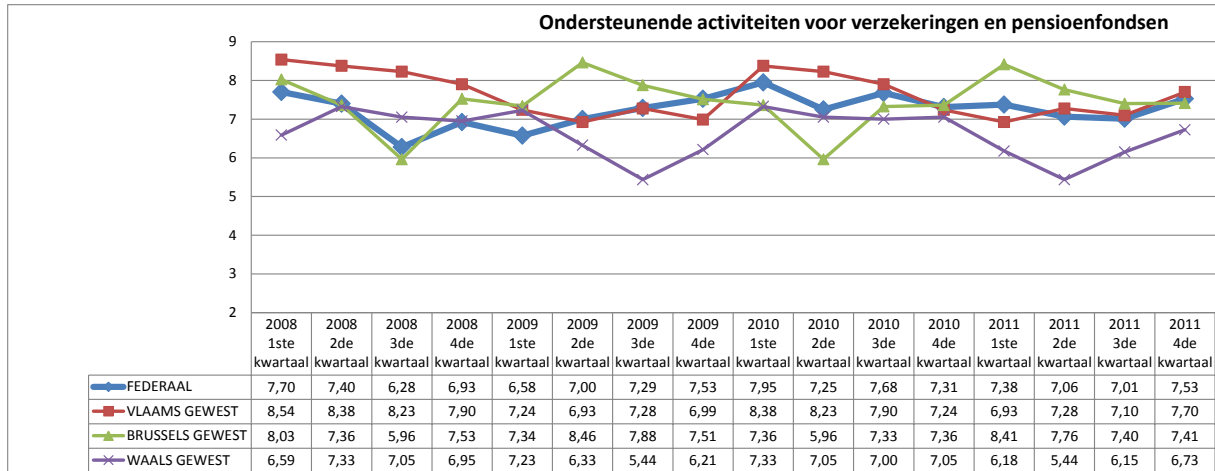

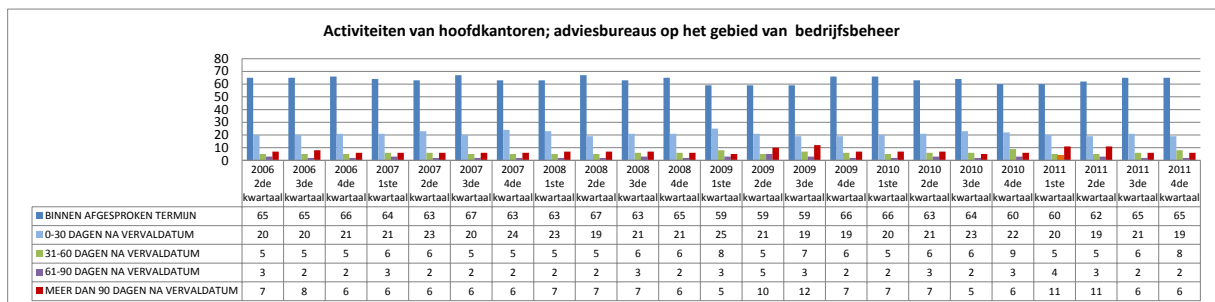
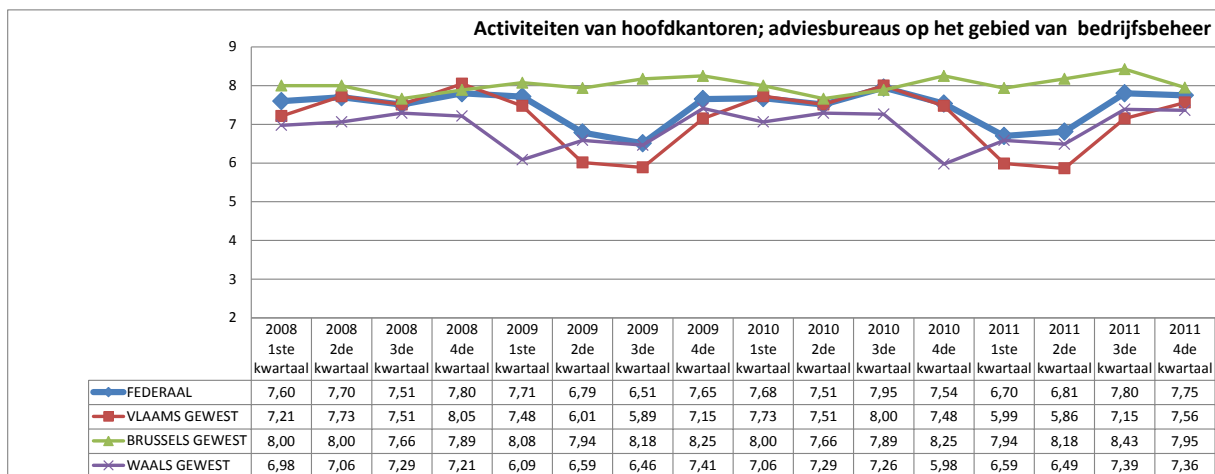
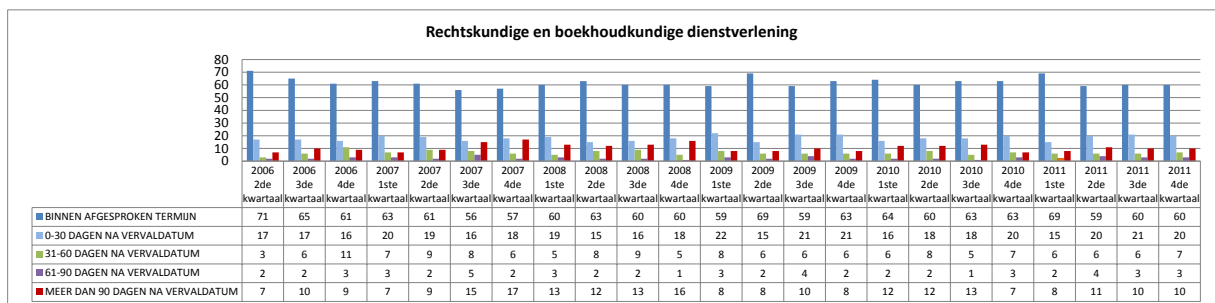
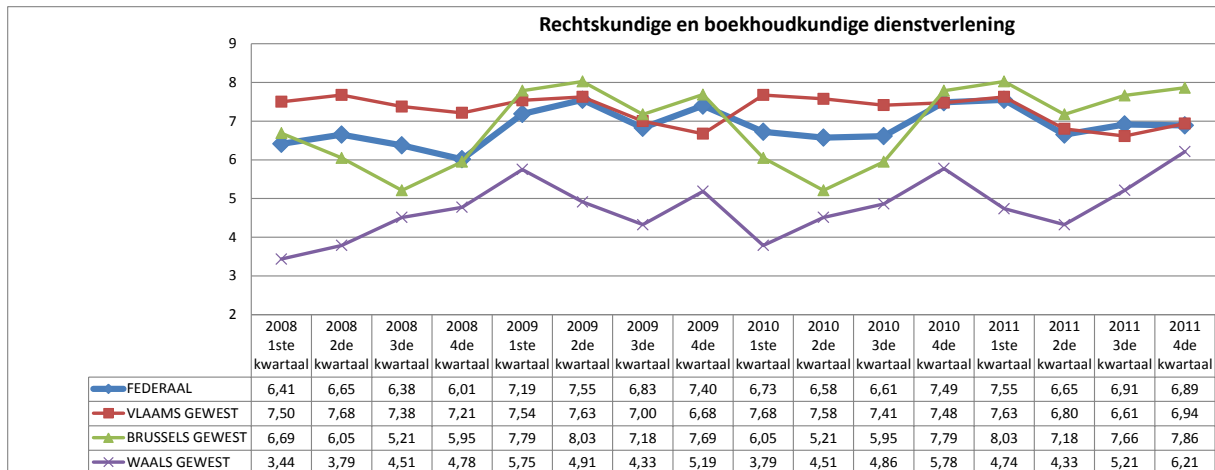

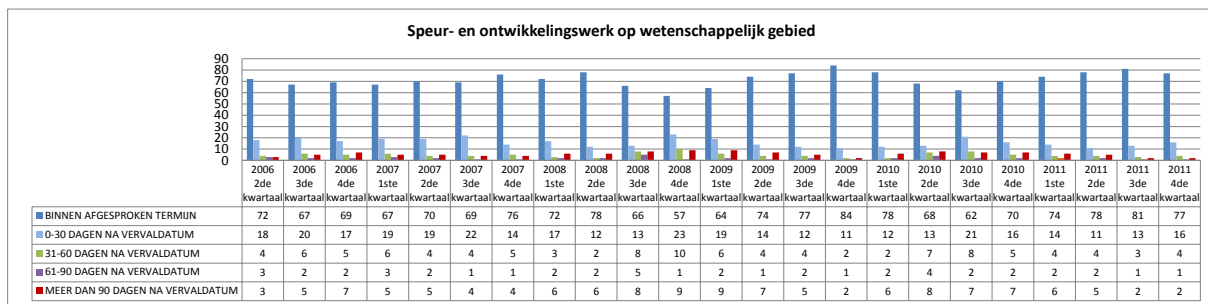
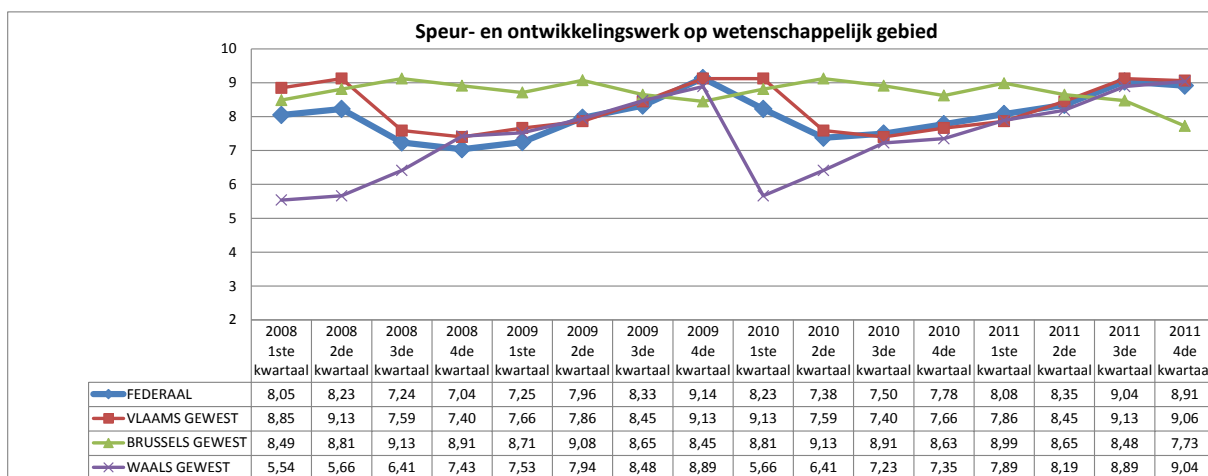
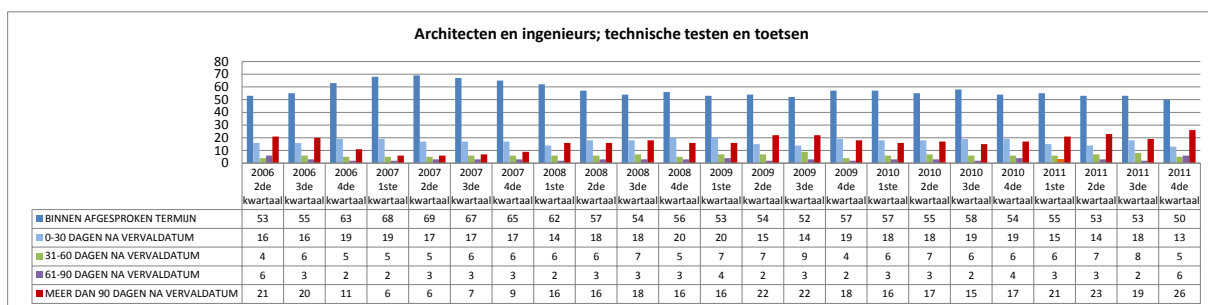
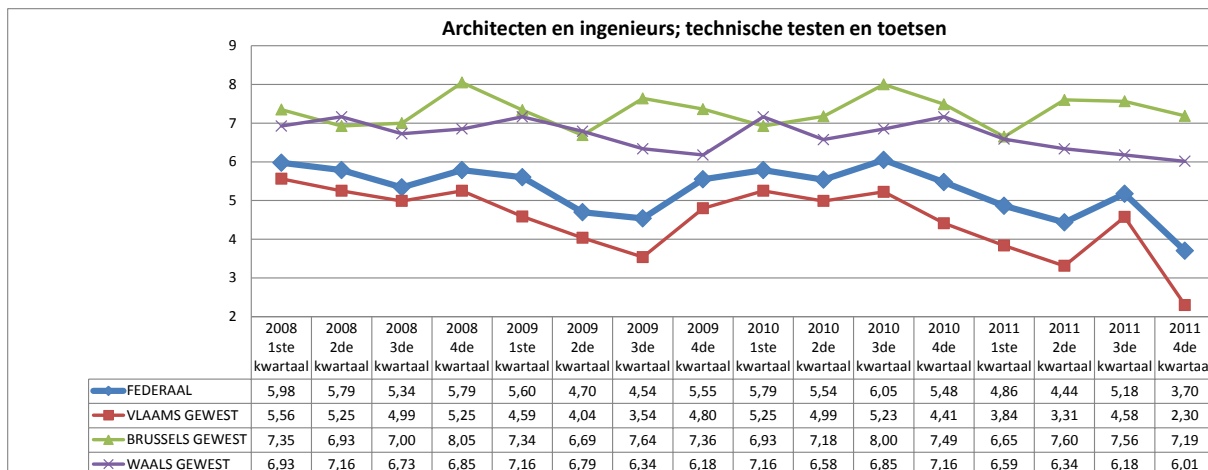

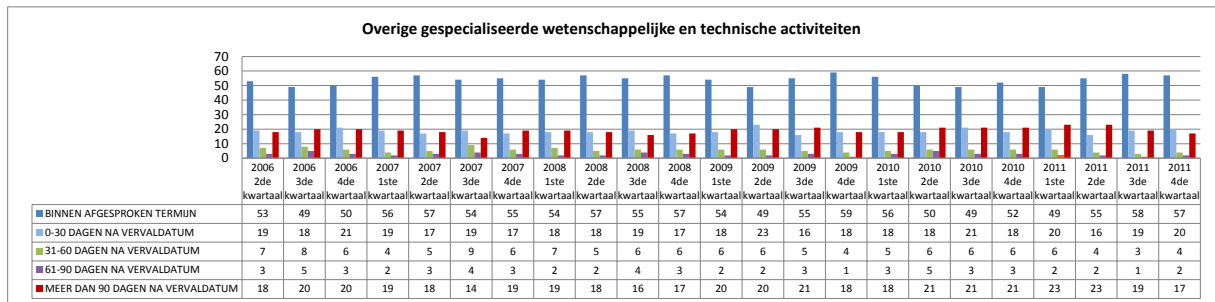
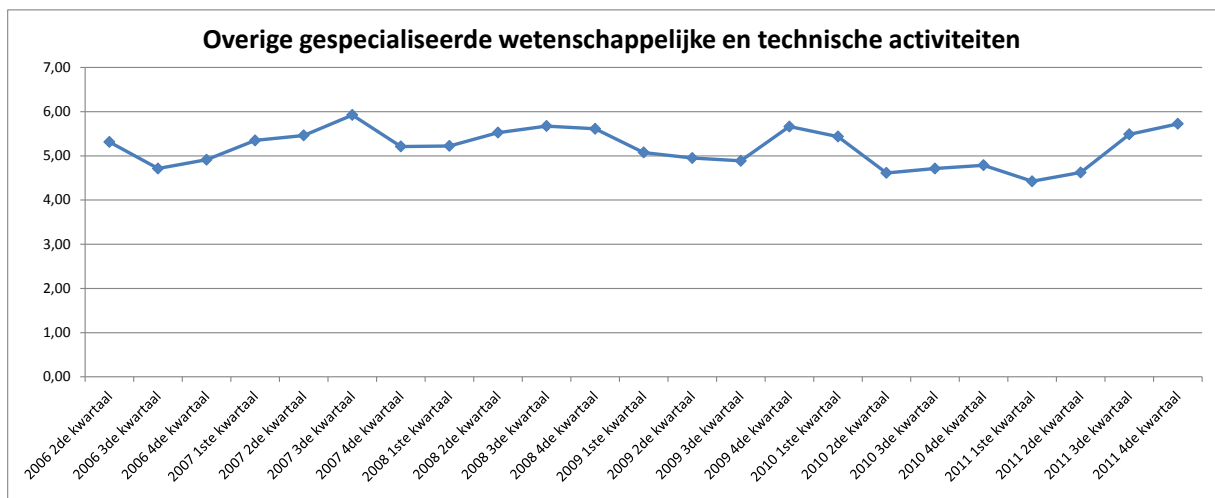
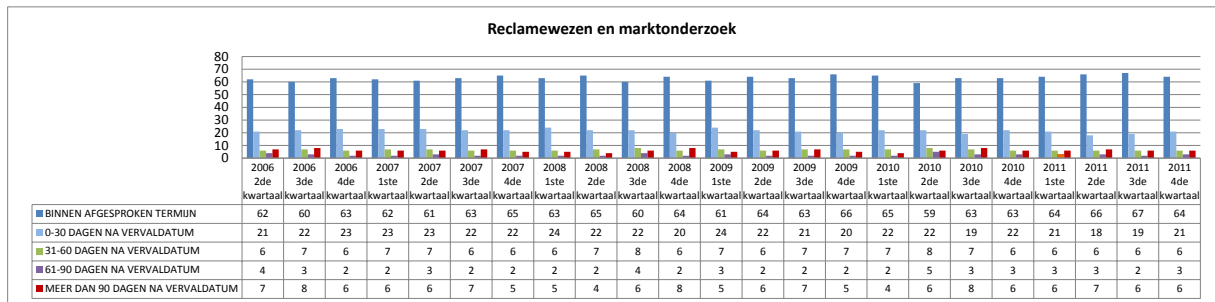
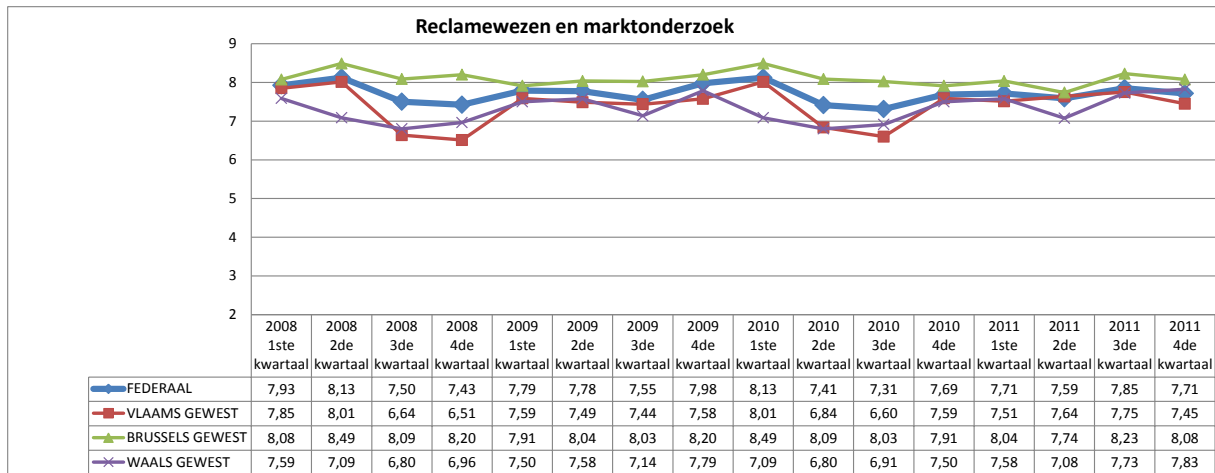

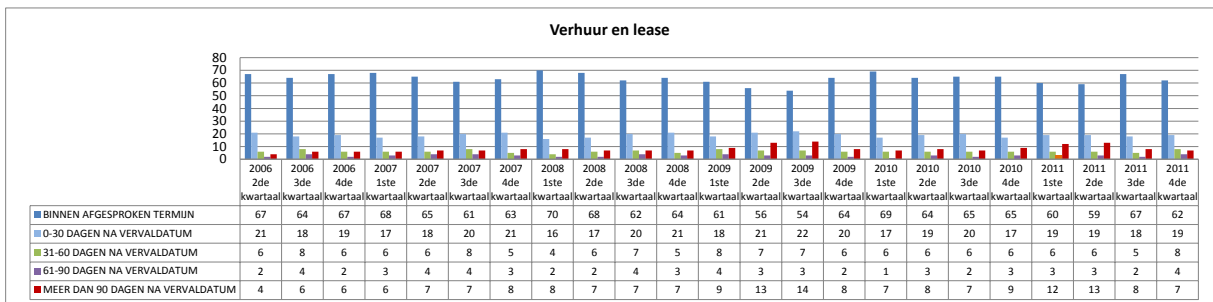
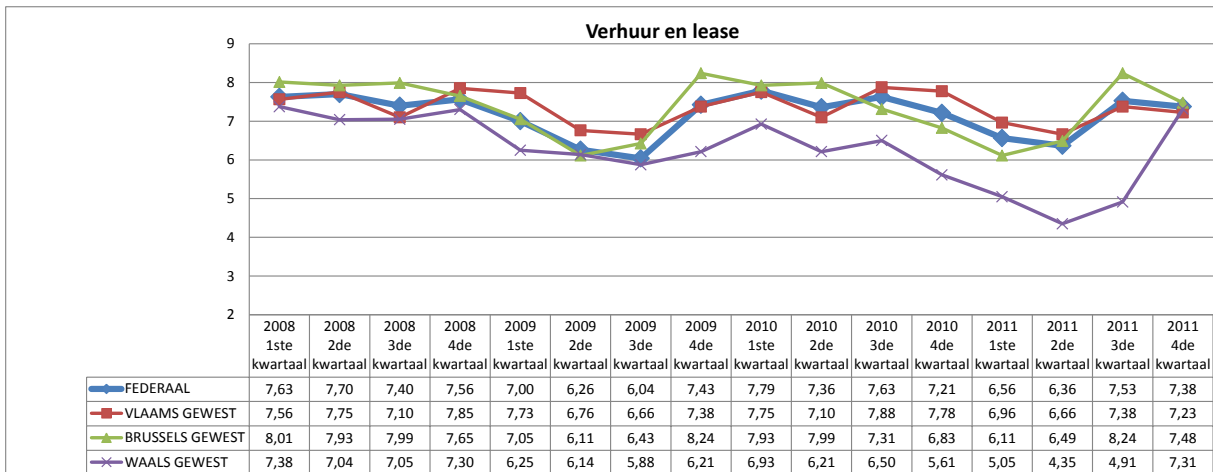
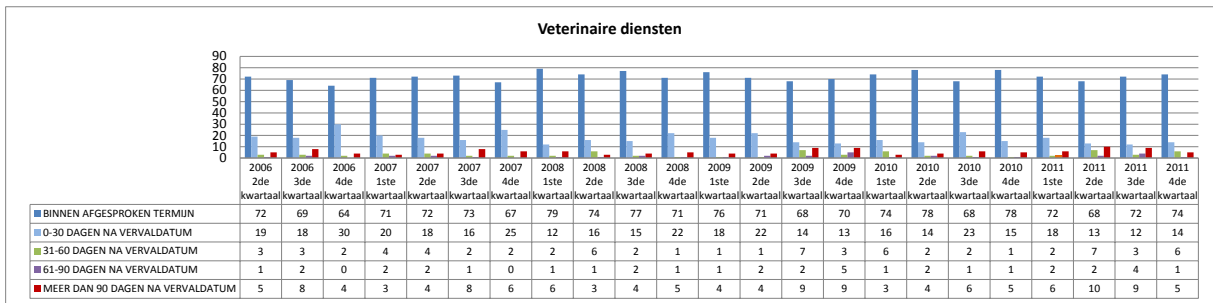
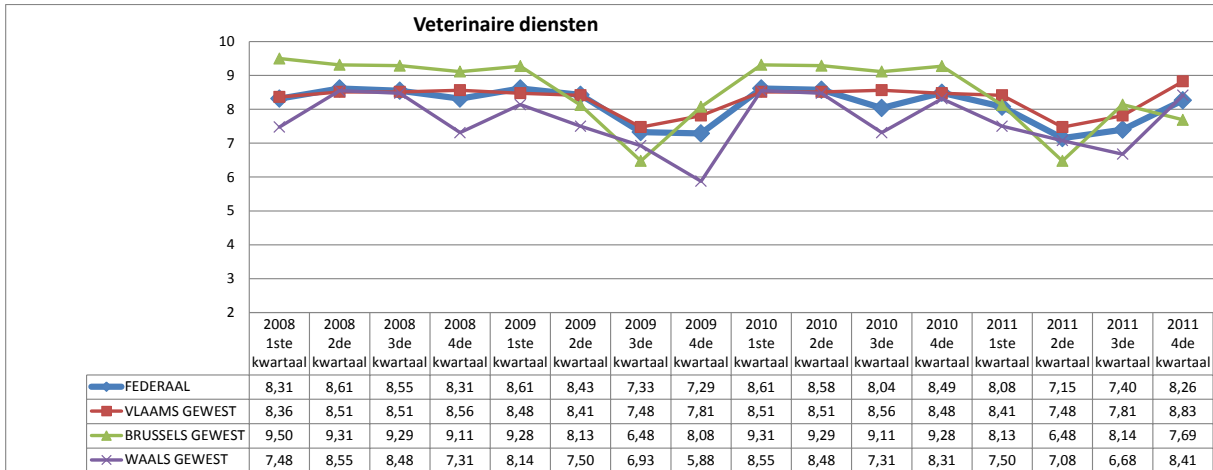

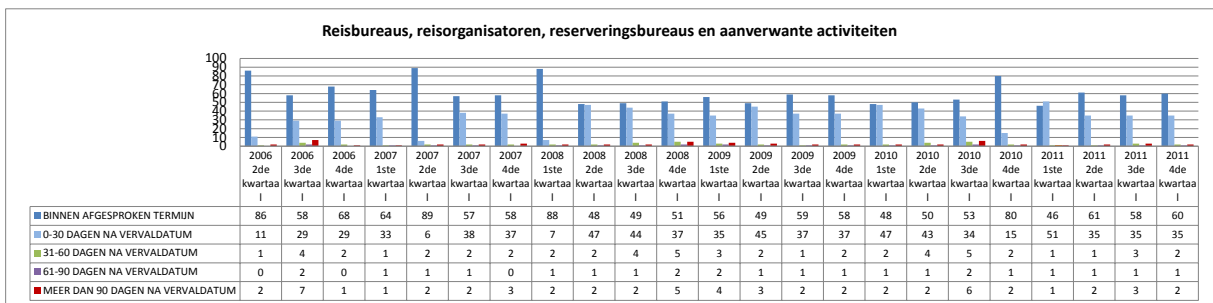
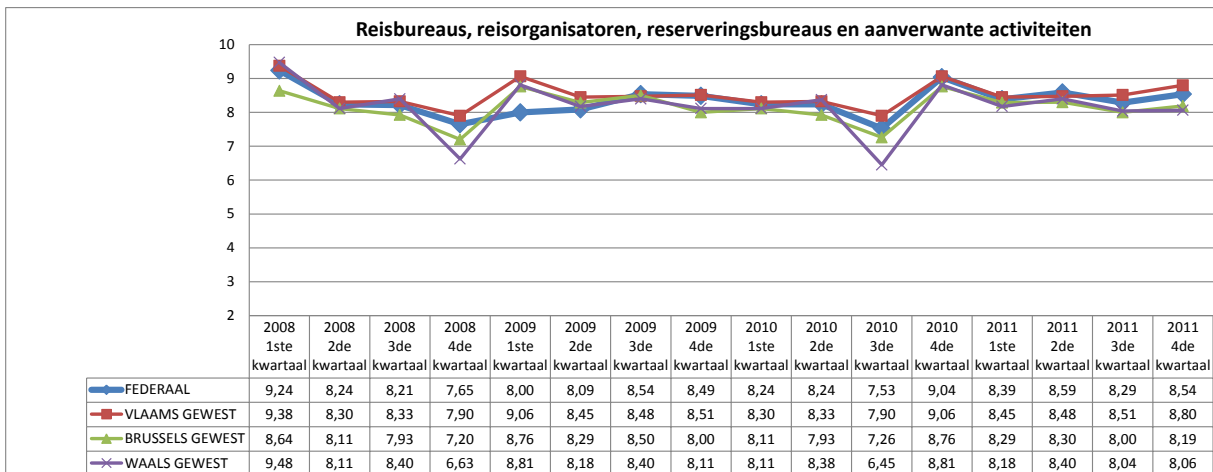
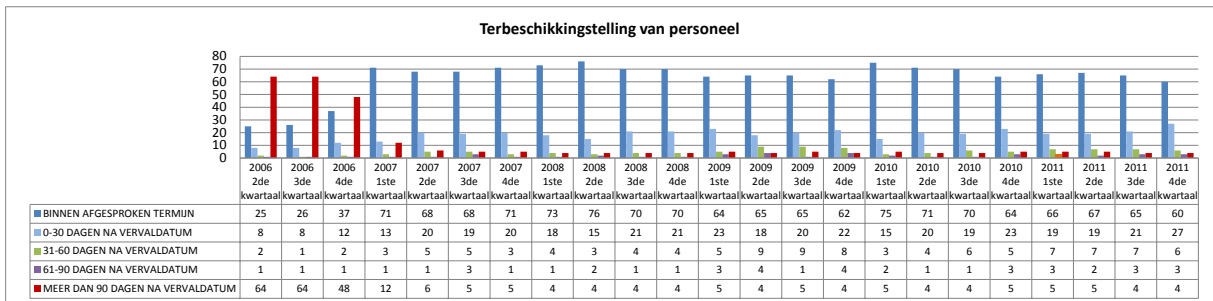
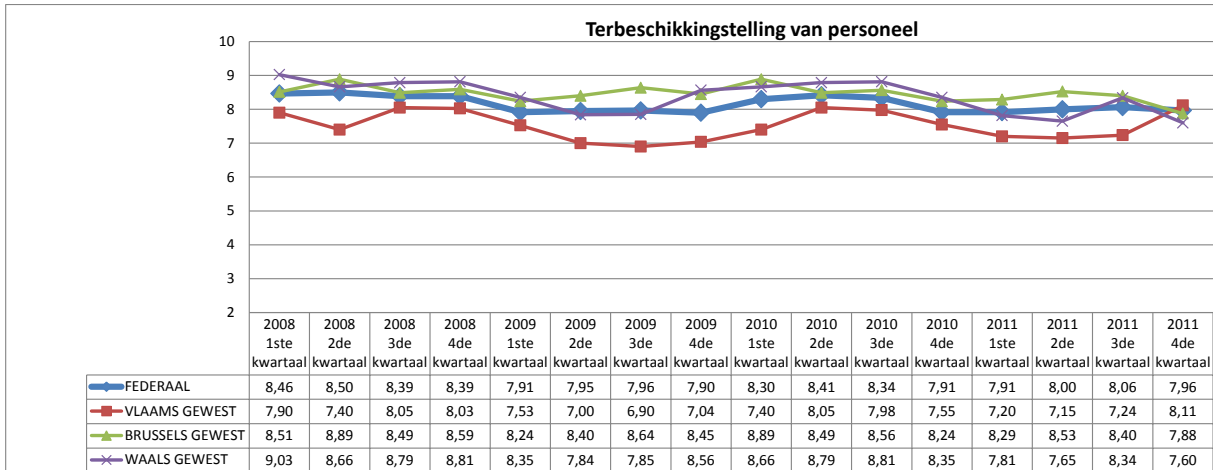

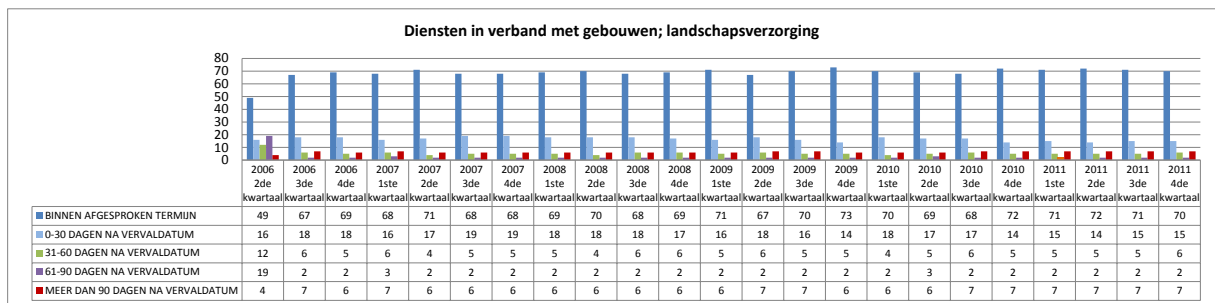
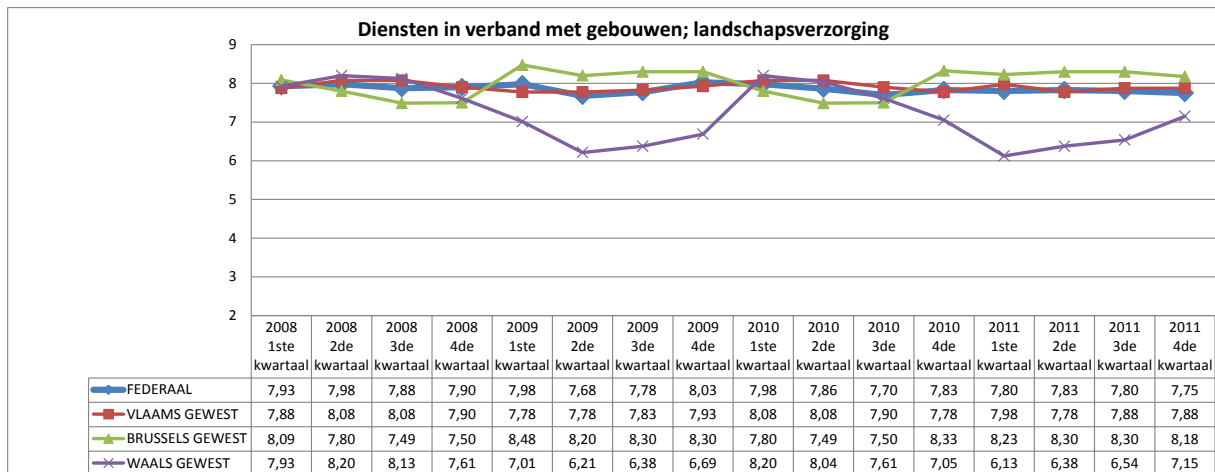
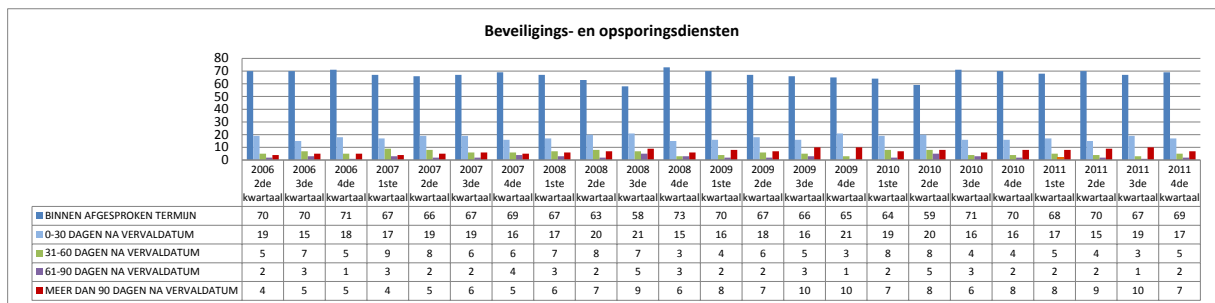
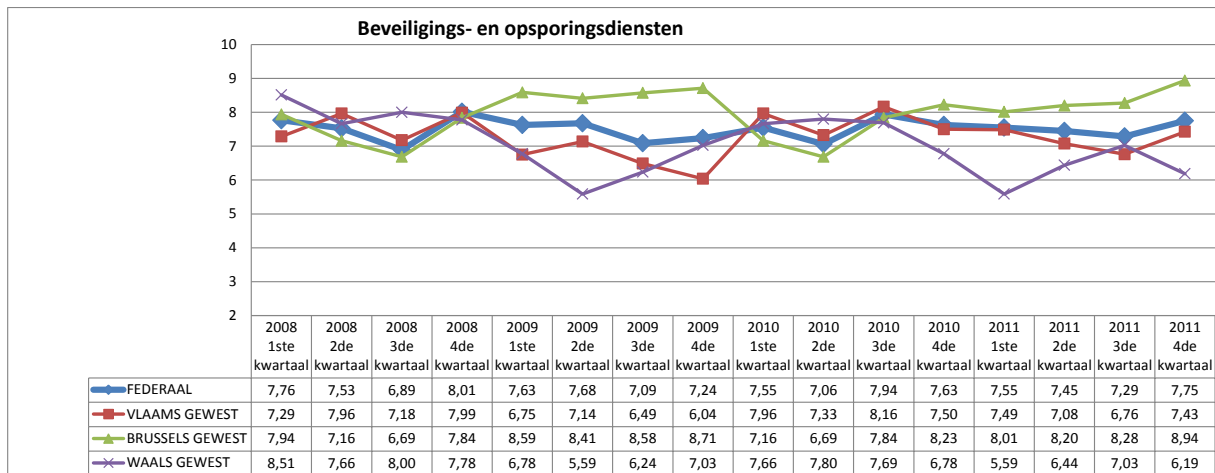

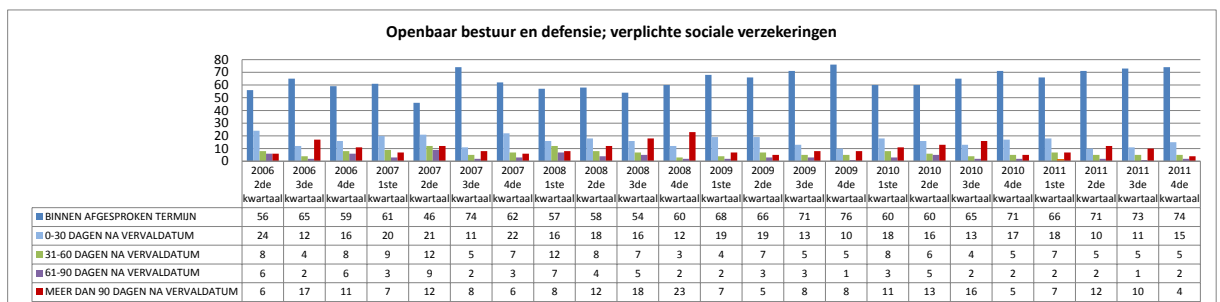
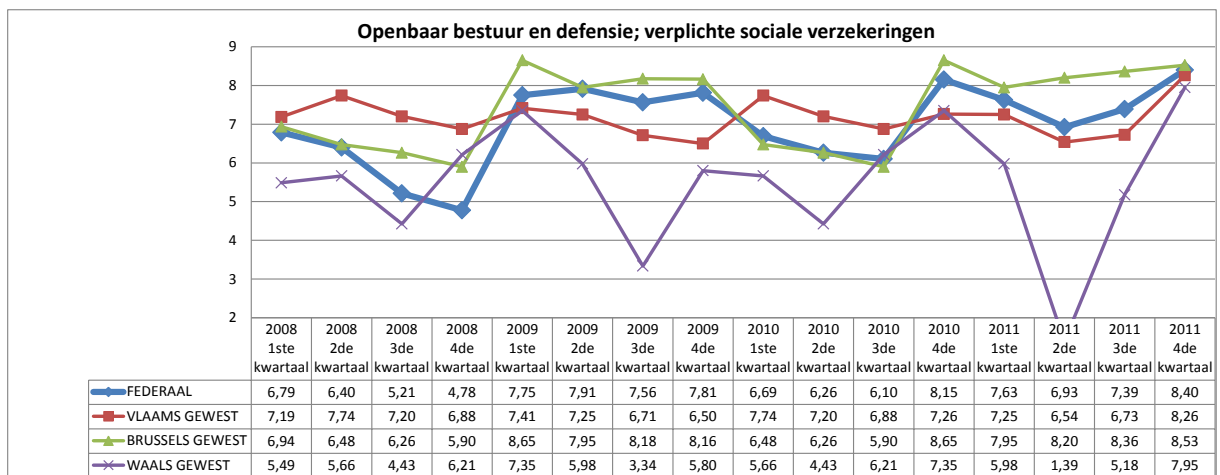
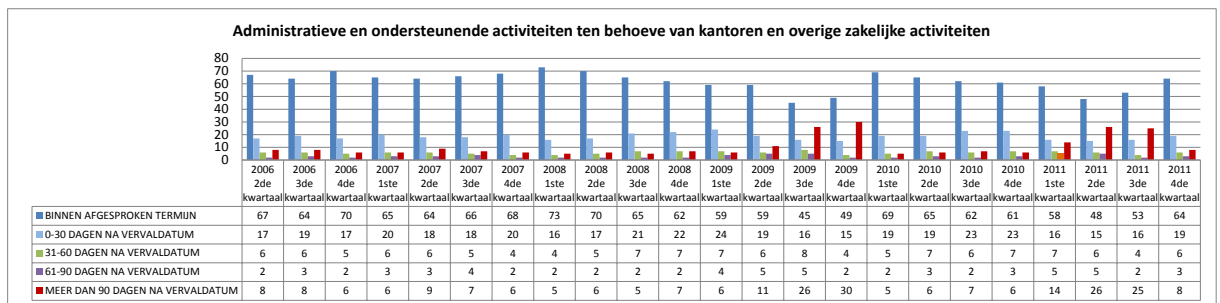
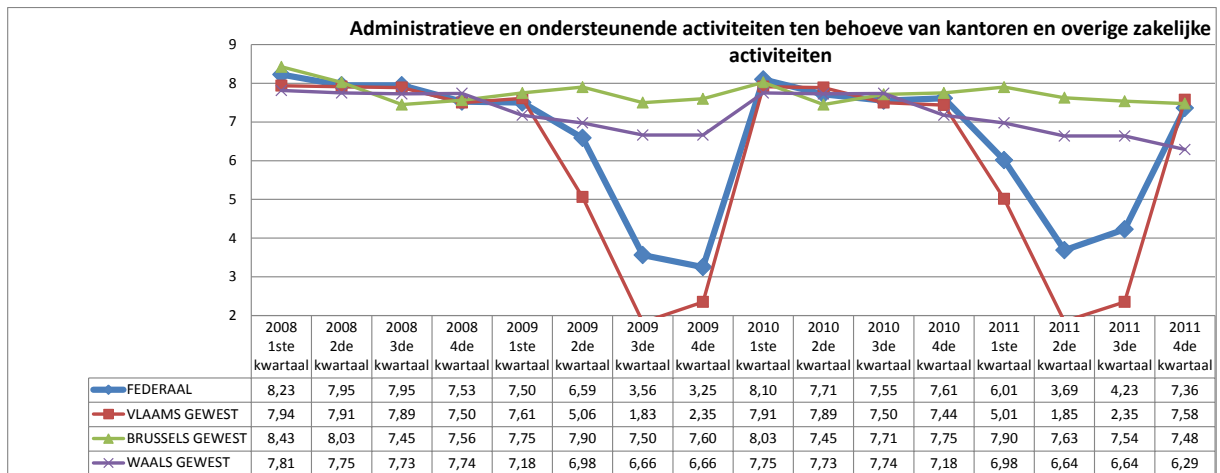

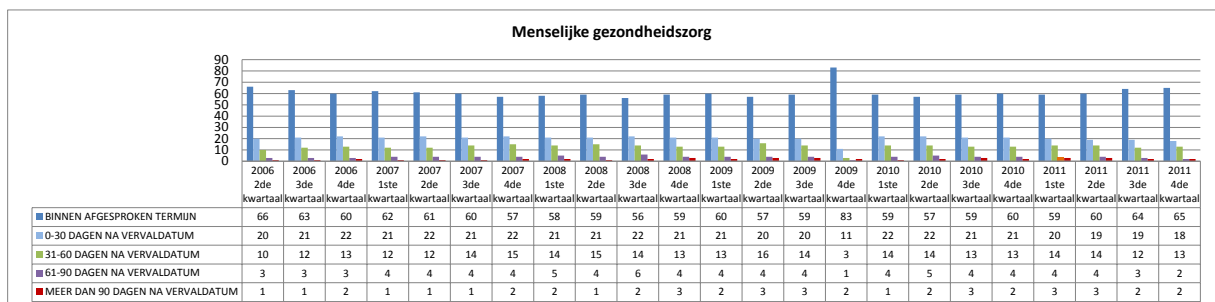
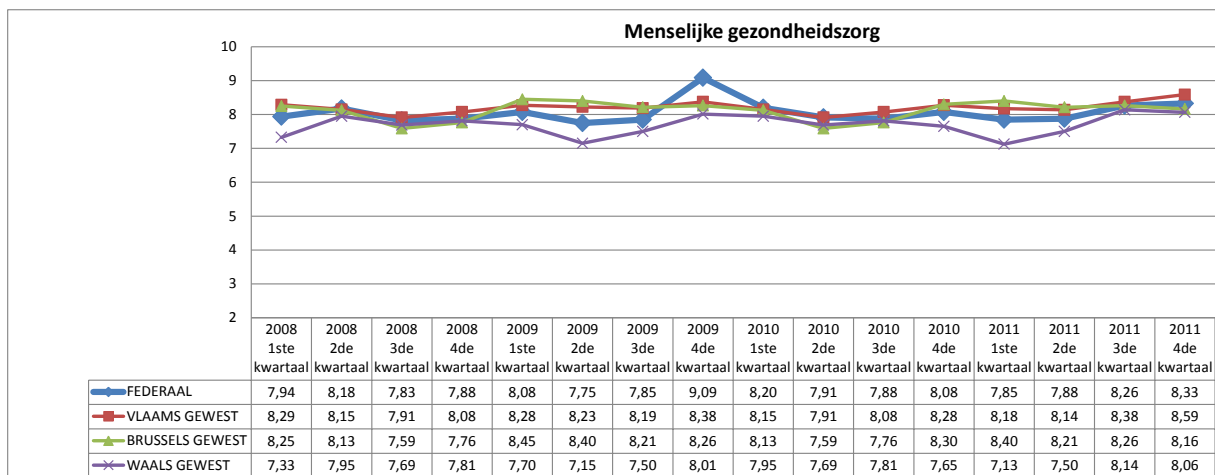
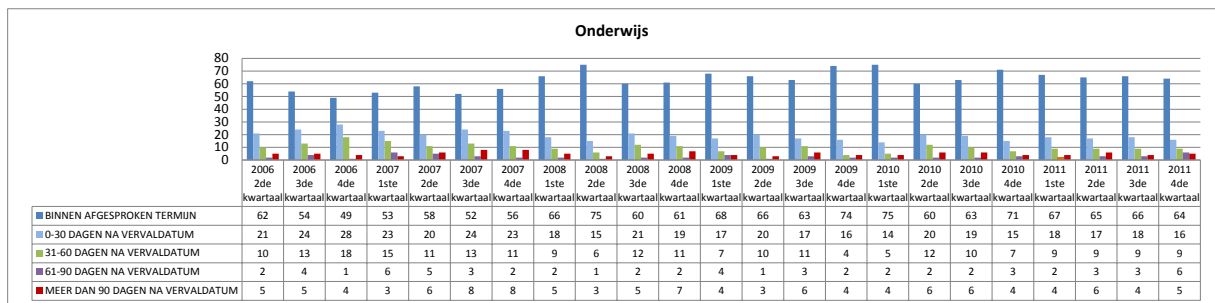
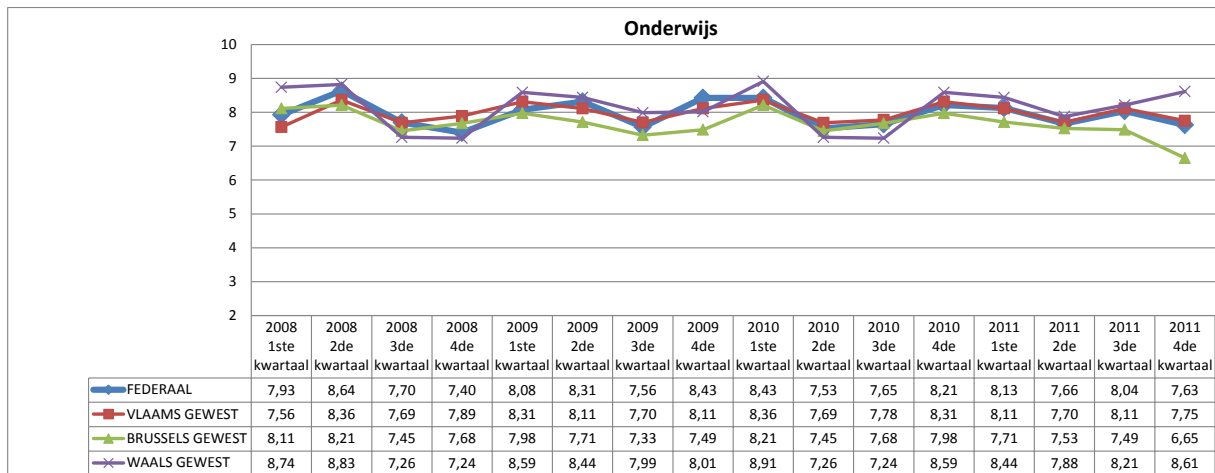

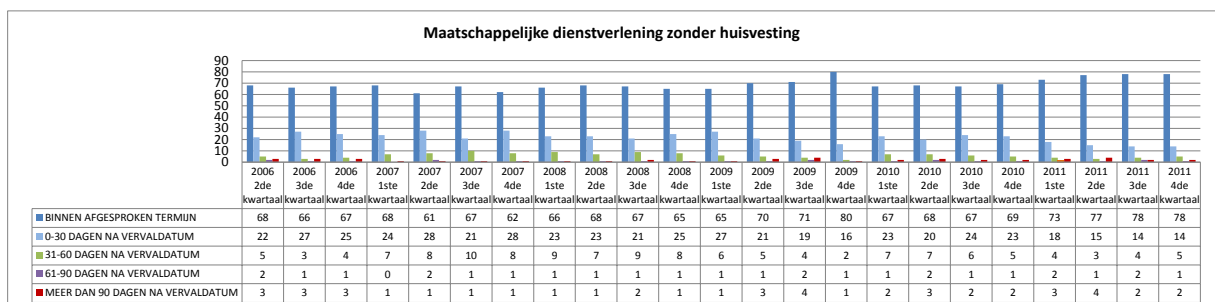
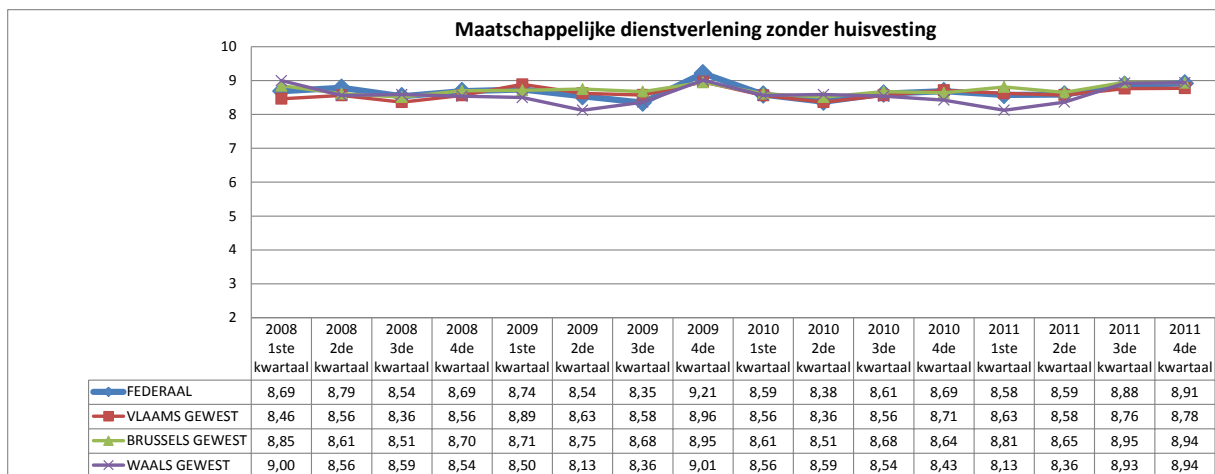
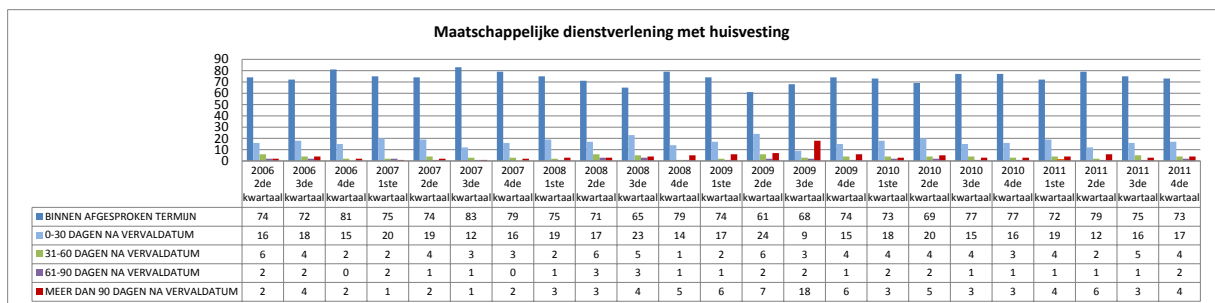
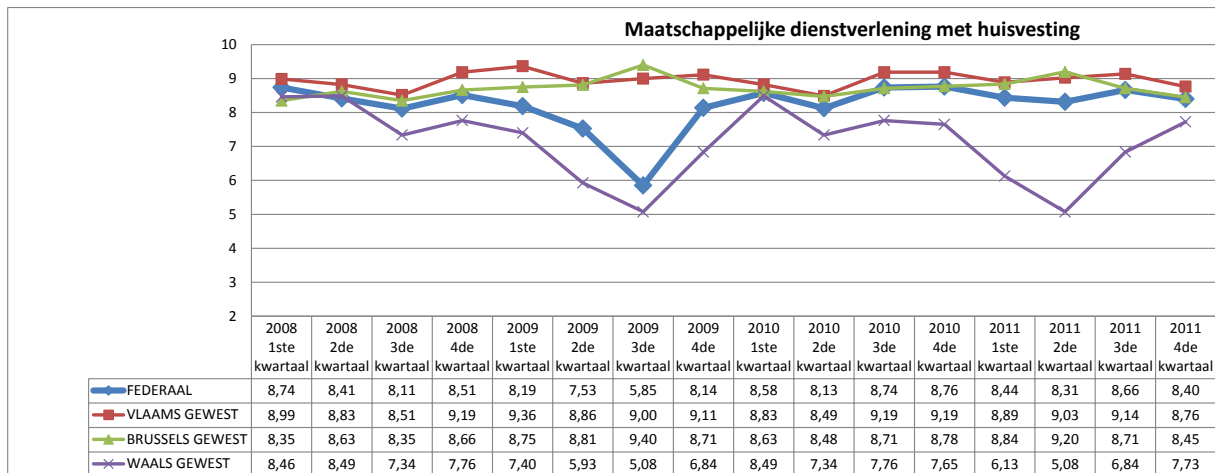

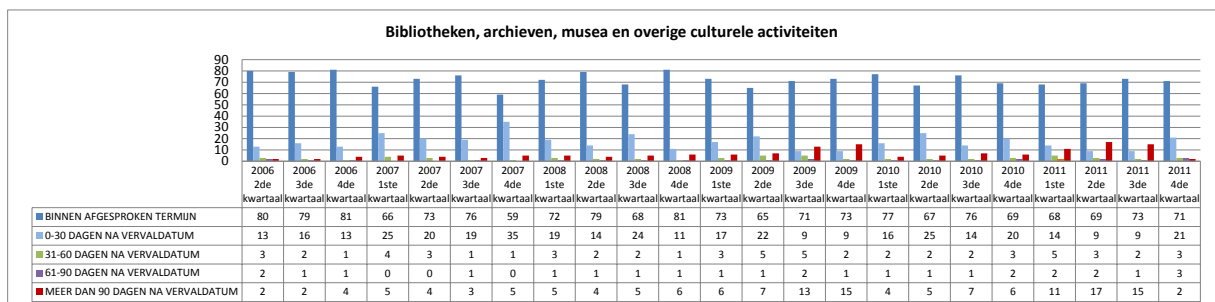
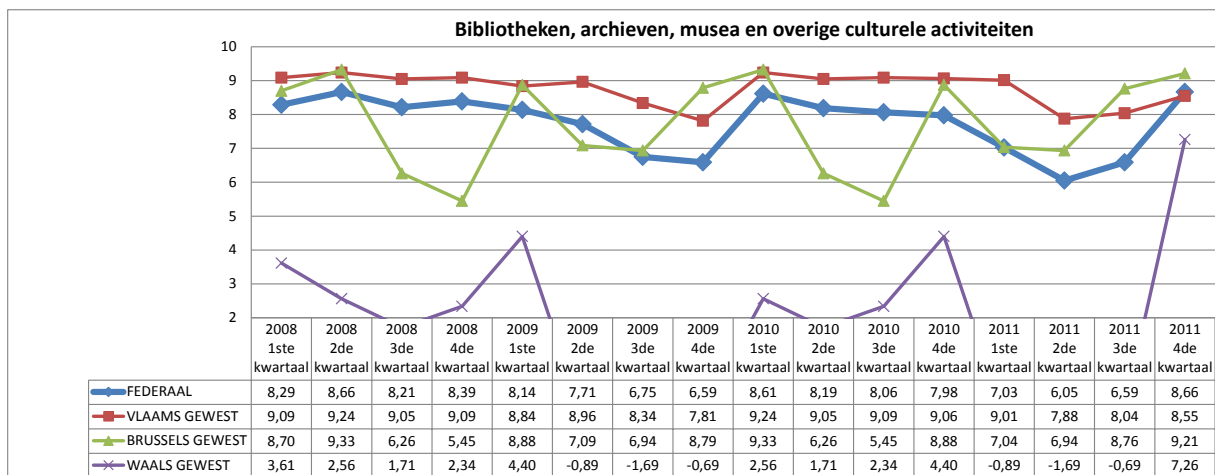
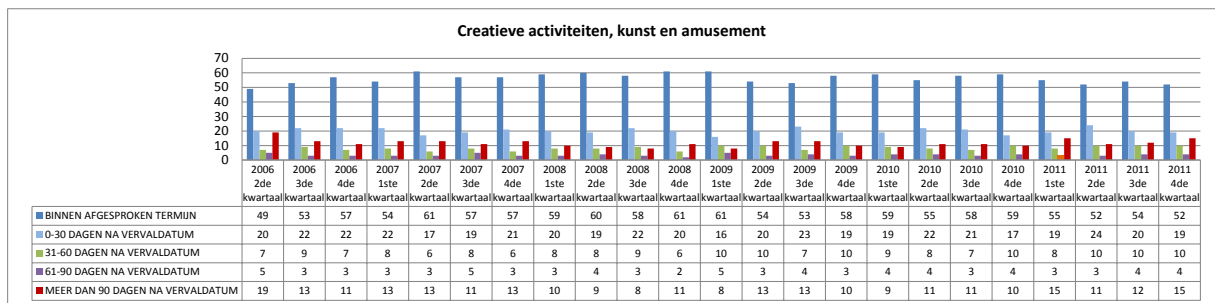
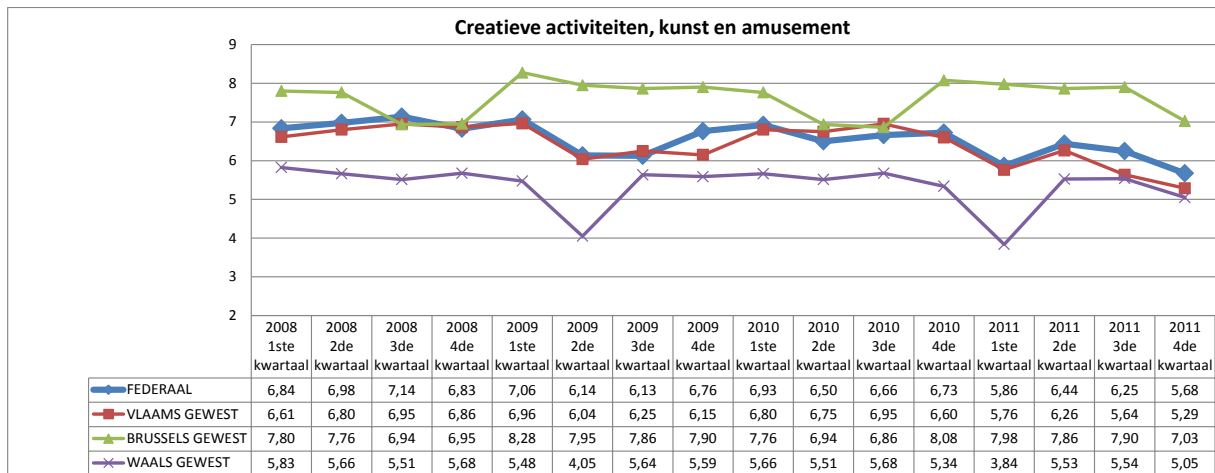

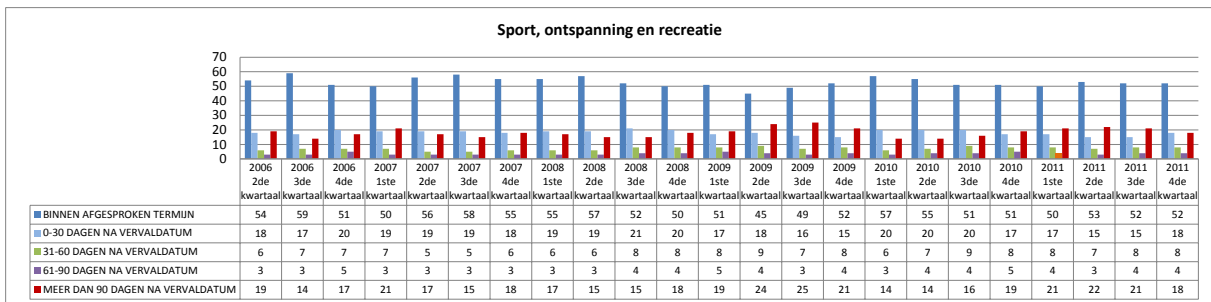
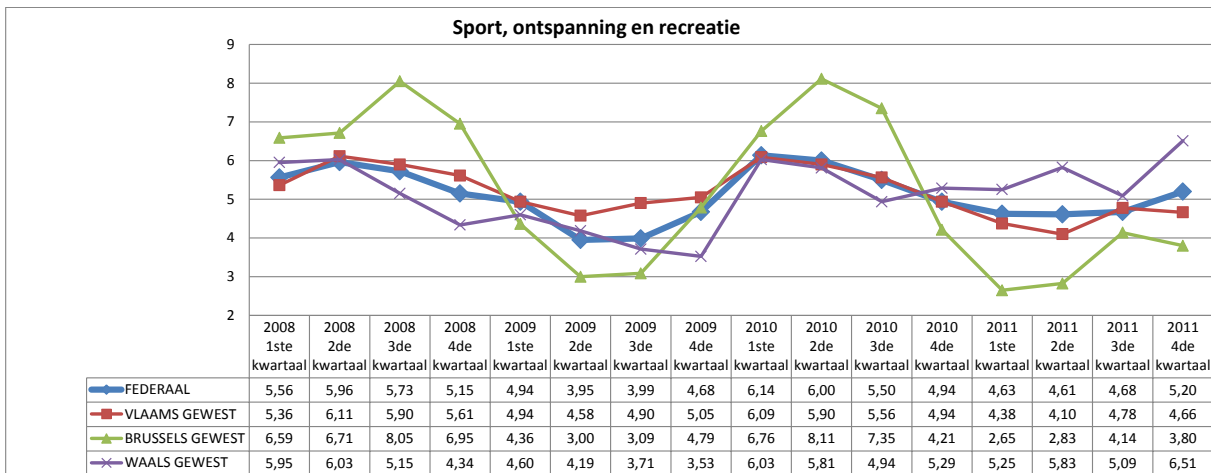
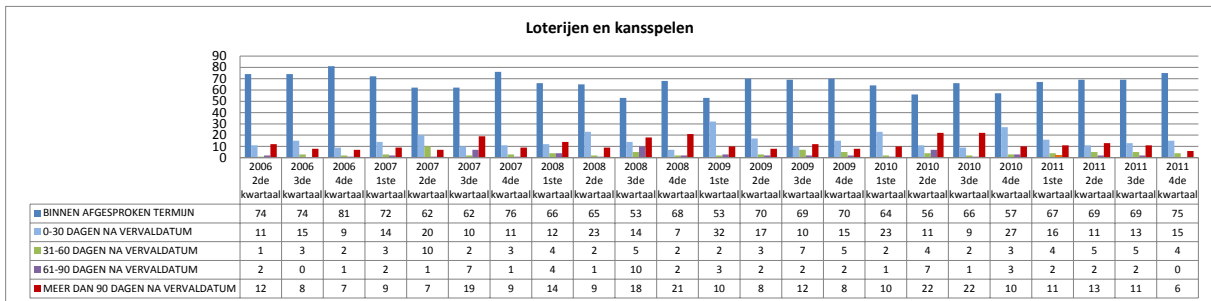
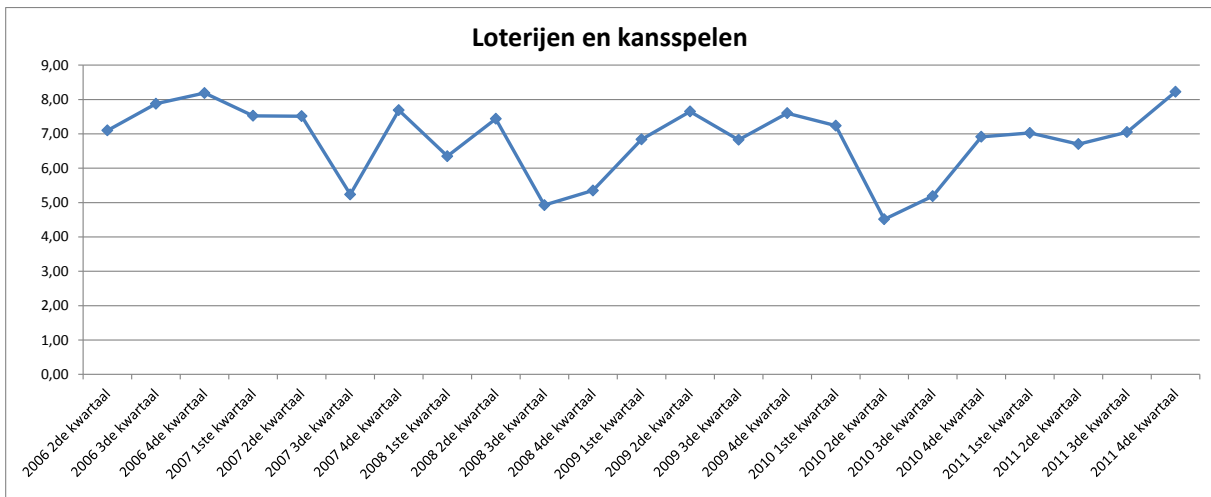

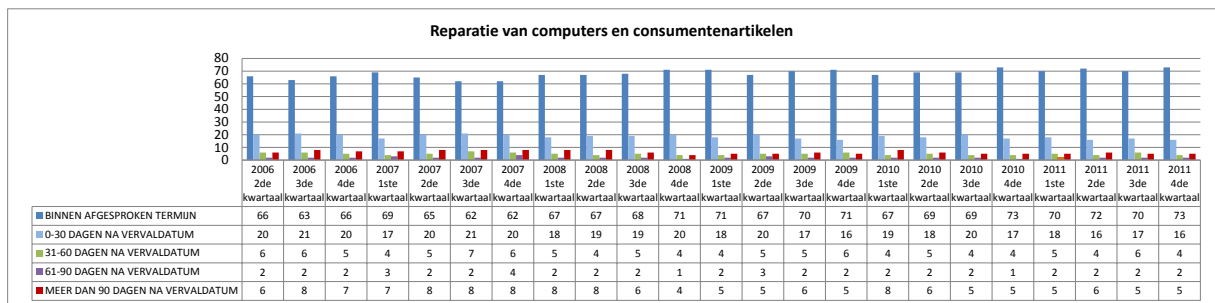
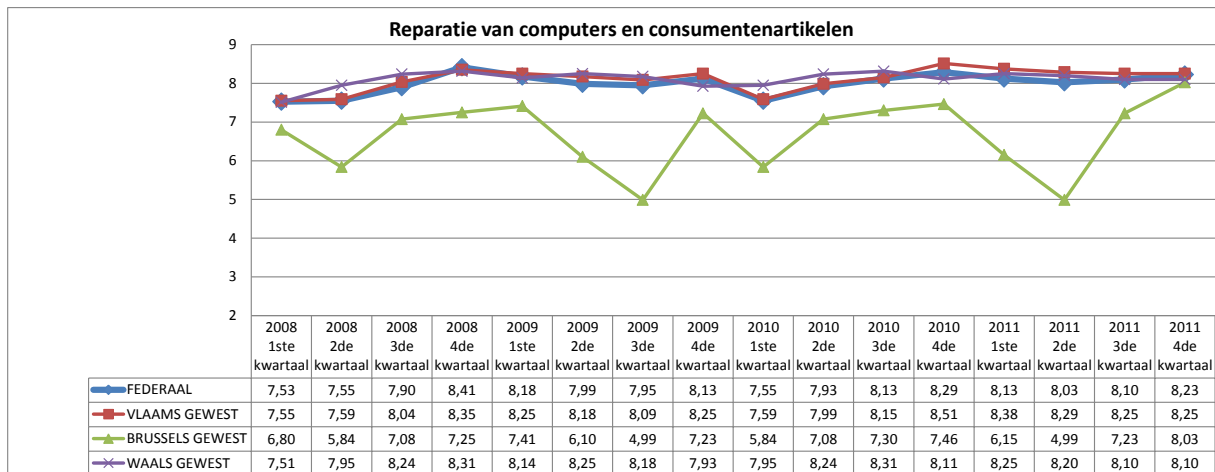
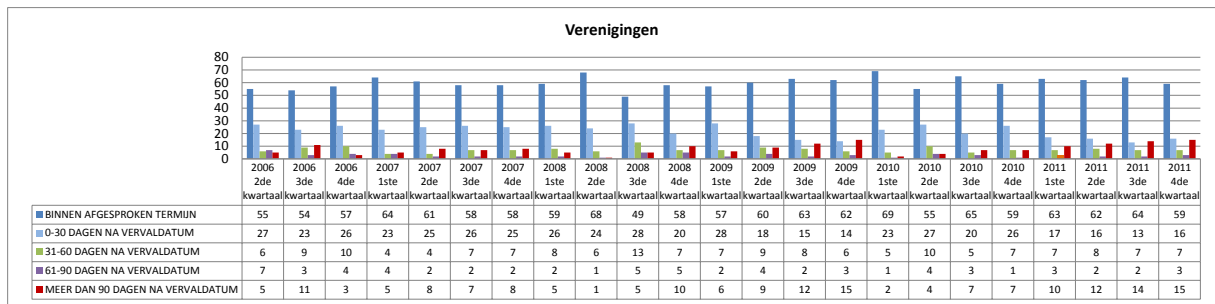
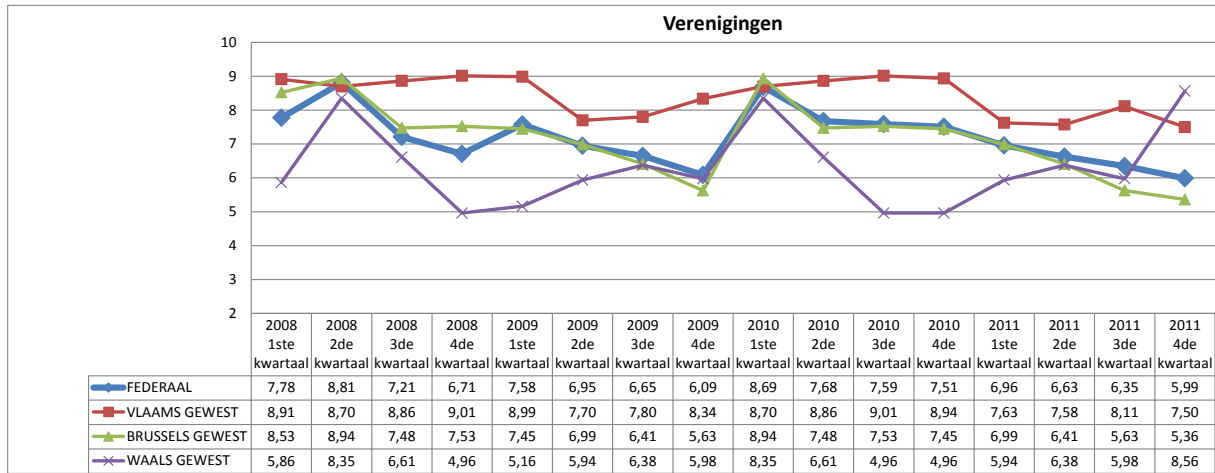

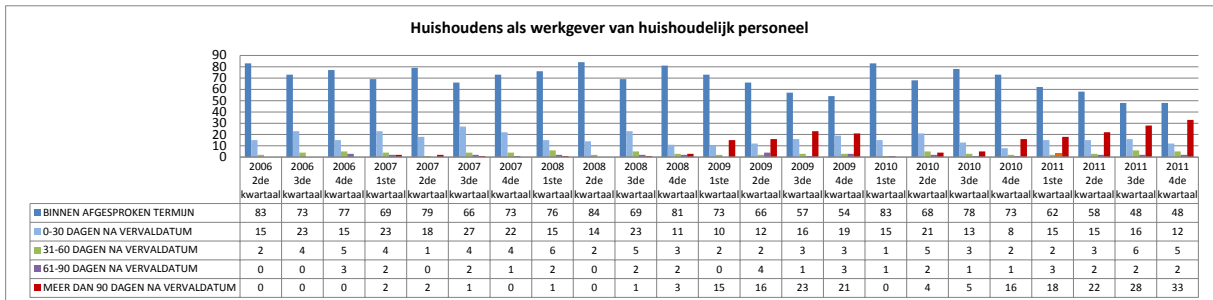
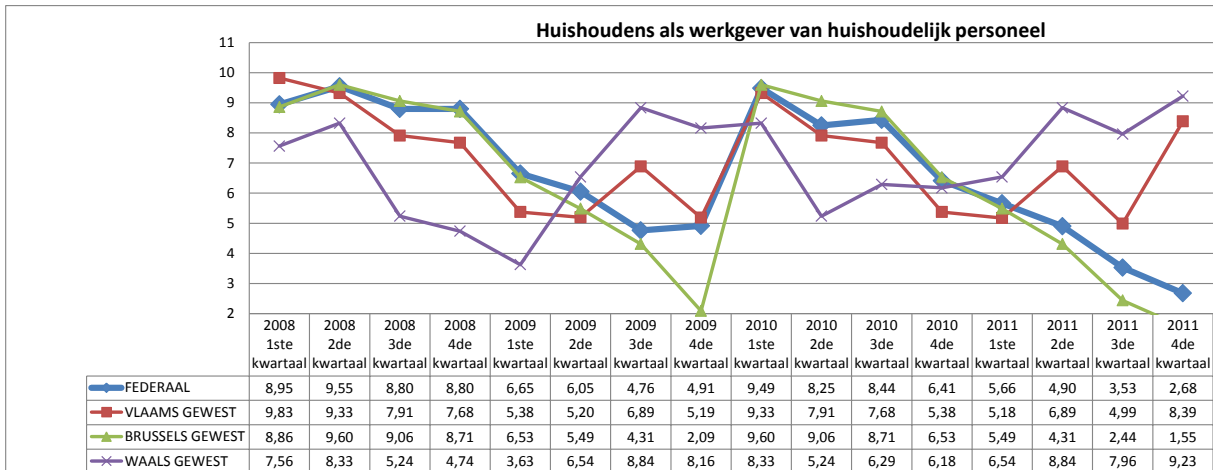
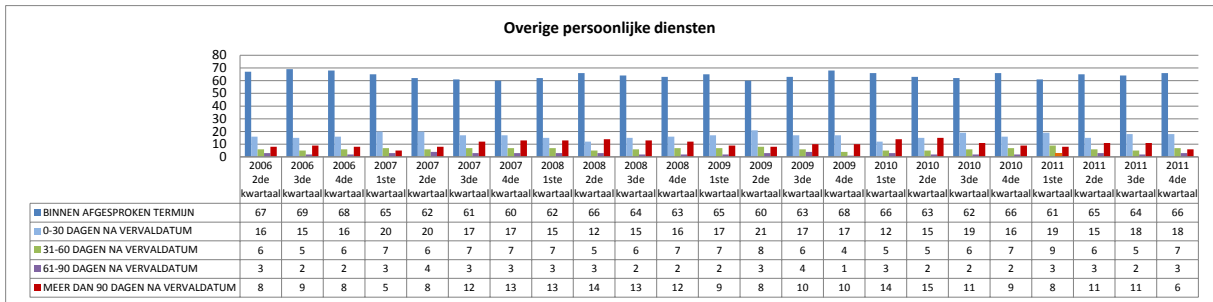
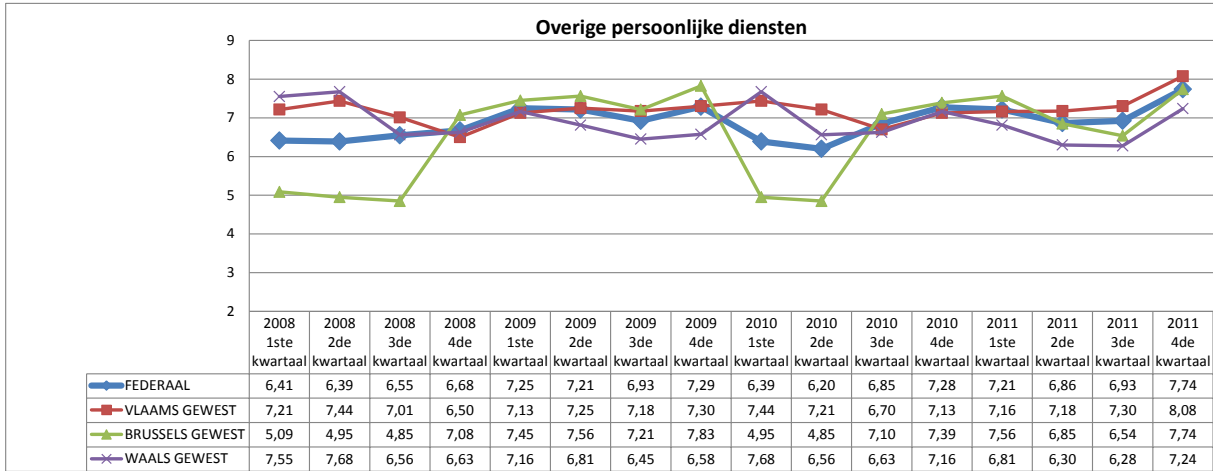

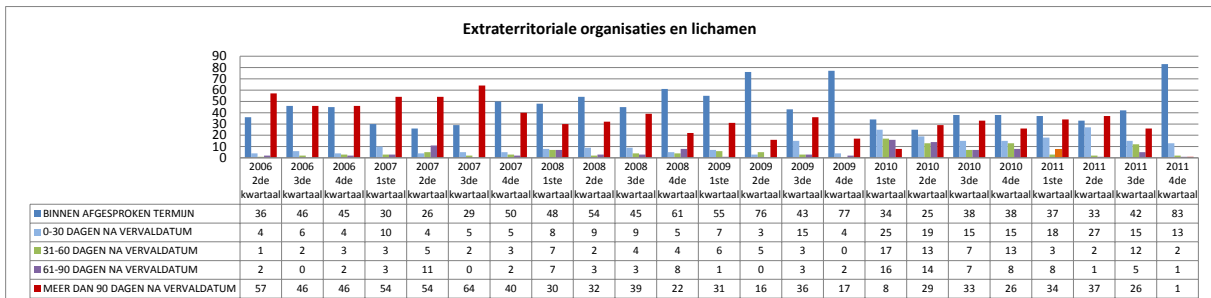
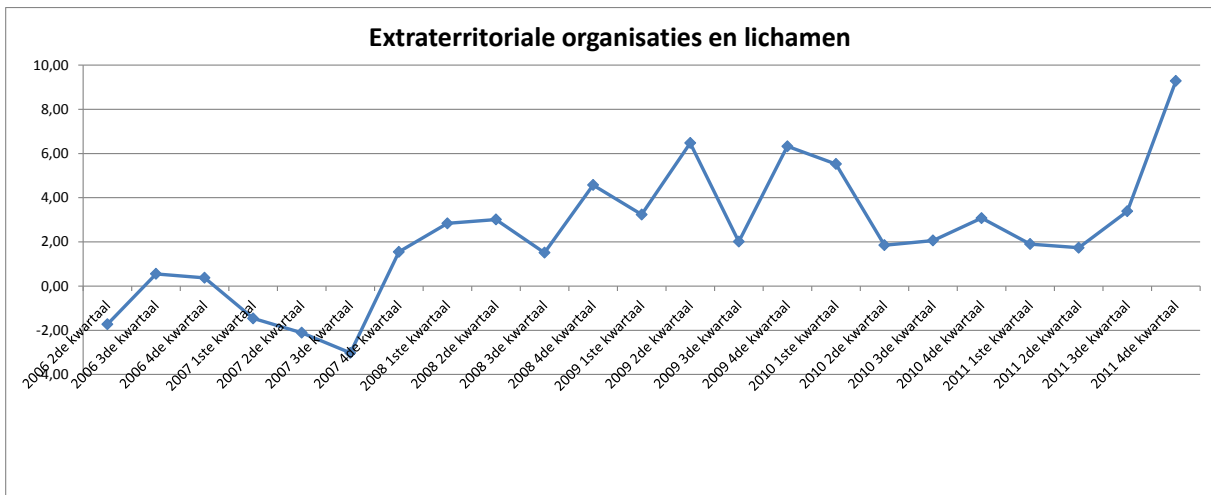

(**)

Alle percentages met betrekking tot de volledige populatie ondernemingen, houden door middel van wegingstechnieken rekening met zowel het economisch belang van de ondernemingen als het aantal ondernemingen binnen elke sector.

Aarzel niet om ondergetekende te contacteren indien u verdere vragen heeft.

Eric Van den Broele

Tel: 03 280 88 55 - gsm: 0495 71 02 36